

2023

Vaikuttava juliste tukemaan varhaiskasvatuk- sen sijaisten toimintaa

Mari Pallari, Niina Tanskanen

2023 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Vaikuttava juliste tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa

Mari Pallari, Niina Tanskanen
Sosionomikoulutus
Opinnäytetyö
Elokuu 2023

|

Mari Pallari, Niina Tanskanen

Vaikuttava juliste tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa

Vuosi

2023

Sivumäärä 76

Tämä opinnäytetyö on kehittämistyö. Sen tavoitteena oli tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri-ikäisten lasten kanssa. Opinnäytetyön osatavoitteita olivat henkilöstön jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää vaikuttava juliste. Pilke Päiväkodit Oy koki valitun ajankohtaisen ja yhteiskunnallisen aiheen tärkeäksi ja osallistui kehittämistyöhön toimeksiantajana. Näin vaikuttava juliste päädyttiin kehittämään valtakunnalliseen käyttöön yksityiselle varhaiskasvatuspalveluja tuottavalle organisaatiolle.

Kehittämistehtävän tavoitteen huomioon ottaen oli opinnäytetyössä tärkeää tuoda esiin sitä ympäröiviä asioita. Näitä olivat kehittämistehtävän toimintaympäristönä toimiva varhaiskasvatus sekä sen yhteiskunnallinen tilanne työvoimaa koskevan veto- ja pitovoiman haasteen suhteen. Kehittämistyön tarkoituksen huomioiden opinnäytetyössä oli perusteltava myös vaikuttavuus, jota työllä tavoiteltiin.

Metodiltaan kehittämistehtävä sisälsi toimintatutkimuksellisia piirteitä. Opinnäytetyön menetelmiksi valittiin sähköiset kyselyt, haastattelu sekä aivoriihi, jotka kaikki osaltaan tukivat julisteen kehittämistä. Kehittämistyön tietoperusta rakentui kahdesta työelämälähtöisestä alkukartoituskyselyistä. Kyselyillä selvitettiin kehitettävän materiaalin tarpeellisuutta sekä sijaisten koettua taitotasoa toimia varhaiskasvatuksessa eri ikäisten lasten kanssa. Lisäksi julisteen kehittämisvaiheessa huomioitiin toimeksiantajan näkemyksiä kehitettävästä tuotteesta, jolloin juliste muotoutui muun muassa kolme julistetta sisältäväksi sarjaksi. Vaikuttavien julisteiden raakavedoksia työstettiin aivoriihessä. Tämän lisäksi opinnäytetyöstä kerättiin aineistoa kehittämistyön arviointia ja kehittämistä varten.

Kehittämistehtävässä Pilke Päiväkodit Oy:lle toteutettiin varhaiskasvatuksen ryhmätiloihin sijoitettava vaikuttavien julisteiden sarja helpottamaan sijaisten toimintaa eri-ikäisten lasten kanssa. Julisteiden kehityksessä huomioitiin lasten taitotaso ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2022 velvoittavuus. Kehittämistehtävän päätteeksi selvitettiin kehitettyjen julisteiden vaikuttavuutta varhaiskasvatuksessa testaamalla niiden raakavedoksia päiväkodeissa. Julisteiden vaikuttavuuden arvioinnissa käytettiin menetelminä arviointikyselyä ja haastatteluja. Vaikuttavuuden todentamiseksi kaksiosainen arviointi osoittautui oikeaksi ratkaisuksi, joka tuotti sekä määrällistä, että koettua dataa julisteiden vaikutuksista ja vaikuttavuudesta. Arviointien ja toimeksiantajalta saadun palautteen myötä kehittämistyön katsottiin saavuttaneen kaikki tavoitteensa.

Avainsanat: varhaiskasvatus, vaikuttavuus, juliste, sijaistoiminta

Mari Pallari, Niina Tanskanen

An impressive poster to support the work of eEarly Childhood Substitutes

Year

2023

Pages

76

Bachelor`s thesis is a development project. Its aim was to support substitutes in early childhood education with children of different ages. The sub-objectives of the thesis were to support staff motivation and to support cooperation between early childhood education staff and families. The aim of the thesis was to develop an effective poster. Pilke Päiväkodit Ltd felt that the chosen topical and social topic was important and participated in the development work as a commissioner. Thus, an effective poster was developed for national use for a private organization providing early childhood education services.

Considering the objective of the development task, it was important to highlight the issues surrounding it in the thesis. These included the early childhood education sector as the context for the development task and its social situation in terms of the attraction and retention of the workforce. Given the purpose of the development work, the thesis also had to justify the impact that the work was intended to have. In terms of methodology, the development task included action research features.

Electronic questionnaires, interviews and brainstorming were chosen as the methods of the thesis, all of which contributed to the development of the poster. The theoretical background for the development work was built up from two preliminary working life-oriented surveys. The questionnaires were used to investigate the need for the material to be developed and the perceived skill level of substitutes in early childhood education and care with children of different ages. In addition, during the development phase of the poster, the client's views on the product to be developed were taken into account, resulting in the poster being shaped into a series of three posters, among other things. The rough drafts of the posters to be influenced were worked on in a brainstorming session. In addition, the thesis was used as a basis for the evaluation and development of the development work.

The development project for Pilke Daycare Ltd involved the implementation of a series of impressive posters in the early childhood education group rooms to facilitate the work of substitutes with children of different ages. The development of the posters took into account the children's skill level and the mandatory nature of the Early Childhood Education and Care Plan 2022. At the end of the development task, the effectiveness of the developed posters in early childhood education and care was examined by testing their raw versions in daycare centers. An evaluation questionnaire and interviews were used to assess the effectiveness of the posters. To verify the effectiveness, a two-part evaluation proved to be the right solution, providing both quantitative and perceived data on the impact and effectiveness of the posters. The evaluations and the feedback from the client meant that the development work was considered to have achieved all its objectives.

Keywords: early childhood education and care, poster, effectiveness, substitute care

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Pilke Päiväkodit Oy	7
3	Suomalainen varhaiskasvatus	7
3.1	Varhaiskasvatushenkilöstö	8
3.2	Lapsen kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa	9
3.3	Varhaiskasvatuksen haaste henkilöstön veto- ja pitovoimassa	10
4	Vaikuttavuus	11
4.1	Vaikuttaminen varhaiskasvatuksessa	13
4.2	Juliste vaikuttamisen keinona	14
4.3	Vaikuttavuuden arviointi	15
5	Kehittämistyön tarkoitus ja tavoite	16
6	Kehittämistyön prosessi	16
7	Kehittämistyön menetelmät	20
7.1	Sähköiset kyselyt	22
7.2	Aivoriihi	26
7.3	Haastattelu	29
8	Vaikuttava juliste	36
9	Kehittämistyön arviointi	39
9.1	Vaikuttavan julisteen arviointi	40
9.2	Kehittämisprosessin arviointi	48
9.3	Eettisyys ja luotettavuus	49
10	Pohdinta	51
	Lähteet	55
	Kuviot	60
	Taulukot	60
	Liitteet	61

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö alkoi toimeksiantajan, Pilke Päiväkodit Oy:n, tarpeesta auttaa sijaisiaan toimimaan päiväkodin arjessa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää vaikuttava juliste. Juliste suunniteltiin Pilkkeelle valtakunnalliseen käyttöön ryhmätiloihin esille laitettavaksi. Opinnäytetyö kertoo julisteen kehittämisen takana olevasta yhteiskunnallisesta ongelmasta varhaiskasvatuksen arjessa sekä tavoitteista, joihin kehitetyllä julisteella pyritään. Opinnäytetyön kohderyhmänä olivat ensisijaisesti varhaiskasvatuksen sijaiset ja toissijaisesti varhaiskasvatuksen henkilöstö. Toimintaympäristönä opinnäytetyössä toimivat Pilke Päiväkodit Oy:n varhaiskasvatusyksiköt valtakunnallisesti.

Opinnäytetyön kehittämistehtävä suunniteltiin varhaiskasvatuksen haastavaan tilanteeseen työntekijöiden riittävyuden ja pätevyyden suhteen. Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer kertoo vallitsevassa tilanteessa sijaisia, varsinkin koulutettuja, olleen haastavaa saada päiväkoteihin. Sijaiset saapuivat töihin usein lyhyillä varoitusajoilla ja toisinaan joutuivat työskentelemään tilanteissa, joissa henkilökuntaa ei ollut riittävästi tai se koostui jopa kokonaan sijaisista. Perehdytyksen ja koulutuksen puute näkyi sijaisten toiminnassa ja vaikutti lasten päivään monin tavoin. (SuPer 2021.)

Opinnäytetyötä tehdessä varhaiskasvatushenkilökunnalta kului päivittäin arvokasta lapsille tarkoitettua aikaa sijaisten ohjaamiseen ja lasten parissa toimimiseen, sillä sijaisilla ei ole usein ollut tarvittavaa tietoa tai kokemusta siitä, mitä lapselta voidaan ikätasoltaan odottaa (SuPer 2022). Vaikuttava juliste kehitettiin tukemaan sijaisten toimintaa arjessa niin, että he saisivat valmiuksia kohdata ja tukea eri ikäisiä lapsia. Näin opinnäytetyön tavoitteiksi nousi tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri-ikäisten lasten kanssa. Osatavoitteiksi nousivat henkilökunnan jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen. Vaikuttavana julisteena työmme oli saatava herättämään katsojansa huomio opinnäytetyön tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opinnäytetyö eteni toimeksiantajaan ja aiheeseen liittyvään tietoperustaan tutustuen kehittämistyöksi, jolla pyrittiin vastaamaan yhteiskunnalliseen varhaiskasvatuksessa havaittuun haasteeseen, sijaisten työskentelyn helpottamiseen ja tehostamiseen. Työn teoreettinen viitekehys koostuu aiheeseen keskeisimmistä nousevista käsitteistä: varhaiskasvatuksesta ja sitä ohjaavasta lainsäädännöstä, varhaiskasvatuksen tilanteesta tänä päivänä, varhaiskasvatuksen henkilökunnasta ja sijaisista, lapsen kehityksestä, vaikuttavuudesta sekä siitä, millainen on hyvä vaikuttava juliste. Pääkäsitteiden avaamisen jälkeen opinnäytetyössä siirrytään kehittämistyön menetelmiin, suorittamiseen ja analysointiin, joiden pohjalta rakentui kolmen vaikuttavan julisteen sarja. Opinnäytetyön lopussa esitetään yhteenveto kokonaisuudesta sekä siihen liittyviä johtopäätöksiä.

2 Pilke Päiväkodit Oy

Tämän opinnäytetyön työelämäkumppanina toimi Pilke Päiväkodit Oy. Opinnäytetyö toteutettiin valtakunnallisesti kaikkiin Pilkkeen päiväkoteihin ympäri Suomea. Pilkkeellä on 180 päiväkotia, joissa työskentelee yli 2 500 varhaiskasvattajaa. Lapsia Pilkkeen päiväkodeissa on yli 10 000. Pilke Päiväkodit Oy on kasvava varhaiskasvatusta tuottava yritys, jossa halutaan luoda lapsille hyvä päivä jokaisena päivänä ympäri vuoden. (Pilke Päiväkodit Oy 2023.)

Pilke päiväkodeissa toteutetaan varhaiskasvatuksen lisäksi iltapäiväkerhotoimintaa sekä perhepalveluita, kuten lastensuojelun tukitoimia, sosiaalihuoltoa- sekä kotouttamislain mukaisia palveluita ja vammaisperheiden palveluita. Pilke päiväkodeissa työyhteisöt pitävät tärkeänä tukea lapsien jokapäiväistä oppimista ja kasvua tavoilla, joissa aktiivisuus, ammattimaisuus sekä pedagogisuus tulevat esille. Lasten osallisuus, erilaiset oppimisympäristöt sekä kannustava ilmapiiri ovat työyhteisöissä tärkeässä roolissa. (Pilke Päiväkodit Oy 2023.)

Pilke Päiväkodit Oy:n varhaiskasvatusyksiköt ovat painottaneet toimintaansa musiikkiin, englannin- ja ruotsin kieleen, luontoon, taiteeseen, ilmaisuun, tieteeseen sekä liikuntaan. Kaikissa Pilkkeen päiväkodeissa noudatetaan varhaiskasvatustilaa ja toimintaa ohjaa valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Päiväkotien painotteisuudet kirjataan jokaisen päiväkodin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan ja ne näkyvät monin tavoin arjessa. Päiväkotien henkilökunta saa lisäkoulutusta liittyen oman päiväkotinsa toiminnan painotteisuuteen. (Pilke Päiväkodit Oy 2023.)

3 Suomalainen varhaiskasvatus

Suomalainen varhaiskasvatus on osa koulutusjärjestelmää. Laadukasta varhaiskasvatusta ohjaa Opetushallituksen laatima määräys, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jossa painotuu erityisesti varhaiskasvatustilaa (540/2018) sekä YK:n lasten oikeudet. Varhaiskasvatus on yhteiskunnallinen palvelu, joka mahdollistaa huoltajien työssä käymisen sekä heidän opiskelunsa ja tukee heitä kasvatustyössään. (Opetushallitus 2022, 7, 14.) Suomessa jokaisella lapsella on oikeus subjektiiviseen varhaiskasvatukseen, joka tarkoittaa, että kaikilla perheillä on yhtäläinen oikeus varhaiskasvatukseen katsomatta heidän sosioekonomista taustaansa (Okm 2019). Varhaiskasvatuksella on monia eri tehtäviä, joissa edistetään lasten kokonaisvaltaista kasvua, oppimista sekä kehitystä yhdessä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on myös edistää tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta ja lisäksi ehkäistä syrjäytymistä. Lapset oppivat päivittäin varhaiskasvatuksessa uusia tietoja ja taitoja, jotka vahvistavat lasten osallisuutta ja toimijuutta yhteiskunnassa. (Opetushallitus 2022, 7, 14.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on valtakunnallinen Opetushallitukselta peräisin oleva määräys, joka toimii kaikkien paikallisten ja yksilöllisten varhaiskasvatussuunnitelmien

pohjana. Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja lapsen oikeus varhaiskasvatukseen on kirjattu varhaiskasvatukseen (540/2018) sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Osana suomalaista koulutusjärjestelmää varhaiskasvatukseen toimii inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Valtakunnallisella ohjauksella varhaiskasvatuksessa haetaan kaikkien varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten yhtenäisiä mahdollisuuksia kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. (Opetushallitus 2022. 7.)

3.1 Varhaiskasvatushenkilöstö

Varhaiskasvatuksen kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön riittävydestä huolehtii kunta, kuntayhtymä tai yksityinen palveluntuottaja, jotta laadukas varhaiskasvatusta ja sen tavoitteet toteutuvat. Lisäksi kunnalla tulee olla riittävästi varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluita saatavilla, jotta jokainen lapsi voi saada tarvitsemansa tuen. (Varhaiskasvatukseen 540/2018. 25§.) Varhaiskasvatukseen henkilöstömitoituksessa tulee huomioida, että työntekijöitä on riittävästi suhteessa lasten ikään, määrään ja varhaiskasvatukseen vietettyyn aikaan. Näillä työntekijöillä tulee olla laissa säädetty varhaiskasvatukseen opettajan, -sosionomin tai -lastenhoitajan ammatillinen kelpoisuus. Mikäli päiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai jatkuvan tuen tarpeessa oleva lapsi, tulee se huomioida henkilöstömitoituksessa, jollei lapsella ole tällaista varten avustajaa. (Varhaiskasvatukseen 540/2028. 35§.) Näistä mitoituksista voidaan poiketa vain, jos lasten suhdeluku varhaiskasvatukseen ylittää henkilöstön mitoituksen lyhytkestoisesti (Varhaiskasvatukseen 540/2018, 36§).

1.1.2030 astuu voimaan laki, jossa varhaiskasvatukseen kasvatukseen-, opetus-, tai hoitotehtävissä työskentelevällä henkilöstöllä vähintään kahdella kolmasosalla on oltava varhaiskasvatukseen opettajan tai varhaiskasvatukseen sosionomin ammattinimike. Edellä mainituista puolella tulee olla varhaiskasvatukseen opettajan kelpoisuus. Muiden työntekijöiden tulee olla vähintään varhaiskasvatukseen lastenhoitajia. (Varhaiskasvatukseen 540/2018, 37§.) Vakituksissa työtehtävissä toimivien henkilöiden ammatillisista kelpoisuusvaatimuksista säädetään varhaiskasvatukseen 540/2018 sekä varhaiskasvatukseenasetuksessa 753/2018. Varhaiskasvatukseen hoitajan tehtävät koostuvat lasten iän- ja kehityksen mukaisista hoidollisista ja kasvua tukevista tehtävistä, perushoitotilanteista, vanhempien kohtaamisesta sekä mahdollisten lääkehoitojen toteuttamisesta. Varhaiskasvatukseen sosionomin tehtävä on pedagogisen ja yhteisöllisen toiminnan kautta huolehtia lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja kasvatukseen eri vaiheista sekä sovitaa yhteen lapsen ja perheen palveluja. Varhaiskasvatukseen opettaja taas vastaa varhaiskasvatukseen suunnitelman mukaisesta pedagogiikasta ryhmässä päätehtävinään ohjaaminen, opettaminen ja kasvattaminen, mutta myös kotikasvatukseen tukeminen sekä lasten tarvitseman tuen varmistaminen. (JHL 2023, 10-11.)

Varhaiskasvatukseen henkilöstöllä on ilmoitusvelvollisuus, mikäli esimerkiksi henkilöstömitoituksella ei täyty päivittäisessä varhaiskasvatukseen. Ilmoitusvelvollisuuden tarkoitus on tehostaa

varhaiskasvatuksen valvontaa ja turvata sitä lainsäädännön tuella. On tarkoituksenmukaista, että varhaiskasvatuksessa on päivittäin riittävä määrä henkilöstöä paikalla, jotta voidaan turvata lasten sekä henkilökunnan arkea ja toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta. Myös vanhemmat voivat tehdä muistutuksen- tai kantelun huomattessaan mahdollisia epäkohtia huollettavansa varhaiskasvatuksessa. Usein vanhemmat ja huoltajat eivät kuitenkaan ole riittävän tietoisia lainsäädännöstä tai varhaiskasvatuksen toiminnasta, jotta voisivat hyödyntää kyseisiä valvontakeinoja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023.)

3.2 Lapsen kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa

Jokainen lapsi on yksilöllinen omine ominaispiirteineen. Tämä tekee lapsen kasvamisen-, oppimisen- ja kehityksen kulusta värikkään kokonaisuuden, jota reunustavat kaikkien lasten kehitykselle yhteiset oletukset. Oletukset ovat lapsilla samoina ikäkausina ja samoissa vaiheissa eteneviä kehitysaskelia, joita ohjaavat fysiologiset, neuraaliset ja hormonaaliset tekijät. Näiden biologisten tekijöiden lisäksi lapsen kehitykseen vaikuttavat muun muassa hänen sosiaalinen ja yhteiskunnallinen ympäristönsä. Varhaiskasvatuksessa on tärkeää tunkea lapsen kehityksen piirteitä, sillä kasaantuessaan kehitykseen kohdistuvat ongelmat voivat kasvaa riskitekijöiksi. Samoin lapsen kehityksen tuntemisen tekee tärkeäksi tieto lapsen kehityksen muodostamasta pohjasta hänen tulevaisuudessaan omaksuttaville tiedoilleen ja taidoilleen. (Koivula & Laakso 2022, luku 6.)

Varhaiskasvatustuki säätää lapselle varhaiskasvatuksessa annettavan tuen raamit. Laki on uudistunut vuonna 2018 ja uudistuneeseen lakiin on kirjattu merkittävä uudistus: luku 3a "Oikeus varhaiskasvatukseen annettavaan tukeen", joka sisältää pykälät 15a-e. Pykälä 15a "Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen" säätää lapsen oikeudesta tukeen varhaiskasvatuksessa sekä tuen kolmesta portaasta. Tämä tarkoittaa kaikkien varhaiskasvatuksessa olevien lasten olevan oikeutettuja saamaan yleistä-, tehostettua- tai erityistä tukea omaan yksilölliseen kehitykseensä, oppimiseensa sekä hyvinvointiinsa. Tuesta toiseen siirtyminen jää yksilökohtaisesti arvioitavaksi varhaiskasvatuksen henkilökunnan havaintojen pohjalta. Yhteistä kaikille tukimuodoille ovat periaatteet niiden toteutumisessa. Näiden periaatteiden mukaan lapsen tulee muun muassa saada tukea heti tarpeen ilmenemisestä lähtien, tuen tulee olla inklusiivisten periaatteiden mukaista ja yksilöllistä sekä joustavaa. (Heiskanen & Syrjämäki 2022, 14,17-18.)

Inklusio tarkoittaa jatkuvasti arvioinnin ja pohdinnan alla olevaa periaatetta, jonka arvoja ovat muun muassa moninaisuuden arvostaminen ja tunne yhteenkuuluvuudesta. Periaate toimii katkeamattomana prosessina ja sen tavoite on kaikkien toimintaan osallistuvien osallisuuden toteutuminen. Inklusiivisessa varhaiskasvatuksessa kaikki yhteisön jäsenet osallistuvat sosiaaliseen vuorovaikutukseen oppien oman lähtökohtansa mukaan ja tuntien yhteisöllisyyttä. Inklusiivinen varhaiskasvatus vaatii toteutuakseen varhaiskasvatushenkilöstön uskoa kaikkien

eri lähtökohdista ponnistavien lasten oppimiseen ja tahtoa tuoda tämä esille ryhmässä nostaa esiin sitä, mikä koko ryhmälle on yhteistä. (Heiskanen & Syrjämäki 2022, 63-65.)

Varhaiskasvatuksessa opettaja voi tukea lapsen kehitystä muun muassa positiivisen pedagogiikan kautta. Positiivinen pedagogiikka pitää sisällään lapsen positiivisen osallisuuden tukemisen ja lapsilähtöiset toimintatavat, joissa lapsi käsitetään aktiiviseksi toimijaksi. Positiivisen pedagogiikan taustalla vaikuttavat muun muassa myönteinen oppimismotivaatio ja minäkäsitys. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävä on työssään huomioida lapsen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia tarpeita tämän oppimismotivaation ja myönteisen minäkäsityksen rakentamiseksi. Tässä työssä merkityksellisessä roolissa ovat lapsen omatoimisuuden ja osallisuuden vahvistaminen. Osallisuudessa huomioitavaa on muun muassa se, että lapsi ei aina osaa tuoda esiin mieltymyksiään ja mikäli lapsi kieltäytyy osallistumasta, tulee asiaa käsitellä opettajan toimintaa refleктоimalla sekä se, että kaikkien varhaiskasvatuksessa työskentelevien on tunnettava asiat, joissa lapsi voi ja joissa lapsi ei voi vaikuttaa itse. Omatoimisuutta tukien taas huomioitavaa on lapsen taito- ja kehitystaso. (Ranta 2021, 9-10, 121-125.)

Varhaiskasvatustalaki säättää varhaiskasvatushenkilöstön rakenteesta ja kelpoisuusvaatimuksista taatakseen varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteutumisen lapsen tarpeet huomioiden. Lain mukaan varhaiskasvatusta tuottava taho on vastuussa siitä, että varhaiskasvatuksessa työskentelee riittävästi koulutettuja varhaiskasvatuksen opettajia, -sosiologeja, -hoitajia sekä tarvittaessa muuta avustavaa henkilökuntaa. Mikäli henkilöstössä ilmenee tilapäinen tarve saada säädetyn kelpoisuuden omaaville ammattilaisille sijaisia, on varhaiskasvatuksen järjestäjällä mahdollisuus palkata enintään vuodeksi kerrallaan henkilö, joka pystyy jo suorittamallaan opiskeluilla osoittamaan täyttävänsä alalla vaaditut kelpoisuusedellytykset. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, luku 6.)

3.3 Varhaiskasvatuksen haaste henkilöstön veto- ja pitovoimassa

Työelämässä termiä vetovoima käytetään kuvaamaan ilmiötä, jossa organisaatio vetää puoleensa työntekijöitä tai työelämän kumppaneita (Malmelin & Hakala 2012, 11-14). Pitovoima taas on terminä vasta vakiintumassa. Pitovoimasta voidaankin puhua vakiintuneemmilla termeillä ”työn imu” ja ”työhön sitouttaminen”. (HR bootcamp. 2022.) Käytännössä nämä tarkoittavat jo yrityksessä työskentelevien henkilöiden säilyttämistä työssään (Nederström 2019). Yhdeksi varhaiskasvatuksen haasteista on noussut henkilöstön veto- ja pitovoima. Osasyynä tähän ovat matalat palkat, mutta myös henkilöstön jaksaminen. (SuPer 2021.) Jopa yli puolet varhaiskasvatuksen henkilökunnasta kokee työolosuhteensa kuormittaviksi. Kuormittavuuden syyt ovat työmäärässä, henkilöstöpulassa sekä johtamisessa. (Talentia 2023.) Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer kirjoittaa, että sijaispula on valtava ympäri Suomea, mutta eritoten Etelä-Suomessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitus ei toteudu aina sijaispulan takia. Riittävästä sijaisjärjestelmästä huolehtiminen kuuluu varhaiskasvatuksen järjestäjälle ja useat

kunnat ovatkin ostaneet henkilöstöpalveluyritysten kautta varhaiskasvatuksien sijaispalveluita. (SuPer 2021.)

Erkkilä pohtii pro gradu tutkielmassaan varhaiskasvatuksen henkilöstöhaasteita. Vaikka sijaispalvelut tulevat usein henkilöstöpalveluyritysten kautta, tulisi niissä huomioida sijaisten riittävä osaaminen ja koulutus. Kaikilla sijaisilla ei ole kokemusta lapsista, saati tietoa ja ymmärrystä varhaiskasvatuslaista, varhaiskasvatussuunnitelman perusteista tai lasten oikeuksista. Kuitenkin laadukkaassa varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatustilain, varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sekä lasten oikeuksien tulee toteutua joka päivä. Nykypäivän varhaiskasvatuksessa ei riitä, että henkilöstö on hoitanut omia tai sukulaisten lapsia kotona. Sijaispulassa töihin otetaan kuitenkin myös niitä, joilla ei ole tarvittavaa kokemusta tai koulutusta alalta. (Erkkilä 2019, 5-8.) Esimerkiksi Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksessa toimi syyskuussa 2019 tilapäisesti 470 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 275 varhaiskasvatuksen hoitajaa, joilla ei ollut varhaiskasvatustilain 540/2018 vaatimaa ammatillista kelpoisuutta tehtävään (Tiili & Palomäki 2019, 14). Lapsilla on oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, jossa henkilökunta on osaavaa ja koulutettua, jossa lapsilla on turvallinen olla ja jossa lapsen suhteet ryhmän aikuisiin ja muihin lapsiin voivat muodostua pysyviksi (STTK 2023).

Varhaiskasvatuksen kentällä työntekijöiden saaminen vakituisiin työsuhteisiin on vielä onnistunut, mutta sijaisten saaminen töihin on haastavaa. Lyhyiden sijaisuuksien tekemiseen ei löydy työntekijöitä. Lisäksi useampi päiväkotikiilpailee samoista sijaisista muiden toimijoiden, kuten vanhustenhuollon sekä terveydenhuollon kanssa. Sijaisten rekrytointiin vaikuttaa esimerkiksi päiväkodin sijainti. Keskustassa oleviin päiväkoteihin sijaisten saaminen on helpompaa, kuin kauempana sijaitseviin päiväkoteihin. Osassa päiväkodeista sijaisten rekrytointia on tehostettu jopa somemarkkinoinnin kautta. (Aamulehti 2023.) Tilanteen vakavuudesta kertoo se, että jo pelkästään Helsingin alueella vuonna 2021 tarvittiin varhaiskasvatukseen päivittäin noin 669 sijaista. Suurin osa varhaiskasvatuksessa työskentelevistä varhaiskasvatuksen opettajan sijaisista on varhaiskasvatuksen hoitajia. Tämä asettaa eteen tilanteen, jossa varhaiskasvatuksen hoitajien sijaiset ovat usein alalle kouluttamattomia henkilöitä. Tilanne on havaittu varhaiskasvatuksen arkea kuormittavaksi, sillä kokemattomia sijaisia on ohjattava oman työn ohessa. (Kymäläinen 2023.)

4 Vaikuttavuus

Terminä vaikuttavuus sisältää ajatuksen tavoitteen saavuttamisesta ja muutoksen aikaan saamisesta (Kettunen 2017. 6-7). Vaikutuksen voi nähdä kuvaavan muutosta ihmisessä. Vaikuttavuus taas kuvaa syntyneiden vaikutusten seurauksia. (Jalava 2022.) Tutkimuksen vaikuttavuus voidaan nähdä sen aiheuttamissa vaikutuksissa erilaisissa yhteiskunnassa esiin tulevilla asioilla ja niiden kehityskuluilla. (Suomen Akatemia 2023.) Tutkimusta suunniteltaessa otetaan

huomioon, minkälaista muutosta tavoitellaan. Tämän myötä tutkimukselle asetetaan vaikuttavuustavoitteet, jotka kertovat, minkälaisia muutoksia tutkimuksen on saatava aikaan, että se aiheuttaa yhteiskunnallista muutosta. Tutkimuksen vaikuttavuuteen pyritään vaikuttamaan eri keinoin kuten viestinnän ja vuorovaikutuksen kautta. Tutkimuksen vaikuttavuuden kannalta keinot ovat tärkeitä, sillä esimerkiksi tutkimusartikkeli voi olla vaikuttava vasta jonkun luetua ja ymmärrettyä sen sekä parhaassa tapauksessa muuttaneen lukemansa myötä omia tapojaan toimia tai käsityksiään aiheesta. Yhteiskunnallisia muutoksia tutkimus voi saada aikaan vasta tulosten tullessa käyttöön. (Koskinen, Ruuska & Suni 2018, 46-49.) Eri tieteenalat ja organisaatiot voivat käsitellä vaikuttavuutta eri tavoin. Tutkimusten vaikutuksesta voidaan muun muassa lisätä hyvinvointia, edistää päätöksentekoa, rakentaa työelämän osaamista sekä vaikuttaa ihmisen sivistyksen tai henkisen kasvun tukemiseen. (Suomen Akatemia 2023.)

Tutkimuksen yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta käydään tiedepoliittista keskustelua. Vaikuttavuus voidaan nähdä muun muassa akateemisena tutkimuksena, joka sivistää sekä palvelee yhteiskuntaa ja talouden kehittämistarpeita. Toisaalta vaikuttavuutena voidaan nähdä nuori, jolla on hyvän koulutuksen luoma mahdollisuus muuttaa maailmaa. Keskusteluista yhteiskunnallisesta vaikuttavuutta koskevista tutkimuksista on koottu viisi tapaa nähdä vaikuttavuus tutkimuksessa. Innovaatiotieteessä vaikuttavuus syntyy tavoittelemalla taloudellista hyötyä. Huipputieteessä vaikuttavuus syntyy kunnioittaen tieteen autonomiaa muun muassa huipujulkaisujen kautta. Evidenssitieteessä vaikuttavuuden nähdään syntyvän uuden tiedon tuottamisena ja vaikuttamisena yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Professionitieteessä vaikuttavuus syntyy tukemalla ammatillista kehitystä. Julkisessa tieteessä taas vaikuttavuus syntyy sivistämällä kansalaisia, jolloin tavoitellaan vaikutettavan yhteiseen hyvään ja demokratian tukemiseen. Suomalaisessa yhteiskunnassa tunnustetaan kaikki edellä avatut viisi tapaa nähdä vaikuttavuus tutkimuksessa. Tästä huolimatta innovaatiotieteen nähdään ohjaavan keskusteluja. Voidaan nähdä asetelma, jossa kaikelta tutkimukselta odotetaan taloudellista hyötyä. Kun yksi tapa nähdä tutkimuksen vaikuttavuus korostuu, on riskinä, että kaikilta tieteenaloilta aletaan vaatia yhtenevää vaikuttavuutta. Tämä voi saada tieteenalat näyttämään eriarvoisilta, sillä kaikkien tieteenalojen vaikuttavuutta ei voi mitata määrällisesti. (Koskinen, Ruuska & Suni 2018, 28-29.)

Vaikuttamisessa voidaan puhua myös tunteisiin vaikuttamisesta. Tunteiden vaikuttamisessa voidaan käyttää negatiivista tai positiivista vaikutustapaa. Negatiivisessa tunteiden vaikuttamisessa tarkastellaan, kuinka negatiiviset tunteet voidaan käsitellä ja ilmaista rakentavasti. Positiivisessa vaikuttamisessa taas tarkastellaan, kuinka luodaan innostusta ja iloa. Lisäksi tunteisiin vaikuttamisessa on kolme tasoa: Tunteiden käsittely, tunteiden kohtaaminen sekä kuinka johdetaan ison ihmismassan tunneilmastoa. Työelämässä tärkeänä pidetään oman organisaation positiivisten tunteiden herättelyä. Se voidaan kokea haastavana, sillä yleensä organisaatiossa luontaisesti käännyttään negatiivisten tunteiden puolelle. Organisaatiossa tulisi löytää motivaatiotekijöitä, jotka vaikuttavat työntekijöiden tunteisiin positiivisella tavalla.

Motivaatiotekijöihin lukeutuvat esimerkiksi työssä kehittyminen, oman työn arvostus sekä työn mielekkyys. (Rantanen 2013, 50, 435-438.)

4.1 Vaikuttaminen varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatus on muodostunut keskeiseksi välineeksi oletetun hyvän lapsuuden tuottamisessa. Tämä on vaatinut huomiota varhaiskasvatuksen vaikuttavuuden tarkasteluun. Varhaiskasvatuksen vaikuttavuutta tutkitaan muun muassa investointina tulevaisuuteen, jolloin tämän päivän varhaiskasvatuksen asiakkaat nähdään tulevaisuuden toimijoina. Tämän tarkastelulinjan myötä tutkitaan, mitä taitoja ja valmiuksia varhaiskasvatuksessa tuotetaan suhteessa tulevaan koulu- ja työtaipaleeseen sekä yhteiskuntaan osallistumiseen. Tarkastelulinja näkee varhaiskasvatuksen vaikutusten yltävän yksittäistä lasta laajemmalle. Toinen linja tarkastella varhaiskasvatuksen vaikuttavuutta on aikaperspektiivi, jossa painotetaan tulevaisuusajattelun sijaan lapsen lapsuuden itseisarvoa sekä lapsen hyvää elämää nykyhetkessä. (Karila 2016, 9-10.)

Varhaiskasvatuksessa tuotetuista vaikuttavuustutkimuksista käy ilmi varhaiskasvatuksen hyöty lapsille, heidän perheilleen sekä yhteiskunnalle. Hyötyjen toteutuminen vaatii kuitenkin korkealaatuista ja helposti saavutettavaa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatus ja sen laadukas järjestelmä ovat olleet vaikuttavuutensa tunnistamisen myötä muun muassa YK:n, OECD:n ja EU:n vaikutuksen alaisena näiden laatiessa varhaiskasvatusta ja sen laatua käsittäviä suosituksia. Esimerkiksi YK:n ja Unescon ”Koulutus kaikille - ohjelman” vaikutuksesta Suomessa painotettiin kaikille yhteneväistä oikeutta varhaiskasvatukseen. Vaikuttavuuden edellytykseksi nähdään osallistuminen varhaiskasvatukseen. Osallistuminen taas nähdään vanhempien valintana, johon voivat vaikuttaa muun muassa erilaiset taloudelliset tuet ja kannustimet. (Karila 2016, 21, 24-25.)

Varhaiskasvatuksen vaikuttavuuden osatekijänä on korkea laatu. Laadun takeena varhaiskasvatuksessa taas nähdään olevan korkean ja monipuolisen koulutuksen. Aiheesta on tehty useita tutkimuksia, joista esimerkiksi Eurooppa-neuvoston toukokuussa 2011 antamassa päätelmässä kerrotaan, että painottaen muun muassa varhaiskasvatuksessa työskentelevien ihmisten ammattitaitoa, osaamista ja pätevyyttä voidaan vaikuttaa positiivisesti varhaiskasvatuspalvelujen laatuun. OECD taas on todennut varhaiskasvattajien, joilla on laadukas koulutus, voivan tarjota muuta varhaiskasvatuksessa toimivaa henkilöstöä stimuloivampaa ja lämpimämpää sekä lasta tukevampaa vuorovaikutusta. Tällä taas on todettu olevan myönteinen vaikutus lasten kehityksessä. (Karila 2016, 21, 25-26.)

Varhaiskasvatuksessa vaikuttamistyötä tapahtuu niin valtakunnallisesti, alueellisesti kuin paikallisesti. Vaikuttamistyö tapahtuu yhteistyönä päättäjien, työnantajien ja lukuisten muiden toimijoiden kesken. Varhaiskasvatuksessa on havaittavissa pitkäaikaisen vaikuttamistyön näkyviä tuloksia. Vuonna 2018 astui voimaan uusi varhaiskasvatustalaki, jota on jo keretty uudistaa

ja uudistetaan vastaisuudessakin. Uuden lain myötä varhaiskasvatukseen astui voimaan kaikkia lapsia koskeva subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja yli 3-vuotiaiden lasten ryhmäkokovaatimusta muutettiin. Uusi laki vaikuttaa varhaiskasvatuksessa laatua parantavasti myös tarkentaen henkilöstön koulutusvaatimuksia ja tarkentamalla tehtävänimikkeitä. (Lyytinen 2020.) Uuden varhaiskasvatustilain perusteella Opetushallitus antoi valtakunnallisen määräyksen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Opetushallitus 2022, 7).

Varhaiskasvatuksessa lapsen aktiivisen ja vastuullisen osallistumisen ja vaikuttamisen nähdään asettavan perustan kestäväälle ja demokraattiselle tulevaisuudelle. Varhaiskasvatustilain yhdeksäs tavoite on ”varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin”. Varhaiskasvatuksen arjessa vaikuttavuutta seurataan lapsille laadittavilla omilla varhaiskasvatussuunnitelmilla, joihin kirjataan asioita muun muassa lapsen kehityksestä, oppimisesta sekä hyvinvoinnin tuesta ja sen vaikuttavuudesta. Tätä lapsen omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa seurataan vuosittain ja aina tarpeen ilmettyä, huomioiden erityisesti siihen kirjattujen pedagogisten toimintakäytänteiden vaikutuksia lapsen kehityksessä ja oppimisessa. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuriin vaikuttavat kaikki yhteisössä vaikuttavat henkilöt. (Opetushallitus 2022, 11,14,16, 86.)

4.2 Juliste vaikuttamisen keinona

Vuoteen 1894 julisteita tuotettiin mainostamistarkoituksessa. Tällöin Pariisissa vaikuttanut tšekkiläinen kuvittaja Alphonse Mucha suunniteli vahingossa ensimmäinen kansaa kiihottavan ja ajasta poikkeavan julisteen mainostamaan Sarah Bernhardin näytelmää ”Gismonda”. Julisteen aikakausi antoi ihmisille uudenlaisen mahdollisuuden nähdä itsensä. Julisteesta muotoutui edullinen tapa tuoda kuvia kotitalouksien seinille. Useiden aikakauden taiteilijoiden visioiden yhdistyessä kansaa puhuttaviin yhteiskunnallisiin asioihin, joita kuvattiin julisteissa, oli syntynyt uusi taiteen muoto. (Hsu 2010.) Julisteet ovat olleet kautta aikojen suosittu tapa viestiä (OmaGraafikko 2019). Sanaa juliste käytettiin suomen kielessä ensimmäisen kerran 1918 Suomen Kuvalehden kertoessa amerikkalaisista julisteista. Myöhemmin 1930-luvulla sana alkoi vakiintua käytettäväksi plakaatti sanan tilalle. Julisteet ovat julkiseen tilaan tarkoitettuja, kaupallisia, yhteiskunnallisia, poliittisia, tiedottavia tai ilmoittavia painotuotteita. Vaikuttavalla julisteella halutaan vaikuttaa julistetta lukevaan henkilöön. (Julistekurssi 1999.)

Vaikuttaa voi yhtä lailla viestien, kuin viestimättömyydellä. Kun omaa asiaa tuo esille johdonmukaisesti ja erilaisia keinoja ja strategioita käyttäen puhutaan aktiivisesta vaikuttamisesta. (Juholin 2013, 245.) Kuten nimi kertoo, julisteen tehtävä on julistaa. Sitä käytetään yhteiskunnallisen tiedottamisen välineenä toimimaan aikaansa kuvaavana painotuotteena, joka kertoo osaltaan yhteiskunnassa vallitsevasta poliittisesta ja henkisestä tilasta. (Aartomaa & Savolainen 2013, 5,11.) Julistetaide on intensiivistä ja nopeasti omaksuttavaa. Tämän lisäksi julistetaide herättää pitkiä keskusteluja ja mietintää sisältämistään aiheista. Tämän vuoksi

julistetaidetta voidaan pitää ehkä vaikuttavimpana yhteiskunnallisena nykytaiteen muotona. (Rautia 2014.)

Julisteille ominaista on, että ne ovat vaikuttavasti ja uskottavasti tehtyjä. Tämä vaikuttaa katsojan lukukokemukseen julisteessa olevan tiedon oikeellisuudesta ja helposta sisäistettävyydestä. Julistetta suunnitellessa tulee huomioida, kuinka se herättää ihmisten mielenkiinnon. Tilaan tullessa ihmisen katseen tulisi kiinnittyä julisteeseen ja sen sanomaan. (Loiri & Juholin 1998, 32-33.) Onnistuneesta julisteesta katsoja ymmärtää julisteen ydinasian lyhyelläkin katsahduksella. Kuten taideteos, juliste voi vaikuttaa katsojaansa. Onnistunut juliste on sanomaltaan iskevä ja pelkistetty ja tarjoaa katsojalleen mahdollisuuksia oivallukseen. Onnistuneella julisteella on myös tapana herättää tunteita sekä kiteyttää ja havainnollistaa sanomansa. (Korhonen 2019.)

Hyvässä vaikuttavassa julisteessa näkyy kontrasti. Asioiden, jotka halutaan tuoda esille, tulee pompata ihmisten silmille julisteesta. Fontit, taustavärit sekä otsikko tulee suunnitella tarkasti. Selkeässä julisteessa tulee huomioida myös, ettei sitä ole laitettu liian täyteen tekstiä ja yksityiskohtia. Asioiden ja kuvien tulee olla symmetrisesti esillä, jotta juliste on uskottava ja helppo lukea. Tärkeä osa julisteen suunnittelua on myös sen koko. Julistetta suunnitellessa tulee huomioida, kuinka kauas julisteen tekstin tulee näkyä ja miten julistetta käytetään. Tärkeää on myös huomioida, että julisteen sanoma tulee selkeästi esille. (OmaGraafikko 2019.) Vaikuttavassa julisteessa on huomioitava erityisesti typografia eli graafinen ulkoasu. Hyvin tehty typografia luo julisteesta vaikuttavan ja kiinnostavan kohteen, jota on helppo ja miellyttävä lukea. (Loiri & Juholin 1998, 32-33.)

4.3 Vaikuttavuuden arviointi

Vaikuttavuutta ei voida määritellä yksiselitteisesti. Vaikuttavuutta voidaan kokea esimerkiksi silloin, kun palvelu on yltänyt sille määritettyihin tavoitteisiin aiheuttaen muutosta. Vaikuttavuutta hakiessa on syytä kiinnittää huomiota menetelmiin, joilla haluttuja tuloksia saavutellaan. (Malmivaara 2022. 24-25.) Vaikuttavuutta voidaan arvioida monin eri tavoin. Keskeinen kysymys vaikuttavuuden arvioinnissa on kuitenkin se, mihin halutaan vaikuttaa, millä tavalla, milloin ja mikä vaikuttaa mihin? (Dahler-Larsen 2005. 7.) Vaikuttavuuden arvioinnin tekee haastavaksi, kun kyseessä on toiminnasta tai muutoksista. Niiden arviointi muotoutuu pitkällä aikavälillä monesta eri lähtökohdasta. Mitä enemmän asia on yhteiskunnallisempi, sen vaikeampaa sitä on arvioida laboratoriomaisesti. (Marjamäki & Vuorio 2021. 144.) Vaikuttavuuden arvioinnista puhuttaessa yleensä ensimmäisenä ymmärretään, kuinka vaikuttavuuden arviointi on tieteellistä sekä kokeellista. Kuitenkin on huomioitava, että vaikuttamista on myös esimerkiksi arkivaikuttavuus, jossa tarkkaillaan ja tutkitaan sitä, millaista vaikuttaminen on arjen eri tilanteissa tai toimintaympäristöissä. (Malmivaara 2022. 25.)

Tutkimustieteissä vaikutusten mittaaminen perustuu paljolti siihen, kuinka paljon arvioitavaa kohdetta on siteerattu tieteellisesti. Tutkimuksen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ei kuitenkaan ole olemassa yhtenäistä mittaristoa tai työkalua. Voidaan jopa nähdä, että vaikuttavuuden mittaaminen vain joitain vaikuttavuuden muotoja huomioivilla mittareilla ei ole eettisesti kestävä. Vaikutusten mittausta hankaloittaa myös se, että tutkimustieto leviää yhteiskunnassa usein hitaasti. Tästä huolimatta esimerkiksi hankkeissa suoritettuja tutkimuksia on pystyttävä seuraamaan jo hankkeen aikana. Tutkimuksen vaikuttavuutta arvioidessa on hyvä havainnoida, miten tutkimus on saavuttanut sille asetettuja tavoitteita, onko resursseja käytetty asiallisesti, ovatko viestintä ja vuorovaikutus olleet toimivia ja kuinka sidosryhmät kokevat tutkimuksen vaikuttavuuden. Tutkimuksen arvioinnin menetelmät ja indikaattorit on hyvä valita jo tutkimusta aloittaessa. Määrällisten indikaattorien lisäksi arviointia on hyvä täydentää laadullisilla indikaattoreilla, kuten haastatteluilla, jotka täydentävät tietämystä vaikuttavuuden määrästä tiedolla siitä, millaista vaikuttavuutta tutkimus on tuottanut. (Koskinen ym. 2018, 239-241, 248.)

5 Kehittämistyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää vaikuttava juliste. Juliste tullaan sijoittamaan Pilkkeen päiväkotien ryhmätiloihin helpottamaan sijaisten toimintaa eri-ikäisten lasten kanssa huomioiden lasten taitotason ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.

Opinnäytetyön tavoitteena on tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri-ikäisten lasten kanssa. Osatavoitteina opinnäytetyöllä ovat henkilöstön jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen.

6 Kehittämistyön prosessi

Kehittämistyön prosessista toteutetaan prosessikaavio, jotta saadaan selkeä visio, mitä vaiheita kehittämistyöhön kuuluu. Kuitenkin prosessikaavio voi edetä limittäin tai siinä voidaan palata edelliseen vaiheeseen, jotta prosessi voi jatkua. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti, 2020. 24.) Tämän kehittämistyön prosessikaavio (kuvio 1) tuo esille työn etenemisen vaiheittain. Opinnäytetyön ensimmäinen vaihe oli kehitystarpeen selvitys joulukuussa 2022. Yhteiskunnallisesti ajankohtaisen ja molempia opinnäytetyön tekijöitä kiinnostavan aiheen löydettyä suunnitellulle kehittämistyölle etsittiin yhteistyökumppani. Pilke Päiväkodit Oy jakoi havaintomme sijaisten toiminnan tukemisen tärkeydestä ja lähti koko organisaation voimin mukaan kehittämistyöhön. Yhteistyökumppanin löydyttyä aloimme toteuttamaan kehittämistyötä prosessikaavion mukaan.

Kuvio 1: Kehittämistyön prosessikaavio

Kehittämistyön ajatuksen synnyttyä otettiin yhteyttä Pilke Päiväkodit Oy:n yhteyshenkilöön ja kartoitettiin, olisiko organisaatiolla tarvetta materiaalille, joka tukisi sijaisten toimintaa päiväkodeissaan. Toimeksiantajan edustaja tavattiin etäyhteyden välityksellä joulukuussa 2022. Keskustelussa käytiin läpi valtakunnallista tilannetta varhaiskasvatuksen työvoiman veto- ja pitovoiman haasteessa sekä sijaisten osuutta varhaiskasvatuksen arjessa. Kehittämistyötä ideoitii yhdessä toimeksiantajan kanssa tarkentaen kehitettävän materiaalin tarkoitusta ja tavoitteita sekä keinoja, kuinka näihin pyrittäisiin pääsemään. Koska opinnäytetyöllä haluttiin saada aikaan konkreettista muutosta, päätettiin lopputuotoksena syntyvästä julisteesta kehittää vaikuttava. Toimeksiantaja jakoi näkemyksemme vaikuttavan julisteen mahdollisuuksista sekä sijaisten, että vakituisen henkilökunnan toiminnan ja hyvinvoinnin tukena. Opinnäytetyön tarkoituksesta ja tavoitteista sovittiin, minkä jälkeen opinnäytetyönä suoritettavalle kehittämistyölle, vaikuttavalle julisteelle, kirjoitettiin tammikuussa 2023 toimeksiantosopimus (liite 6).

Kehittämistyötä aloitettiin suunnittelemaan tammikuussa 2023, jolloin idea kehittämistyöstä esitettiin myös opinnäytetyön ohjaavalle opettajalle. Kehittämistyöhön tarvittavan tiedon kerääminen suunniteltiin toteutettavaksi sähköisesti, jolloin materiaalin keruu mahdollistui koko Suomen alueelta. Julisteiden sisällön pohjaksi suunniteltiin alkukartoituskyselyjä. Ojasalo ym. mukaan sähköisillä kyselyillä voi mahdollistaa reaaliaikaisen tiedon tarkkailun (Ojasalo ym. 2020, 128). Reaaliaikainen tiedon tarkkailu nähtiin opinnäytetyössä tärkeäksi, että haluttuun vastaajamäärään voitiin tarvittaessa vaikuttaa. Kyselyt haluttiin luotettavuuden vuoksi esittää valtakunnallisesti sekä Pilkkeen sijaisille, että vakituiselle henkilökunnalle.

Kokonaiskuvan luomiseksi molemmille päätettiin suunnitella erillinen kysely. Kyselyillä suunniteltiin kartoitettavan päiväkotien lähtötilannetta ja siinä ilmenneitä tarpeita kehittämistyön aiheen rajoissa. Kysymykset päätettiin muotoilla avoimiksi mahdollisimman laajan tietoperustan kokoamiseksi. Kyselyt suunniteltiin purettavan induktiivisella sisältöanalyysillä, minkä jälkeen niistä nostettaisiin esiin asiat, joilla pyrittäisiin vaikuttamaan Pilkkeen tarpeeseen sekä opinnäytetyön tavoitteisiin.

Professiotieteet näkevät vaikuttavuuden syntyvän tukemalla ammatillista kehitystä (Koskinen, Ruuska & Suni 2018, 29). Opinnäytetyöllä haettava vaikuttavuus myötäilee professiotieteiden ajatusta. Kehittämistyön vaikuttamisen välineeksi suunniteltiin juliste, jonka kaikki tavoitteet voidaan ymmärtää ammatillisena kehittymisenä. Vaikuttavalla julisteella suunniteltiin vaikuttavan opinnäytetyön tavoitteiden mukaisesti sijaisten toimintaan varhaiskasvatuksessa niin, että heillä olisi parempi tietotaito eri-ikäisistä lapsista. Tietämyksen lisäämisen otaksuttiin helpottavan sijaisten toimintaa, vähentävän henkilöstön antaman ohjauksen tarvetta ja näin ollen parantavan henkilökunnan työssä jaksamista sekä antavan sijaisille valmiuksia kohdata asiakasperheitä varhaiskasvatuksessa. Vaikuttamisen välineiksi vaikuttavaan julisteeseen suunniteltiin liitettävän huomion kiinnittävä ulkoasu sekä tunteella vaikuttaminen. Tunteella vaikuttamista suunnitellessa päädyttiin etsimään ratkaisuja, jotka herättävät kiintymystä ja velvollisuudentuntoa. Tämän huomioiden julisteisiin päätettiin nostaa vahvasti esiin varhaiskasvatusta velvoittavia teemoja sekä teoriaa lapsen kertomana.

Vaikuttavan julisteen vaikuttavuutta suunniteltiin mitattavan kahdella eri mittaristolla. Määrällistä vaikuttavuutta mittaavalla kyselyllä sekä haastatteluilla, jotka kertovat koetusta vaikuttavuudesta. Koskinen ym. pitää vaikuttavuuden tutkimuksessa merkittävänä muun muassa tietoja sidosryhmien kokemasta vaikuttavuudesta sekä siitä, kuinka hyvin tutkimus on päässyt sille asetettuihin tavoitteisiin. Vaikuttavuuden mittauksessa hän näkee tärkeäksi määrällisten tavoitteiden lisäksi arvioida tutkimusta laadullisilla menetelmillä, jotka täydentävät tietoa vaikuttavuuden määrästä kertoen sen laadusta. (Koskinen ym. 2018, 239-241, 248.) Jotta tuloksista näkyisi paitsi vaikuttavuuden määrä, myös sen laatu, arvioinnin suunnitelmaksi kiteytyi mitata tavoitteisiin pääsyä monivalintakysymyksiä sisältävällä kyselyllä sekä toteuttaa mahdollisimman avoimia haastatteluja koetun vaikuttavuuden kartoittamiseksi.

Alkuperäinen ajatus vaikuttavasta julisteesta sovittaessa oli koota yksi iso kattava juliste. Ajatuksen muotoutuessa toimeksiantajan toiveesta päädyttiin ratkaisuun, jossa vaikuttavista julisteista suunniteltiin kolmen julisteen sarja, joka huomioi Pilkkeen lapsiryhmien yleisen ikäjakauman. Kolmella eri julisteella pyrittiin kokoamaan kattavasti kohdennettua tietoa helposti luettavassa muodossa. Vaikuttavat julisteet suunniteltiin laitettaviksi jokaisen ryhmäntilan seinälle, josta sijaisten olisi helppo katsoa, millaista apua ja tukea kyseisen ikäryhmän lapsi tarvitsee.

Jo suunnitteluvaiheessa huomattiin, että julisteilla toivotun vaikutuksen ja opinnäytetyön tavoitteiden saavuttaminen yhden A3 -sivun kokoisella materiaalilla ei ole yhteensovittavissa. Julisteet haluttiin pitää vaikuttavina ja näin ollen asiasisällöltään suppeina, kun taas asiat, joita alkukartoituskyselyissä otaksuttiin nousevan esiin, miellettiin laajoiksi kokonaisuuksiksi. Apua asioiden yhdistämiseen lähdettiin etsimään virtuaalimaailmasta. Sivustolla QR-koodit.net kerrotaan, että QR-koodit ovat kaksi ulotteisia viivakoodeja, joita pystyy skannaamaan puhelimella, tablettitietokoneella tai niihin tarkoitettulla lukulaitteella esimerkiksi julisteesta. QR-koodit ovat yhteys virtuaalisen ja fyysisen tuotoksen välillä. QR-koodin kautta pystyy siirtymään tietylle sivustolle, jossa on enemmän informaatiota tuotteesta tai muusta tiedosta, jota halutaan antaa. (QR-koodit 2023.) Jotta julisteisiin saataisiin mahtumaan kaikki tarvittava tieto helposti luettavassa muodossa niin, että julisteiden vaikuttavuus ei kärsisi, päädyttiin niihin suunnittelemaan taustatoiminto. Näin julisteisiin suunniteltiin QR-koodi, jonka kautta avautuvaa tekstiä sijaiset pääsisivät lukemaan ryhmien puhelimilla.

Tutkimuslupa (liite 7) kehittämistyölle haettiin Pilke Päiväkodit Oy:ltä huhtikuussa 2023 suunnitelmien valmistuttua. Tutkimuslupan saatua aloitettiin sähköisten kyselyiden suunnitteluvaihe. Kehittämistyötä varten luotiin kaksi alkukartoituskyselyä (liite 1 ja liite 2) sekä julisteen raakavedosta koskeva arviointikysely (liite 3). Työskentelyn edetessä tutkimuslupaan pyydettiin lisäystä suorittaa julisteen vaikuttavuutta koskeva haastattelu pienelle otannalle Pilkkeen työntekijöitä. Haastatteluun valikoitui kuusi henkilöä, jotka koostuivat sekä sijaisista, että varhaiskasvatuksen henkilökunnasta, jotta tulosten otantaa voisi pitää luotettavana. Vilka toteaa teoksessaan, ettei haastateltavien määrälle ole olemassa yhtä oikeaa kaavaa. Hän näkee haastateltavien määrää tärkeämpänä asiana opinnäytetyön luotettavuuden kannalta sitä, millaisesta perusjoukosta vastaukset kerätään. (Vilka 2021a, 193.) Kyselyjen ja haastattelujen lisäksi tutkimuslupa sisälsi luvan käyttää syntyvissä julisteissa Pilkkeen logoa ja muuta mahdollista markkinointimateriaalia.

Aineiston kerääminen aloitettiin tekemällä Pilke Päiväkotien henkilökunnalle (liite 1) sekä sijaisille (liite 2) alkukartoituskyselyt huhtikuussa 2023 sähköisesti. Sähköiset kyselyt testattiin varhaiskasvatuksen ammattilaisista koostuvalla testiryhmällä ennen kuin ne lähetettiin lopulliselle kohderyhmälle. Ojasalo ym. huomauttaa sähköisissä kyselyissä tärkeänä pidettävän sitä, että kohderyhmä ymmärtää esitetyt kysymykset samalla tavalla. Lisäksi hän kertoo, että kyselyissä tulee huomioida, että ne ovat riittävän pituisia sekä yksiselitteisiä. (Ojasalo ym. 2020, 131.) Nämä seikat huomioitiin, kun testiryhmä täytti kyselyjä vastausten luotettavuuden ja eettisyyden varmistamiseksi.

Kyselyiden tarkoituksena oli saada varhaiskasvatuksen työkentältä suoraa tietoa asioista, joihin sijaiset tarvitsevat eniten tukea ja tietoa liittyen lasten iänmukaiseen kehitykseen sekä varhaiskasvatuksen velvoittavuuteen. Alkukartoituskyselyt analysoimalla saatiin vaikuttaviin julisteisiin nostettua niissä esiin esiintyvät teemat. Näitä olivat pääteemaksi nostettu lapsen

äänmukainen kehitys, yhteistyö huoltajien kanssa, varhaiskasvatuslaki sekä varhaiskasvatussuunnitelmat. Sähköisten kyselyiden lisäksi tiedon keruussa ja vaikuttavien julisteiden kehityksessä käytettiin apuna haastattelua sekä aivoriihiä. Aivoriihi nousi kehittämistyön menetelmäksi, kun julisteet haluttiin testata vaikuttavuudeltaan ennen toimeksiantajalle esittelyä. Näin esiteltävissä olisi mahdollisimman pitkälle harkittu raakavedos.

Vaikuttavien julisteiden koostaminen aloitettiin tekemällä kolme julistepohjaa ja lisäämällä niihin ajatuksia, ideoita ja tekstisisältöä. Julisteet tehtiin koskemaan ikävuosittain 1-2-vuotiaita, 3-4-vuotiaita sekä 5-6-vuotiaita toimeksiantajan toiveen mukaisesti, jotta ne olisivat hyvin kohdennettuja Pilkkeen lapsiryhmiin. Korhosen mukaan hyvä juliste on iskevä ja pelkistetty (Korhonen 2019). Koska julisteet haluttiin tehdä ytimekkäiksi, niihin haluttiin vähän tekstiä, jotta niiden vaikuttavuus olisi mahdollisimman suuri. Tähän liittyen toimeksiantajan kanssa sovittiin QR-koodin takana toimivasta Padlet alustasta, joka on yksinkertainen ja selkeä sivusto luoda sekä lukea tekstiä. Opintokeskus Sivis avaa Padletin maailmaa kertomalla, että se on kuin virtuaalinen seinä, johon voi kirjoittaa sekä tallentaa erilaisia tekstiä, videoita, kuvia, ääntä. Erilaiset tekstit voidaan sovittaa sivulle listana tai halutessaan miellekartana. Padlettiin tehty alusta voi olla yksityinen, julkinen tai linkin välityksellä jaettu. Padletseinän lukijoille voi antaa mahdollisuuden vain lukea tekstiä, tai myös muokata sitä. (Opintokeskus Sivis 2023.) Toimeksiantajan kanssa käytiin huhtikuussa 2023 etäyhteydellä läpi julisteisiin tuotettua sisältöä sekä ulkoasua. Toimeksiantajan toiveiden mukaisesti julisteiden ulkoasua muokattiin organisaation uuteen brändiin sopivaksi. Julisteiden ulkoasuun ja sisältöön liittyen pidettiin aivoriihi toukokuussa 2023, jonka johdosta niiden raakavedokset saivat lopullisen muotonsa.

Julisteiden raakavedokset lähetettiin Pilkkeen varhaiskasvatusryhmiin koekäyttöön. Kehittämistyön arviointia varten luotiin sähköinen kysely (liite 3) sekä haastattelu, joilla kartoitettiin julisteiden vaikuttavuutta ja toimivuutta niiden oltua esillä päiväkotien seinillä noin kuukauden ajan. Tulosten perusteella julisteisiin tehtiin vielä viimeiset muutokset ja ne luovutettiin toimeksiantajalle. Luovutuksen yhteydessä toimeksiantajalta pyydettiin palautetta vaikuttavista julisteista, niiden sisältämästä Padletista sekä yhteistyöstä ja toimeksiantajan kokemista hyödyistä.

7 Kehittämistyön menetelmät

Tämä opinnäytetyö on kehittämistyö, jonka välineenä toimii ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa rakentuva tutkittu tieto. Tätä tietoa voidaan kerätä kehittämisen eri vaiheissa muun muassa haastatteluin tai kyselyin. Hankittu tieto antaa näkemyksen kehitettävän työn senhetkisestä tilanteesta kehittämistarpeineen sekä jo kehitettyjen työtapojen toimivuudesta. Kehittämistyön luotettavuuden vuoksi tutkimukseen tulee osallistaa henkilöitä, jotka suorittavat

kehittävää työtä. (Salonen, Eloranta, Hautala & Kinos 2017, 39.) Opinnäytetyöhön liittyvä kehittämistarve selvitettiin luomalla kaksi sähköistä alkukartoituskyselyä. Ensimmäisessä kyselyssä saavutettiin varhaiskasvattajien näkemys sijaisten tietotaidosta toimia varhaiskasvatuksessa. Toisessa kyselyssä selvitettiin sijaisten omaa näkemystä tietotaidostaan toimia varhaiskasvatuksessa. Kyselyihin vastaaminen mahdollistettiin kaikkien Pilkkeen päiväkotien varhaiskasvattajille ja sijaisille, jolloin varmistettiin kaikkien osapuolten osallisuus kehittämistyön luotettavuuden saavuttamiseksi. Alkukartoituskyselyiden lisäksi kehitystyön arviointiin kehitettiin oma kyselynsä, jonka lisäksi lopputuotteen arvioinnissa käytettiin menetelmänä haastattelua.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää vaikuttava juliste. Opinnäytetyön tavoitteena taas oli tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri-ikäisten lasten kanssa. Osatavoitteina opinnäytetyöllä olivat henkilöstön jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen. Opinnäytetyön tavoitteen ja tarkoituksen huomioiden kehittämistyössä päädyttiin hyödyntämään toimintatutkimuksellisia piirteitä. Puusan ja Juutin mukaan toimintatutkimus on luonteeltaan uutta oppivaa ja oivaltavaa tutkimustyötä, jonka tarkoituksena on saada aikaan muutos havainnoituun asiaan, lisäten samalla asiaan liittyvää teoreettista ymmärrystä (Puusa & Juuti 2020, luku 17). Tutkimusmetodinä toimintatutkimus on osallistava, kehittävä ja tutkiva ja sen lähtökohtana on etsiä ratkaisuja organisaatioiden ongelmiin kyseenalaistaen olemassa olevia tilanteita ja pyrkien muuttamaan ajattelutapoja sekä tutkiensa ilmiöiden ymmärrystä ja käytäntöjä (Kelo & Koski 2019). Kehittämistyön aikana Pilkkeen henkilökuntaa ja sijaisia osallistettiin vaikuttavien julisteiden tekoon tarvittavan tiedon kehittämisessä. Etsiessä kehittämiskohteita sijaisten tietotaidossa pyrittiin samalla saamaan Pilkettä yhteisönä näkemään tilanne, jossa sijainen arjessa toimii sekä löytämään näin uusia ajattelutapoja sijaisten toiminnassa ja sen toimivuuden parantamisessa. Teoreettista ymmärrystä työyhteisössä pyrittiin lisäämään vaikuttavien julisteiden kautta niin, että se olisi kaikkien ryhmässä työskentelevien ulottuvissa ja helposti käytettävissä.

Opinnäytetyössä toimintatutkimukselliset piirteet näkyivät osallistamalla sekä Pilkkeen henkilökunta, että sijaiset pohtimaan kyselyjen ja kehitettävän julisteen raakavedoksen kautta valtakunnallista varhaiskasvatusta varjostavaa haastetta. Opinnäytetyö pyrki etsimään yhtä ratkaisumallia haasteelliseen tilanteeseen, jossa toimeksiantajana toimiva organisaatio osaltaan vaikuttaa. Tähän opinnäytetyö pyrki kyseenalaistaen tilanteen, jossa sijaiset toimivat ja muuttamaan henkilökunnan ja sijaisten asennoitumista ongelmaan ratkaisukeskeisemmäksi toteutettavan apuvälineen eli vaikuttavien julisteiden muodossa. Toimintatutkimuksellisuus sopi opinnäytetyöhön, sillä sen pyrkimyksenä oli saada varhaiskasvatuksen henkilökunta näkemään haasteen omanaan ja osallistumaan kehittämään toimivaa työkalua arkeensa. Tässä työskentelyssä kyseenalaistettiin oletukset asioiden toimivuudesta ja pureuduttiin siihen, kuinka ruohonjuuritasolla toimiva työntekijä näki haasteen ja siihen tarvittavan ratkaisun.

7.1 Sähköiset kyselyt

Sähköisten kyselyiden yleistyttyä niitä on alettu käyttää laajoissa kyselyissä enenevässä määrin. Kyselyjä on mahdollista luoda erilaisissa sovelluksissa ja ne ovat helppoja tehdä sekä käyttää. Sähköpostitse sähköisiä kyselyitä on helppo lähettää laajalle joukolle ihmisiä. Näin kyselyihin on myös mahdollista saada nopeasti, helposti sekä ilmaiseksi vastauksia. (Ojasalo ym. 2020, 128-129.) Kehittämistyön kyselyt oli oleellista saada jaettua kaikkiin Pilkkeen päiväkodeihin ympäri Suomea. Päiväkodeissa mahdollisia vastaajia taas oli ennalta määrittelemätön joukko niiden senhetkisen henkilöstöresurssin mukaan. Tämän vuoksi kyselyt päätettiin suorittaa sähköistä kanavaa käyttäen. Kyselyt luotiin Google Forms alustalla, jolla sähköisten kyselyiden luominen oli nopeaa, helppoa sekä ilmaista. Lisäksi Google Formsin tietoturvasuus oli riittävä, sillä kyselyt suojattiin Googlen toimesta. Suomenkielisen vastausalustan katsottiin myös luovan helppoutta vastata kyselyihin. Google Forms kertoo sivuillaan, että alustalla on hyödynnetty alan johtavia suojausominaisuuksia, esimerkiksi lisäsuojaustoimintoja erilaisia viruksia tai haittaohjelmia vastaan. Näillä Google pystyy pitämään asiakkaiden datan suojassa. Pilvipalvelun ansiosta mitään tiedostoja ei tarvitse tallentaa paikallisille levykkeille, joten tietojen leviäminen on näin ollen riskittömämpää. Jokainen Google Formsissa tehty tiedosto siirretään ja tallennetaan salatusti. Google Forms noudattaa Google Cloudin yrityspalveluiden kanssa samoja vahvoja tietosuojasitoumuksia sekä datan suojauskäytäntöjä. (Google Forms 2023.)

Opinnäytetyön yhteydessä suoritettiin kolme sähköistä kyselyä. Kehittämistyön alkuvaiheessa suoritettiin ensimmäiseksi alkukartoituskyselyt Pilke Päiväkodit Oy:n henkilökunnalle (liite 1) sekä sijaisille (liite 2). Kolmas kysely koski kehittämistyön lopputuotoksen arviointia sijoittuen kehittämistyön loppuvaiheeseen. Arviointikyselyä (liite 3) ja sen tuloksia (liite 4) avataan tarkemmin luvussa 9.1 Vaikuttavan julisteen arviointi. Ojasalon ym. mukaan kyselylomakkeet on syytä testata ennen laajempaa levittämistä, jotta saadaan selville niiden toimivuus. Sen jälkeen kyselyyn tulee tehdä viimeiset muokkaukset, jotta se on valmis lähetettäväksi suurelle joukolle ihmisiä. (Ojasalo ym. 2020, 132-133.) Tämän huomioiden opinnäytetyössä käytetyt kyselyt testattiin ensin sovitulla testiryhmällä, joka koostui varhaiskasvatuksen ammattilaisista. Näin saatiin selville, oliko kyselyt tehty selkeästi ja millaisia vastauksia niihin tullaan mahdollisesti saamaan. Kysymyksistä pyrittiin tekemään sellaisia, joihin ei voisi vastata yhdellä sanalla, vaan perustellusti.

Alkukartoituskyselyillä kartoitettiin, kuinka henkilökunta kokee sijaisten osaamisen lasten iän ja taitotason mukaisessa ohjaamisessa ja tukemisessa päiväkodin arjessa sekä kuinka varhaiskasvatuksen sijaiset kokevat oman osaamisensa samassa asiassa. Lisäksi kyselyillä selvitettiin sijaisten tietämystä varhaiskasvatuksen velvoittavuudesta. Vilkan mukaan avoimet kysymykset tavoittelevat vastaajilta varauksettomia mielipiteitä. Hän toteaa avoimien kysymysten toimivan hyvin esitutkimuksissa. (Vilka 2021b, 106.) Alkukartoituskyselyt toteutettiin yhdellä

suljetulla ja muutoin avoimilla kysymyksillä, jotta tutkimukseen saatiin mahdollisimman spontaania tietoa siitä, millaisia asioita kehitettävissä julisteissa tulee ottaa huomioon. Alkukartoituskyselyitä voi pitää osaltaan esitutkimuksena, sillä niillä saadulla tiedolla rakennettuja julisteita jatkokehitettiin arviointia koskevan haastattelun yhteydessä.

Kyselyt lähetettiin sähköisesti toimeksiantajan edustajan välityksellä kaikkiin Pilkkeen päiväkoteihin. Ratkaisuun päädyttiin valmiin lähetykskanavan kautta. Päiväkoteihin annettiin kaksi viikkoa aikaa vastata kyselyihin, minkä jälkeen aikaa jatkettiin muistutusviestin kera viikolla, jotta kehittämistyötä varten saatiin riittäväksi katsottu määrä riittävän laadukkaita vastauksia. Ojasalo ym. mainitsee muistutuskierroksen tärkeydestä yhtenä kyselyn onnistumisen edellytyksistä. Hänen mukaansa tarvittava muistutuskierron on tehtävä pian alkuperäisen kyselyn umpeuduttua. (Ojasalo ym. 2020, 134.) Muistutuskierroksen jälkeen alkukartoituskyselyihin saatiin yhteensä 41 vastausta. Alhaiseen vastausasteeseen osattiin varautua. Esimerkiksi Ojasalo ym. kertoo teoksessaan havainnoista vastausväsymykseen sähköisiä kyselyitä kohtaan. Tämä voi vaikuttaa niiden osallistumisasteeseen, sillä ihmiset eivät välttämättä jaksa keskittyä kyselyihin (Ojasalo ym. 2020, 128-129.) Tästä syystä kyselyiden suunnitteluvaiheessa pyrittiin huomioimaan mahdollisimman moni vastaukseen vaikuttava asia, jotta vastaajia saataisiin mahdollisimman paljon.

Ojasalon ym. mukaan kyselylomakkeisiin tulee tehdä vain sellaisia kysymyksiä, jotka käsittelevät aihetta, johon halutaan saada vastaus. Kysymyksien tulee olla selkeitä ja yksiselitteisiä, tarkkoja sekä ytimekkäitä. Kysymysten määrä sekä järjestys tulee huomioida, jotta vastaajalla on mahdollisimman helppo vastata niihin. (Ojasalo ym. 2020, 130-131.) Kehittämistyön kyselyissä aiheet rajattiin niin, että niillä saataisiin kattavasti tietoa mahdollisimman vähillä kysymyksillä. Kysymykset pyrittiin muotoilemaan asialliseen muotoon ja niiden tarkoitusperä avattiin kyselyjen alussa. Kehittämistyötä tehdessä nähtiin tärkeänä, että kyselyihin vastanneet ymmärsivät voivansa vaikuttaa julisteiden sisältöihin ja näin omaan työskentelyynsä positiivisesti. Kyselyillä saatua tietoa käytettiin vaikuttavien julisteiden sisällön rakentamiseen ja arviointiin.

Sijaisille esitettyssä alkukartoituskyselyssä oli kolme kysymystä, joihin vastasi 20 varhaiskasvatuksen sijaista. Pilkkeen henkilökunnalle esitettyssä alkukartoituskyselyssä oli taas neljä kysymystä, joihin vastasi 21 varhaiskasvattajaa. Kyselyiden suljettu kyllä/ei muotoinen kysymys käsiteltiin kyselyalustalla Google Formsissa, josta saatiin vastausjakaumaa havainnollistava diagrammi. Avointen kysymysten vastaukset luokiteltiin Excel-taulukkolaskentaa käyttäen.

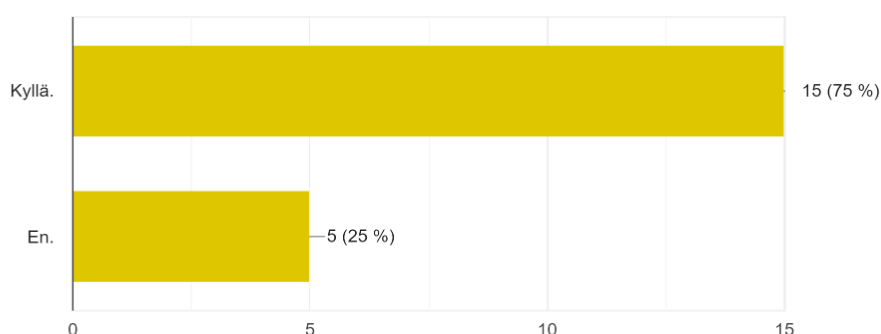
Ensimmäisellä sijaisille kohdistetulla kysymyksellä haluttiin kartoittaa heidän tietämystään varhaiskasvatuksen velvoittavuudesta kysymällä, ovatko he tutustuneet varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (Kuvio 2). Vastaajista 15 kertoi tutustuneensa ja viisi vastasi, että ei ole

tutustunut lainkaan kyseiseen asiakirjaan. Seuraava taulukko havainnollistaa vastausten jakauman.

Enemmistö vastaajista oli tutustunut varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. On silti huolestuttavaa, että heidän joukossaan oli myös niitä, jotka eivät olleet tutustuneet varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ollenkaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat velvoittava ja koko varhaiskasvatustoimintaa ohjaava asiakirja, joten kyselyllä saatu tulos vaikutti päätökseen nostaa asia esiin vaikuttavissa julisteissa.

Oletko tutustunut varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin?

20 vastausta

Kuvio 2: Oletko tutustunut varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin?

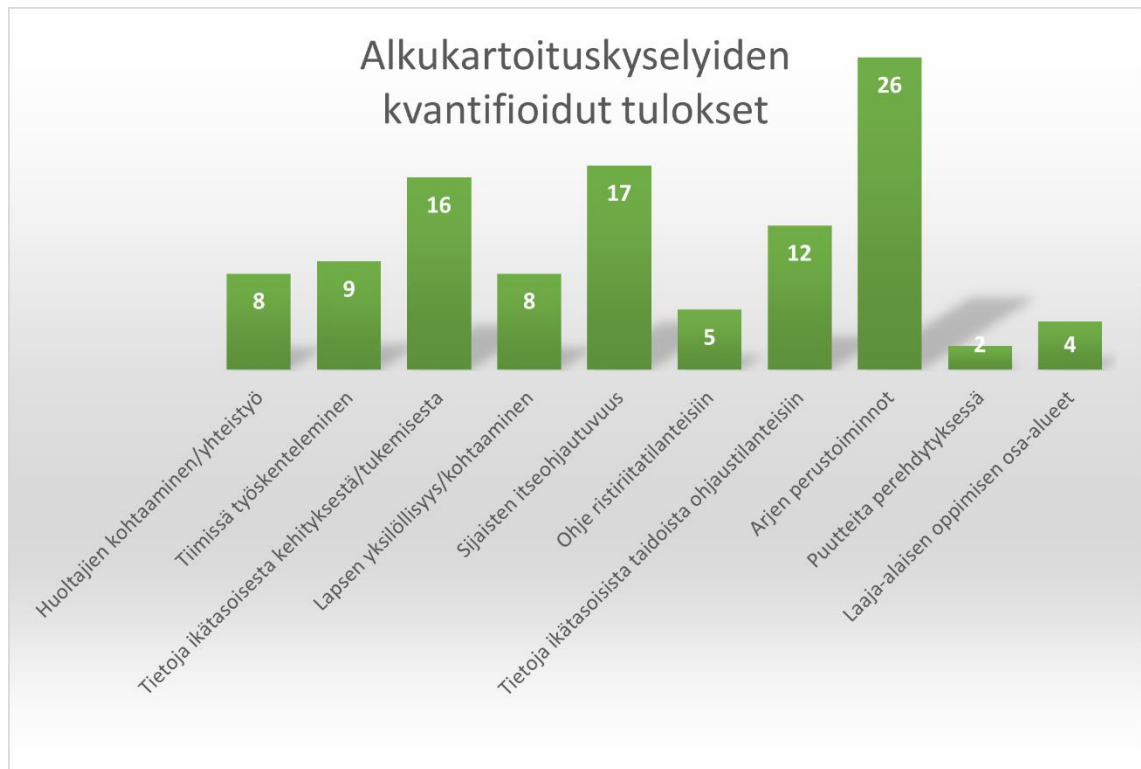
Kyselyiden avoimia vastauksia purkaessa varmistettiin, että niillä on saatu vastaus haluttuihin asioihin. Vilkkä kertoo avointen kysymysten kvantifioinnin tarkoittavan niiden käsittelemistä luokittelun jälkeen määrällisesti numeroiksi muuttaen. Hänen mukaansa kvantifiointi sopii hyvin esitutkimuksiin, kun niiden tarkka raja-alue ei ole vielä tiedossa. (Vilkkä 2021b, 106.) Alkukartoituskyselyn tulokset päätettiin kvantifioida, jolloin niiden luokittelusta laskettiin, montako kertaa kukin asia tuloksissa ilmenee. Luokiteltuja vastauksia oli yhteensä 140. Näistä löytyi 33 julisteissa tärkeäksi koettavaa asiaa, jotka mainittiin vain kerran. Kun nämä kerran esitetyt asiat poistettiin vastauksista, saatiin esiin ne asiat, joita lähdettiin peilaamaan opinnäytetyön tavoitteisiin vaikuttavien julisteiden kehittämiseksi.

Kuviossa kolme esitetään alkukartoituskyselyiden kvantifioituneet tulokset, jotka mainittiin enemmän kuin kerran luokitelluissa tuloksissa (Kuvio 3). Huoltajien kohtaaminen ja heidän kanssaan tehtävä yhteistyö mainittiin luokittelussa kahdeksan kertaa. Samoin lapsen yksilöllisyys ja lapsen kohtaaminen arjessa. Yhdeksän vastaajaa mainitsi vastauksessaan tiimityöskentelyn. 16 vastaajaa koki julisteissa tärkeäksi kertoa tietoja lapsen ikätasoisesta kehityksestä sekä tukemisesta. 17 vastaajaa toivoi sijaisille tukea heidän toimintansa itseohjautuvuuteen. Viisi vastaajaa toivoi julisteisiin ohjetta ristiriitatilanteiden ratkomiseen. 12 vastaajaa koki julisteissa tärkeäksi tiedon lasten ikätasoisista taidoista ohjaustilanteita ajatellen. 26

vastaajaa mainitsi vastauksessaan arjen perustoiminnot. Kaksi vastaajaa näki puutteita sijaisten perehdytyksessä. Neljä vastaajaa toivoi julisteeseen materiaalia laaja-alaisen oppimisen osa-alueista.

Opinnäytetyön tavoitteina oli tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri-ikäisten lasten kanssa. Kvantifioiduista asioista tavoitteen alle sopivat maininnat: tietoja ikätasoisesta kehityksestä/tukemisesta, lapsen yksilöllisyys/kohtaaminen, ohje ristiriittilanteisiin, tietoja ikätasoisista taidoista ohjaustilanteisiin, laaja-alaisen oppimisen osa-alueet ja arjen perustoiminnot. Osatavoitteena opinnäytetyöllä oli henkilöstön jaksamisen tukeminen. Kvantifioiduista vastauksista tavoitteen alle mahtuvat tiimissä työskenteleminen, sijaisten itseohjautuvuus sekä perehdytyksen puute. Toisena osatavoitteena opinnäytetyöllä oli varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen. Tämän tavoitteen alle kvantifioiduista vastauksista sopii huoltajien kohtaaminen/yhteistyö huoltajien kanssa.

Vaikuttaviin julisteisiin toivotut asiakokonaisuudet osoittautuivat hyvin laajoiksi. Julisteet halettiin pitää vaikuttavina ja selkeinä kokonaisuuksina, joten niiden sisältöä pohdittiin tarkoin. Kyselyn tuottamista toiveista päätettiin pudottaa pois vielä aiheet, joista tiedettiin olevan valmista materiaalia, jota varhaiskasvatuksessa voi hyödyntää. Tällöin Aiheista rajautuivat pois ohje ristiriittilanteisiin, laaja-alaisen oppimisen osa-alueet sekä perehdytyksen puute. Jälkimmäiseen Pilkkeellä on kehitteillä oma materiaalinsa, jonka otaksuttiin sisältävän myös sijaisten itseohjautuvuuteen liittyvää tietoa, mikä tiputti tämänkin asian pois julisteista. Tiimissä työskentelyyn on olemassa lukuisia valmiita materiaaleja, mutta aihetta päätettiin sivuta julisteissa ja niiden sisältämissä Padleteissa varhaiskasvatuksen velvoittavuuden kautta. Näin julisteissa käsiteltävät asiat saatiin rajattua viiteen: tietoja ikätasoisesta kehityksestä/tukemisesta, lapsen yksilöllisyys/kohtaaminen, tietoja ikätasoisista taidoista ohjaustilanteisiin, arjen perustoiminnot. sekä huoltajien kohtaaminen/yhteistyö huoltajien kanssa.

Kuvio 3: Alkukartoituskyselyn kvantifioidut tulokset

7.2 Aivoriihi

Kehittämistyön aivoriihi tuotettiin neljän hengen ryhmässä, joka koostui opinnäytetyön tekijöistä sekä kahdesta jo ennestään tutusta sosiaalialan ammattilaisesta, joilla oli kokemusta vaikuttamistyöstä. Ryhmän kokoonpanoa suunniteltaessa huomioitiin, että jokaisella on rohkeutta tuoda esiin ajatuksiaan ja kehittämideoitaan. Ojasalon ym. mukaan ryhmän kokoonpanolla on suuri merkitys siinä, kuinka aivoriihi toimii, sillä pienessä ryhmässä ujommat eivät välttämättä uskalla tuoda esille ajatuksiaan ja suuressa ryhmässä on helppo jättäytyä ulkopuolelle kuuntelevaksi osapuoleksi (Ojasalo ym. 2020, 162-163).

Aivoriihessä sääntönä pidetään, ettei muiden ajatuksia ja ideoita tule tuomita tai arvostella. Jokaista kannustetaan heidän tuodessaan esille omia ideoitaan. Samalla toisten on mahdollista kehittää muiden ajatuksia ja ideoita. (Ojasalo ym. 2020, 162-163.) Aivoriihessä vaikuttaviin julisteisiin etsittiin uusia lähestymistapoja sekä ratkaistiin esiin tulleita ongelmia ennen raakavedosten lähettämistä toimeksiantajalle. Vaikuttavia julisteita tehdessä voi jäädä huomioimatta seikkoja, jotka kiinnittävät vieraan huomion. Näihin huomioihin haluttiin puuttua, jotta julisteista saadaan helposti luettavia, ymmärrettäviä ja mielenkiintoisia. Vaikuttavat julisteet saivat aivoriihessä aikaan suuria muutoksia, joiden ansiosta julisteiden raakavedokset saatiin tehtyä valmiiksi.

otsikko	1-2 vuotta hyvä, kiinnittää katseen	vaikuttava ympäristössä johon tulee	
alaotsikko	miksi jääkarhu, kun ei näy julisteessa?	tärkeä! siirtää vaikuttavuuden yläotsikon pysäyttävyydestä asiaan, jota juliste käsittelee. Herättää siis kiinnostuksen lukea julisteesta lisää	"vitsi" hyvä, mutta ymmärtääkö jos ei kokemusta lapsista? toimiiko joku lapsen kehitystä koskeva "juttu" yhtä hyvin kiinnostuksen herättäjänä
pallurat	voisivatko pallurat olla suurennuslaseja	otsikot ei erotu tarpeeksi	pyöreä muoto pehmeä, siisti ja selkeä. toimii hyvin
kuvitus	ensimmäisen julisteen aikuisen mieltää lääkäriksi	voiko kuvituksen linkittää näkyvämmiin otsikointiin	taustan valkeat pehmeät muodot luovat hyvin kehystä ja tukevat palluroitten valintaa
väritys	onko väri ok? puna-vihervärisokeus	jääkarhu ei toimi kun tausta muutettu vihreäksi. jouku metsän eläin ehkä	tumma pohjaväri nousee katseen kiinnittäen esiin vaaleilta seiniltä. jo se että juliste huomataan tukee sen vaikuttavuutta
fontti	pallukoiden fontti katsotaan pehmeäksi että sopii ympäröivään palloon	isojen otsikoiden fontti huomion kiinnittävä	huomion siirtymistä ja lukemisen järjestelmällisyyttä/ helppoutta tukee keskeltä reunoille pienenevä fontti
"toimintojen" asettelu	asettelu kiinnittää huomion yläotsikosta alaotsikkoon ja siitä aihetta avaaviin palluroihin. Huomio siirtyy loogisesti eteenpäin ja tekee työstä selkeän ja helpposti luettavan	julisteessa sopivasti, mutta ei liikaa huomion kiinnittäviä elementtejä. Luo asiantuntevan vaikutelman aiheesta	organisaation logo ja qr-koodi sijoitettu hyvin erilleen muista teksteistä. erottuvat selkeästi, mutta eivät vie huomiota asiasta johon halutaan vaikuttaa

Kuvio 4: Aivoriihen tuottamia havaintoja

Menetelmänä aivoriihi jaetaan yleensä neljään vaiheeseen. Niitä ovat esivaihe, lämmittelyvaihe, ideointivaihe sekä valintavaihe. Esivaiheen tarkoituksena on saada asetettua tavoitteet toiminnasta, aihe sekä kohde. Lämmittelyvaiheessa lähdetään avaamaan keskustelun kautta enemmän sitä, mitä halutaan saada aikaiseksi aivoriihen aikana ja käydään läpi kokonaistilannetta tarkemmin. (Ojasalo ym. 2020, 160-161.) Opinnäytetyön aivoriihen esivaiheessa ryhmän kanssa vaihdettiin kuulumiset ja keskustelimme kehittämistyöstä yleisluontoisesti. Ryhmälle annettiin nähtäväksi vaikuttavat julisteet (kuva 1), jotka oli suunniteltu 1-2-vuotiaiden, 3-4-vuotiaiden sekä 5-6-vuotiaiden varhaiskasvatusryhmien seinille.

Lämmittelyvaiheessa ryhmälle kerrottiin vaikuttavien julisteiden tarkoituksesta ja siitä, millaiseen tilaan ne menevät. Näin ollen ryhmä sai ajatuksen julisteiden tarkoituksesta, joten keskustelu lähti vaivattomasti käyntiin julisteiden ulkoasuun liittyen. Ryhmän jäsenet saivat kysellä kysymyksiä sekä tuoda esiin omia esihavaintoja. Ryhmän vetäjä kirjoitti havaintoja sekä ajatuksia ylös. Esimerkki havainto tuli ryhmän jäseneltä joka kysyi ”miksi jääkarhu, kun ei näy kuitenkaan julisteessa kuvana?”. Toinen jäsen kertoi, ettei heti ymmärtänyt pointtia

tekstissä ”Tää jääkarhu on 1-2 vuotta ja tää elää kotona.” Julisteista tuli saada myös enemmän Pilke Päiväkodit Oy:n brändiä muistuttava ja mahdollisimman selkeät ymmärtää.

Ideointivaiheessa jokainen sanoo ääneen omia ajatuksiaan sekä ideoitaan. Tärkeänä pidetään, että jokainen ryhmän jäsen tulee kuulluksi ja saa sanoa omat ideat sekä ajatukset ääneen. Usein ryhmässä edetään niin, että istumajärjestyksessä jokainen saa oman vuoronsa. Jos ryhmän jäsenellä ei oman vuoron aikana tule mieleen mitään ideaa, hän sanoo ”ohi”. Ideat ja uudet ajatukset kirjoitetaan muistiin, jotta niitä voidaan jatkojalostaa ja hyödyntää myöhemmässä vaiheessa. (Innokylä 2023.)

Aivoriihi toteutettiin verkkomuotoisena Teams selaimessa. Aivoriiheen osallistujia oli neljä, joten oman puheenvuoron sai helposti ilman, että vuoroja alettiin jakamaan osallistujien kesken. Ideat kirjattiin ylös (kuvio 4) ja samalla myös yksi jäsenistä jakoi julisteiden kuvat (kuva 1) näytöllään muille, jotta ryhmän jäsenillä oli helpompi seurata, mistä julisteesta milloinkin puhutaan. Alun perin julisteet olivat sinisellä pohjalla, jossa oli saippuakuplia. Keskellä luki esimerkiksi: ”Tää jääkarhu on 1-2 vuotta ja tää elää kotona.” Pian kuitenkin aivoriihessä huomattiin, että sininen sävy julisteista tulee vaihtaa vihreäksi, sillä se on Pilke Päiväkotien tunnusväri. Tämä muutos oli tullut myös toiveena toimeksiantajalta. Yksi ryhmän jäsen totesi, ettei ymmärrä pointtia jääkarhulla enää värin muuttuessa vihreäksi ja ehdotti tilalle jotain metsän eläintä, kuten karhua. Lisäksi ryhmän jäsen ehdotti, voisiko pallot julisteessa olla suurenlaseja, sillä kuplat vihreänä eivät enää näytä kuplilta.

Kuva 1. Alkuperäiset julisteet ennen aivoriihää.

Ryhmässä nousi esiin myös fonttien koko ja tyyli. Nämä asiat kirjattiin ylös myös ja huomioitiin myöhemmin valintavaiheessa. Julisteessa oli alun perin kuvia lapsista ja aikuisesta, mutta ryhmän jäsen totesi aikuisen muistuttavan yhdessä julisteessa lääkäriä. Toinen ryhmän

jäsenistä ehdotti, että kuvissakin voisi olla lapsia eri ikäryhmistä ja kuvassa olisi jotenkin karhuteema mukana.

Ideointivaiheen jälkeen tulee valintavaihe, jossa ideoita aletaan keräämään yhteen ja miettimään, mikä niistä toimii ja mikä ei. Ryhmän vetäjän tulee huolehtia, että myös valintavaiheen aikana ryhmässä vallitsee hyvä tunnelma ja äänestämällä voidaan kerätä parhaimmat ideat toteutettavaksi. Jokainen osallistuja saa arvioida ja tarkastella ideoita kriittisesti ja antaa rehellisen mielipiteensä. (Innokylä 2023.)

Valintavaiheessa ryhmän vetäjä jakoi julisteet uudestaan näytöllään Canva -sovelluksessa, jossa julisteita muokattiin sitä mukaan, kun valintoja alettiin tehdä. Samalla arvioitiin, tulevatko ideat valikoiduksi vai ei. Julisteissa vaihdettiin usean eri vihreän sävyjä, jotta löydettiin oikeat sävyt. Jokainen sai arvioida ja äänestää, mikä vihreän sävy kävi mihinkin julisteeseen. Lisäksi tekstien värit löydettiin yhdessä vaihdellen ehdotettuja värejä sekä sävyjä. Valintavaiheen aikana myös alaotsikoiden tekstit löysivät uudet lausahdukset, jotka syntyivät lennokaan ideavaiheen aikana. Alaotsikoiden teksti muutettiin jokaiseen julisteeseen liittymään karhuihin sekä ikäryhmien kehitystasoon, kuten 1-2-vuotiaiden kohdalla ”Tää karhu on 1-2 vuotta ja tahtoo syliin.” Julisteen kuvassa on pieni lapsi, joka pitää nallekarhua sylissään (liite 5).

Palaverin jälkeen osallistujia kiitettiin ja aivoriihen toteutuksesta saatiin positiivista palautetta. Osallistujat olivat kokeneet olonsa mukavaksi ja kuulluksi koko palaverin ajan ja he olivat otettuja, että heidän ideansa näkyvät toteutuksessa. Aivoriihen jälkeen julisteiden raakavedokset lähetettiin Pilke Päiväkodit Oy:lle koekäyttöön, jonka jälkeen niitä muokattiin vielä arviointikyselyjen ja haastattelujen pohjalta ja niihin lisättiin organisaation uudet logot.

7.3 Haastattelu

Yksi käytetyimmistä tiedonkeruumenetelmistä kehittämistyössä ovat haastattelut. Niiden avulla voidaan saada syvällisiä tietoja liittyen kehittämistyöhön sekä yksilön näkemykseen kehittämistyön kohteesta. Haastatteluiden kautta voidaan saada esiin myös merkityksellisiä tietoja, jotka ovat vaikeita tai arkoja aiheita tuoda esille julkisesti. (Ojasalo ym. 2020, 106-107.) Kehittämistyön yhteydessä haastattelua käytettiin menetelmänä lopputuotoksen, vaikuttavien julisteiden arvioinnissa. Haastatteluilla toivottiin saavan suljetun kyselyn lisäksi mahdollisimman paljon merkityksellistä, avointa ja vivahteikasta tietoa julisteiden toimivuudesta ja vaikuttavuudesta. Haastattelun tuloksia avataan tarkemmin luvussa 9.1 vaikuttavan julisteen arviointi.

Julisteiden arviointia koskevat haastattelut suoritettiin kahtena eri päivänä päiväkodeissa kesken varhaiskasvatuspäivän. Haastatteluihin pyrittiin varaamaan rauhallinen tila ja hetki hektisen arjen keskelle. Haastattelujen suorittaminen nähtiin tärkeäksi suorittaa työpaikoilla,

joissa haastateltavilla on fokus valmiiksi työhön liittyvissä asioissa. Myös Ojasalo ym. näkee haastattelupaikan valitsemisella olevan merkitystä, jotta saadaan syvälinen kuva haastateltavan ajatuksista. Hänen mukaansa esimerkiksi haastatteluun liittyviä asioita on helpompi muistaa, kun haastateltava on asian äärellä esimerkiksi työpaikallaan. (Ojasalo ym. 2020, 106-107.)

Ojasalo ym. kertoo, että haastattelua suunniteltaessa tulee huomioida, millaista tietoa haastateltavalta halutaan kerätä kehittämistyön tueksi. Haastattelut saattavat muotoutua kymmenistä minuuteista yli tuntien mittaisiksi ja haastattelijan on tärkeää reagoida siihen, esittääkö hän passiivisesti pelkät kysymykset vai onko hän aktiivinen osapuoli keskustelussa. Haastatteluissa haastattelijan tehtävänä on pitää keskustelua yllä ja osapuolten välinen luottamus on osa hyvin etenevää haastattelua. (Ojasalo ym. 2020, 106-107.) Haastattelua suunniteltaessa otettiin huomioon, että ne esitetään kesken kiireisen työpäivän. Tämän vuoksi kysymyksiä pohdittiin tarkkaan ja niitä muotoiltiin vain kaksi. Kysymykset muotoiltiin niin, että niillä saadaan mahdollisimman laaja näkemys julisteiden toimivuudesta ja vaikuttavuudesta varhaiskasvatuksessa suhteutettuna opinnäytetyön tavoitteisiin. Haastattelijan rooli haastatteluhetkellä pyrittiin pitämään avoimena ja luotettavana kertoen hänen varhaiskasvatustaustastaan ja julisteiden tavoitteista auttaa haastateltavia arjessa toimiessa. Haastattelut suoritettiin kenttätöinä päiväkodeissa. Vastausten eettisyys ja luotettavuus otettiin huomioon haastateltavien valinnassa niin, että heidän joukkoonsa valikoitui sekä varhaiskasvatuksen ammattilaisia että sijaisia.

Haastattelut muotoutuivat suunnitteluvaiheessa puolistrukturoiduiksi. Ojasalon ym. mukaan puolistrukturoidussa haastattelussa haastattelija on suunnitellut ennakkoon kysymyksiä, joihin haluaa vastauksen haastateltavalta, mutta haastattelun ei tarvitse mennä tiettyssä järjestyksessä sekä haastattelija voi vaihtaa sanamuotoja kysymyksissään. Mikäli etukäteen on suunniteltu kysymyksiä, jotka eivät sovi haastatteluun, voidaan ne jättää kysymättä. Vaihtoehtoisesti haastattelija voi kysyä myös sellaisia kysymyksiä haastateltavalta, joita ei ole etukäteen suunniteltu kysyttävän. (Ojasalo ym. 2020, 108-109.) Puolistrukturoidun haastattelun avulla kysymykset saatiin suunnitelluksi vastaamaan julisteiden toimivuuteen ja vaikuttavuuteen niin, että haastattelija voi tarttua häntä kiinnostavien vastausten yksityiskohtiin ja syventää vastauksia näiden osalta. Tämä toi julisteista paljon tietoa, johon kysymyksiä laadittaessa ei olisi osattu kiinnittää huomiota.

Kenttätöitä suorittaessa haastattelut äänitettiin, että haastattelutilanne pysyisi katkeamattomana ja luontevana. Ojasalo ym. kertoo haastatteluiden äänittämisen olevan tärkeä osa haastatteluprosessia, sillä silloin haastattelijan ei tarvitse erikseen keskittyä keskustelun haastattelun ylläpitämisen lisäksi kirjaamaan muistiin vastauksia. Nauhoitteen voi kuunnella uudestaan useaan otteeseen, jotta haastattelija voi löytää huomioita keskustelusta osana kehittämistyötään. Äänitteiden tallentamiseen tulee varautua etukäteen ja kysyä lupa myös

haastateltavalta. (Ojasalo ym. 2020, 106-107.) Haastattelujen äänitykseen kysyttiin lupa jokaisen haastattelun alussa. Samalla haastateltaville kerrottiin, kuinka äänitettä säilytetään, kuinka sitä käytetään kehittämistyössä ja miten ja milloin äänite hävitetään.

Äänittämisen jälkeen vastaukset litteroitiin aina saman vuorokauden sisällä tekstimuotoon. Tekstimuotoisia vastauksia käytettiin julisteiden ja niihin upotettujen Padlettien kehityksessä lopulliseen muotoonsa. Ojasalon ym. mukaan haastattelujen analysointi aloitetaan lukemalla auki kirjoitettu, eli litteroitu teksti. Litterointi tehdään jokaisen äänityksen jälkeen joko kirjoittaen auki yleiskielellä tai sanatarkasti lisäten myös haastateltavan tunnetilat huomiona tekstiin. (Ojasalo ym. 2020, 106-107.) Litteroidusta tekstistä pyritään löytämään yhteyksiä teoriapohjaiselle tekstille. Aineisto käsitellään ja kirjoitetaan auki teema-alueittain ja niissä tutkitaan ja tarkastellaan asioita, jotka ovat yhteneväisiä haastateltavien kesken tai teoriaan liittyen. Aineiston avaaminen ja analysointi on hyvä tehdä heti haastattelun jälkeen, jotta se on tuoreessa muistissa haastattelijan mielessä. (Ojasalo ym. 2020, 110-111.) Aineisto kirjoitettiin auki pääsääntöisesti laadulliselle tutkimukselle ominaisella aineistolähtöisellä sisältöanalyysillä, joka etenee pelkistyksistä ala- ja yläluokkiin. Tuomi ja Sarajärvi kertovat sisältöanalyysin tiivistävän tietoa siirtyen alkuperäisilmauksista pelkistykseen ja alaluokkiin. Näin saadaan koottua kompaktimpaa tietoa sisällyttäen yksittäisiä muuttujia yleisempiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 4.4.3.) Kehittämistyön haastatteluja purettaessa huomioitiin paitsi aineiston yhtenäisyyksiä, myös eroavaisuuksia. Näiden pohtiminen ja punnitseminen auttoi tekemään perusteltuja ratkaisuja lopullisten julisteiden ja Padlettien ulkoasuun ja sisältöön.

Haastatteluissa kysyttäväksi teemoiksi muodostuivat kysymykset “mitä julisteet kertovat sinulle” ja “miten julisteet vaikuttavat sinuun”, minkä lisäksi puolistrukturoidussa haastattelussa oli mahdollisuus kertoa myös muita havaintojaan ja kokemuksiaan julisteiden tiimoilta. Induktiivisessa sisältöanalyysissä löydettiin yksi yläluokka, julisteen aiheuttamat vaikutukset. Yläluokassa haastattelun anti voitiin purkaa seitsemään eri alaluokkaan, joista yhtä “vaikuttavuuteen liittyviä havaintoja” käsitellään myöhemmin luvussa 9.1. Tässä käsiteltävät alaluokat ovat julisteen ulkoasuun liittyvät havainnot, QR-koodiin liittyvät havainnot, julisteiden välittämät asiat, havaintoja sisällön kehittämiseksi sekä havaintoja huoltajan näkökulmasta.

Ensimmäinen haastatteluista avautuva alaluokka (taulukko 1) on julisteen ulkoasuun liittyvät havainnot. Haastattelussa julisteiden värit puhuttelivat puolesta ja vastaan. Ne koettiin sekä raskaiksi, että rauhallisiksi ja hyvin teemaan sopiviksi. Värien katsottiin myös sopivan yhteen julisteen muotojen ja kuvien kanssa. Väriytyksen tiimoilta punaviher värisokeuden huomioiminen sai kiitosta. Myös julisteiden kuvitus puhututti haastateltavia. Toisaalta kuvia olisi toivottu lisää tukemaan kirjoitusta, toisaalta kuvitukseen liitetty karhu herätti ihmetystä. Julisteen tekstimäärä miellettiin sopivaksi, mutta pienimmän fontin selkeyteen kiinnitettiin huomiota. Kokonaisuutena julisteen ulkoasua luonnehdittiin napakaksi, visuaaliseksi, selkeäksi, helppolukuiseksi ja huomiota herättäväksi.

Haastattelun antaman tiedon perusteella päädyttiin tarkistamaan julisteen palloihin sisällytetty fontti helppolukuisemmaksi. Väritys päädyttiin pitämään ennallaan, sillä se oli tarkasti harkittu ympäristönsä, kasvuun ja kehitykseen mielletävän teemansa ja toimeksiantajan brändin vuoksi. Kuvitus päätettiin myös jättää ennalleen. Tämä perusteltiin karhun puhuttelevuudella ja kyvyllä herättää katsojan huomio. Tekstien lomaan toivottuja havainnollistavia kuvia ei julisteeseen voitu lisätä rikkomatta sen selkeyttä ja vaikuttavuutta, joten ne unohdettiin nopean kokeilun myötä.

Jos juliste on tarkoitettu sijaisille, kannattaa olla ohjaavia kuvia enemmän,	Enemmän kuvia	julisteen ulkoasuun liittyvät havainnot
Voisiko visuaalinen ilme olla raikkaampi? Nyt se on aika tumman sävyinen	Raikkaampi väri	
Juliste on lyhyt ja ytimekäs ja hyvin selkeä. Jaksoin lukea kunnolla, kun ei ole liikaa tekstiä	Sopiva tekstimäärä	
Puuroutuuko tekstin fontti julisteessa vai liekö minun näössäni vika =)	Puuroutuuko fontti	
Väritys on rauhallinen ja käy hyvin valittuun karhu-teemaan	Väritys rauhallinen ja teemaan sopiva	
Minusta toi on napakka ja huomiota herättävä.	Napakka ja huomiota herättävä	
Tekee mieli lukea koska visuaalisesti kivasti toteutettu	Visuaalinen toteutus herättää kiinnostuksen	
Tuo karhu on jotenkin ihanasti keksitty havainnollistamaan lapsen kehitystä	Karhu tukee julisteen sanomaa	
Visuaalisesti hyvin toteutettu. Selkeä, kiinnostava, helppolukuinen.	Visuaalinen, selkeä, kiinnostava, helppolukuinen	
Vihreä väri plussaa. Onhan se kasvun ja kehityksen väri	Väri tukee teemaa	
Erittäin hyvä, kun olette huomioineet työssänne puna-viher-värisokeuden	Väri toimii punaviher värisokeilla	
Näyttää minun mielestäni tosi kivalta! Värit, kuvat ja pallot kaikki sopii yhteen	Värit, kuvat ja muodot käyvät yhteen	
Värit yms. rauhoittavia ja tekstiä sopivassa määrin.	Rauhoittava väritys, tekstiä sopivasti	
Ensisilmäyksellä ”karhu” otsikoinnissa ehkä hämää, ettei liity ryhmän nimeen.	Karhun voi tulkita eri asiayhteyksiin	

Taulukko 1: Haastattelun havainnot ja julisteiden ulkoasusta

Toinen haastatteluissa avautuva alaluokka (taulukko 2) kertoo asioista, joita julisteet välittivät haastateltaville heidän niitä katsoessaan. Haastateltavat nostivat julisteiden välittämiksi asioiksi lapsen ikä- ja taitotason, lapsen yksilöllisen kehityksen ja sen tukemisen sekä varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Eräs haastatelluista tiivistä julisteen hänelle välittämät asiat seuraavasti:” Varhaiskasvatuksen sijaisena ja työntekijänä posterit

muistuttaa minua, mitä voin hoidettavieni kanssa touhuta, mitä heille opastaa ja mikä on työni tarkoitus Pilkkeessä”.

Vastaukset toivat varmuutta siitä, että julisteet välittävät katsojilleen toivottua tietoa. Vastausten perusteella todettiin, että julisteisiin valitut pääteemat, lapsen ikä- ja taitotasoinen osaaminen ja varhaiskasvatuksen velvoittavuus välittyvät selvästi julisteista. Lisäksi valituista teemoista mainittiin lapsen kehityksen tukeminen sekä taitotason huomioiminen. Sen sijaan perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ja sijaisen rooli työyhteisössä jäivät ilman mainintaa, mikä tarkoitti kyseisten tietojen jäävän QR-koodien taakse. Tämän kysymyksen myötä julisteisiin ei tehty muutoksia.

Alkuperäisilmaisu	Pelkistys	Alaluokka
Vaka sijaisena tai TT:nä posterillä muistuttaa minua, mitä voin hoidettavieni kanssa touhuta, mitä heille opastaa ja mikä työni tarkoitus on Pilkkeessä.	kertoo ikä ja taitotason huomioimisesta työssä	Julisteen välittämiä asioita
...vastaamaan siitä, että jokaista lasta kohdellaan yksilönä, juuri häntä kehittäväällä tavalla	kertoo yksilöllisestä kehityksestä	
toi lapsen kehityksen tukeminen on tosi tärkeä näkökulma myös!	kertoo lapsen kehityksen tukemisesta	
Tahtoo syliin' on erittäin hyvä! Näinhän se on, (varsinkin) pienet tarvitsevat ja kaipaavat paljon syliä.	kertoo ikätasoisista tarpeista	
Juliste kertoo hyvin eri ikäisten lasten kehitystasoista, mutta myös työntekijän näkökulmasta siinä mielessä, että on suunnitelmat ja laitteet	kertoo iänmukaisesta kehityksestä sekä työssä huomioitavista laista ja suunnitelmista	
Juliste vaikuttaa selkeältä ja kertoo lyhyesti mihin varhaiskasvatus perustuu ja mitä 1-2 v lyhyesti sanottuna osaa ja millaista tukea tarvitsee	kertoo mihin varhaiskasvatus perustuu sekä lapsen iänmukaisesta kehityksestä ja tukemisesta	
Varhaiskasvatuslaki ja perusteet on hyvin tiivistetty	varhaiskasvatuslaki ja perusteet	
Juliste kertoo minulle, että mitä 1-2-vuotiaan normaalikehitykseen kuulu ja miten kehitystä voi tukea varhaiskasvatuksessa	lapsen ikätasoisesta kehityksestä ja sen tukemisesta	
Lyhyesti varhaiskasvatuslaki selitetty hyvin samoin vasun perusteet. Vähän niin kuin miten kenelle vaan voisi kertoa lyhyesti.	Kertoo ymmärrettävästi varhaiskasvatuslain ja vasun perusteet	
Mitä osaa jo tehdä ja mitä harjoittelee	kertoo iänmukaisesta kehityksestä	

Taulukko 2: Haastattelun havainnot julisteiden välittämissä asioista

Haastattelun kolmas alaluokka (taulukko 3) avasi havainnot julisteiden sisällön kehittämiseksi. Haastattelun mukaan julisteissa nähtiin olevan paljon suuria ja vaikeita teemoja,

kuten yhteistyö perheen kanssa tai kehityksen tukeminen yksilönä, joiden katsottiin olevan haastavia ymmärtää sijaiselle, mikä puolestaan nähtiin esteenä julisteen toimivuudelle. Lisäksi haastattelussa mainittiin niissä näkyvän taitoluettelon suppeus ja toivottiin suoraa linkkiä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Julisteisiin toivottiin myös vahvempaa näkyvyyttä sijaisten rooliin työyhteisössä.

Tämän kysymyksen myötä julisteiden tekstisisältöä pohdittiin tarkkaan uudelleen. Julisteiden fontit tarkistettiin yhteensopiviksi google-kääntäjän kanssa, jolloin jokainen sijainen voi lukea niiden tekstin tarvittaessa omalla kielellään. Tämä ratkaisi nousseen haasteen suurten teemojen vaikeaselkoisuudesta. Linkkiä varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ei liitetty julisteeseen perustellusti, sillä siitä ei olisi ollut seinällä suoranaista hyötyä. Padlettiin linkkiä ei haluttu liittää, sillä silloin se velvoittaisi toimeksiantajan huolehtimaan sen mahdollisista päivityksistä. Suppea taitoluettelo julisteissa avautuu QR-koodin takana kattavamaksi luetteloksi, mikä ei näkynyt haastattelutilanteessa vastaajalle. Taitoluettelo todettiin toimeksiantajan kanssa riittäväksi esimerkiksi lapsen osaamisesta seinälle tulevaan julisteeseen. Sijaisten rooli samoin avautuu laajemmin QR- koodin takana.

Mitä on yhteistyö perheen kanssa? Tai mitä tarkoittaa kehityksen tukeminen yksilönä? Voi olla sijaiselle tosi hankala käsittää mitä todella tarkoitetaan, jolloin siitä ei ole apua sijaiselle, vaikka lukisikin.	Suuret teemat vaikeita ymmärtää	Havaintoja sisällön kehittämiseksi
Julisteissa ehkä niissä isompien ikävuosien, voisi olla mainintaa rohkeudesta mennä lapsen tasolle, kohdata lapsi ihmisenä ja ottamaan rohkeasti vastuuta ryhmän kaikista lapsista ei vaan niistä "helpoimmista	Sijaisten rooli vahvemmin esille	
Ehkä padlettiin tai julisteeseen voisi lisätä linkin vastuun. Valtakunnalliseen siis	Linkki varhaiskasvatussuunnitelmaan	
Taitoluettelo on mielestäni aika suppea ja toisaalta hankala toteuttaa kaiken kattavaksi. Kaikki 2-vuotiaat eivät vielä puhu paljon, osa tosin puhuu. Minusta olisi toimivampi näkökulma kertoa, mitä taitoja minäkään ikäinen harjoittelee	Taitoluettelo suppea, voisi muuttaa näkökulman osaamisesta harjoittelemiseksi	

Taulukko 3: Haastattelun havaintoja julisteiden kehittämiseksi

Haastattelun neljäs alaluokka (taulukko 4) sisältää QR-koodiin liittyviä havaintoja. QR-koodin havaittiin kiinnittävän hyvin huomiota ja herättävän mielenkiinnon. QR-koodin takaa löytyvää tietoa arvioitiin helppokäyttöiseksi ja selkeäksi. Koodin takana olevaa tietoa arvioitiin myös oleelliseksi lapsen kehityksen huomioimisessa. QR-koodi oli haastateltavien mukaan myös käytännöllinen, sillä sen sisältämään materiaaliin voi palata omalla ajalla otettuaan koodista ensin kuvan.

Haastattelun myötä QR- koodin käytön valinta julisteessa sai vahvistuksen toimivuudestaan julisteessa. Koodi toimi haastattelun mukaan paitsi tiedon välittäjänä, myös mielenkiinnon

herättäjänä. Näin ollen haastattelun tuoma tieto ei aiheuttanut muutoksia julisteisiin QR-koodin osalta.

En malttanut olla kokeilematta qr-koodia. Se toimii ja sen takana löytyy hyvin paljon lisätietoa, mutta sitä on helppo etsiä, kun asiat on hyvin jaoteltu.	Qr-koodi herättää mielenkiinnon. Padletissa paljon tietoa, Tieto hyvin jaoteltua	Qr-koodiin liittyvät havainnot
Qr-koodi kiinnitti huomion ja sitä piti ihan kokeilla. Koodista löytyy hyvin tietoa mikä on hyvä lisä sillä kaikki eivät kehity iän mukaisesti.	koodi kiinnittää huomion. Ikätasoinen kehitys hyvin huomioitu	
Tuo qr-koodi. Tekee niin mieli avata ja katso mitä siellä lukee.	Koodi herättää mielenkiinnon	
aitinä ja ammattilaisena haluaisin myös tietää mitä qr-koodin takaa löytyy! (Ottaisin siitä kuvan ja lukisin sieltä lisää omalla ajallani.)	Qr-koodiin voi palata paremmalla ajalla	

Taulukko 4: Haastattelun havainnot Qr-koodista

Haastattelun viidennessä alaluokassa (taulukko 5) käsiteltiin julisteiden käyttöön liittyvistä havainnoista. Julisteen koettiin auttavan uutta työntekijää, mutta toimivan myös sijaisten, vanhempien ja ammattilaisten katsomana: "Tosi hyvä kokonaisuus. Voisi näyttää sijaisille tai vanhemmille ja ammattilaisille käy hyvästä kertauksesta". Juliste koettiin hyödylliseksi ja sen mielekkyyttä lisäsi kolmen julisteen kokonaisuus.

Havainnot laittoivat pohtimaan julisteen käyttöarvoa laajemmin. Sijaisten käyttöön laadittua julistetta ei ollut osattu ajatella vanhemmille suunnattuna materiaalina, jota alkukartoituskyselyssä toivottiin. Haastattelun perusteella julkiseen tilaan suunnatut julisteet voisivat toimia mahdollisesti myös tässä käyttötarkoituksessa samoin kuin ammattilaisten muistin virkistäjänäkin.

Alkuperäisilmaisu	Pelkistys	Alaluokka
Tosi hyvä kokonaisuus. Voisi näyttää sijaisille tai vanhemmille ja ammattilaisille käy hyvästä kertauksesta	Kokonaisuus toimii sijaisilla, huoltajilla ja ammattilaisilla	Julisteen käyttöön liittyviä havainnot
Jos olisin uusi työntekijä tai sijainen, niin auttaisi varmasti, etenkin kun teillä on koko "sarja" eli ne muutkin ikäkaudet.	Auttaisi uutta työntekijää, ikäkausiluokittelu hyvä	
Todella hyödyllinen juliste. Yhden julisteen lukeneena olisi ihana nähdä kaikista ikäluokista tämmöinen varhaiskasvatuksessa	Hyödyllinen tuote, tekee mieli saada koko sarja käyttöön	
Helposti ymmärrettävää, joten jos on sijaisia, niin nekin pääsevät helposti kärryille mistä kyse.	Helppo ymmärtää, tukee sijaisia	

Taulukko 5: Haastattelun havainnot julisteiden käyttöön liittyen

Kuudennessa alaluokassa (taulukko 6) haastattelu avasi huoltajien näkökulmaa. Julisteet herättivät luottamusta ja rauhoittivat mieltä. Lisäksi ne kertoivat Pilkkeen asiantuntevuudesta,

lapsen iänmukaisesta ja yksilöllisestä kehityksestä sekä siitä, kuinka päiväkodissa toimitaan asian suhteen. Julisteet nähtiin muistuttavina ja tiedottavina: “Äitinä juliste tiedottaa ja muistuttaa minua äidin tehtävästä kasvattajana ja kuinka tärkeää halaaminen lapseni kanssa on”.

Haastatteluissa esiin tullut huoltajien näkökulma oli yllättävä, mutta ajatuksia herättävä. Julisteiden sisältö on suunniteltu varhaiskasvatustyöhön. Haastattelut kuitenkin osoittavat, että ne herättävät kasvattajissa tunteita ja ajatuksia myös vanhempina. Haastatteluista saadun tiedon myötä julisteet ja niiden sisältämät Padletit tarkastettiin vielä huomioiden, että niitä voi Pilkkeen työntekijän lisäksi lukea myös kotikasvattaja.

Alkuperäisilmaisu	Pelkistys	Alaluokka
Äitinä se herättää luottamusta Pilke päiväkotiin asiantuntevana, välittävänä paikkana, jonne voin lapseni jättää rauhallisin mielin. Tiedän hänen olevan hyvissä, turvallisissa käsissä.	Herättää luottamusta ja rauhoittaa mieltä. Kertoo Pilkkeen asiantuntevuudesta	Havaintoja huoltajan näkökulmasta
Ylemmät tekstit kertovat minulle äitinä mitä 1-2-vuotias lapseni jo voi osata ja mitä häneltä voisi odottaa tuossa iässä.	Kertoo iänmukaisesta kehityksestä.	
Samalla saan äitinä tietoa siitä, kuinka tämä päiväkotitoimii lapseni suhteen ja että häntä kohdellaan yksilönä.	Kertoo päiväkodista ja lapsen yksilöllisen kehityksen huomioimisesta siellä.	
Äitinä juliste tiedottaa & muistuttaa minua äidin tehtävästä kasvattajana ja kuinka tärkeää halaaminen lapseni kanssa on.	Tiedottaa ja muistuttaa kasvattajan roolista ja lapsen tarpeista.	

Taulukko 6: Haastattelun havaintoja huoltajan näkökulmasta

8 Vaikuttava juliste

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää vaikuttava juliste. Julisteesta haluttiin vaikuttava, sillä sekä opinnäytetyön tekijät sekä toimeksiantaja halusivat osaltaan olla vaikuttamassa valtakunnalliseen haasteeseen varhaiskasvatuskentällä. Opinnäytetyön lopputuotos juliste olisi voitu suunnitella informatiiviseksi, näyttäväksi tai pelkästään julisteeksi. Nämä kaikki kantavat kuitenkin aivan eri merkityksiä, jolloin valmiin julisteen tarkoitus olisi myös ollut eri. Esimerkiksi Suomenakirja kertoo sanan informatiivinen tarkoittavan tietoa sisältävää ja opettavaista kun taas näyttävä tarkoittaa ensisijaisesti komean näköistä tai upeaa ja toissijaisesti huomiota herättävää (Suomisanakirja.fi). Pelkkä juliste taas olisi ollut juliste ilman kohdennettua tarkoitusta. Nämä eivät sopeeneet opinnäytetyön tarkoitukseen, sillä tarkoitus ei ollut tuottaa seinälle pitkää ja vaikealukuista infopakettia tai sisällöltään merkityksetöntä ulkoasultaan upeaa tuotosta.

Sanaa vaikuttava voidaan käyttää kahdessa merkityksessä, vaikuttavana aineena tai mieleen ja tunteisiin voimakkaan vaikutuksen aikaansaajana (Suomisanakirja.fi). Tähän perustuen vaikuttavuuden pohjalla julisteen kehityksessä voidaan nähdä kolme eri väylää. Julisteen toimiminen “vaikuttavana aineena” eli välineenä, joka sitoo huomion, julisteen ulkoasun ja tietosisällön luomana vaikutuksena katsojan mieleen ja tunteisiin sekä tuon tunteen välityksellä mieleen tallennettuina asioina, joiden tavoitteena on päästä opinnäytetyön tavoitteisiin. Tutkija ja psykoterapeutti Marja Saarenheimo kertoo artikkelissaan tunteen olevan kuin liimaa muistoille niiden siirtyessä pitkäkestoiseen muistiin. Pitkäkestoiseen muistiin tallentuvat hänen mukaansa muita paremmin asiat ja tapahtumat, jotka sisältävät voimakkaan tunnelatauksen tai ovat kokijalleen palkitsevia. (Saarenheimo 2014.) Koska julisteesta haluttiin vaikuttava, oli sen kehittämisessä huomioitava sen keinot vaikuttaa katsojan mieleen. Tämä oli tärkeää julisteen asiasisällön merkityksellisyyden huomioimiseksi sekä näiden oivalluksien mieleen painamiseksi. Mieleen painamiseen ja aistielämyksiin vaikuttavia keinoja julisteen suunnittelussa olivat sen asiasisällön ja ulkoasun ympäristöön sovittaminen sekä tunteiden herättäminen. Näitä keinoja käyttäen julisteesta muotoutui vaikuttava ja se sai mahdollisuuden päästä opinnäytetyön tavoitteisiin.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri-ikäisten lasten kanssa. Osatavoitteina opinnäytetyöllä olivat henkilöstön jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen. Näihin tavoitteisiin pyrittiin pääsemään kehittämällä vaikuttava juliste. Alkukartoituskyselyiden pohjalta julisteessa käsiteltäviksi teemoiksi nousivat lapsen ikä- ja taitotasoinen osaaminen, kehityksen tukeminen, yhteistyö perheiden kanssa, sijaisen rooli työyhteisössä sekä varhaiskasvatuksen velvoittavuutta koskevat asiat kuten varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelmat. Julisteen teemat valittiin huomioiden opinnäytetyön tavoitteet sekä kyselyissä paljastunut tarve. Kaikki valitut teemat osoittautuivat sisällöltään niin laajoiksi, että niiden käsittely yhdessä julisteessa olisi ollut mahdotonta toteuttaa vaikuttavasti. Tämän vuoksi sekä toimeksiantajan toiveesta julisteesta muodostui kolmen vaikuttavan julisteen sarja, joka rakennettiin Pilkkeen ryhmäjaon mukaisesti 1-2-vuotiaiden, 3-4-vuotiaiden sekä 5-6-vuotiaiden ryhmiin sijoitettaviin julisteisiin. Jotta julisteilla päästäisiin opinnäytetyön tavoitteisiin, niihin liitettiin QR-koodit. Niiden alle mahdutettiin mahdollisimman laajasti, mutta selkeästi kyselyissä esiin tulleita asioita.

Alkukartoituskyselyiden jälkeen julisteista kehitettiin raakavedokset, jotka käsiteltiin aivoriihessä (tarkemmin luvussa 7.2). Julisteiden kehityksessä oli pyrittävä opinnäytetyön tarkoituksen mukaan huomioimaan niiden vaikuttavuus. Vaikuttavuuteen pyrittiin herättämällä sekä huomiota että tunteita. Julisteet suunniteltiin vahvan värisiksi, jotta ne erottuisivat hyvin ryhmätilojen seiniltä. Alkuperäinen väritys suunniteltiin siniseksi, mutta kasvatukseen liittyen ja toimeksiantajan toiveesta väri vaihdettiin myöhemmin vihreäksi. Vahvasta väristä oli saatava nousemaan esiin asia, jonka juliste haluaa välittää. Tähän pyrittiin valitsemalla

yläotsikoksi lyhyt ja napakka, julisteen sisältöön herättelevä teksti, joka tuotiin julisteeseen katseen vangitsijaksi keskelle taustasta mahdollisimman hyvin erottuvalla värityksellä. Yläotsikon väriä pyrittiin vielä tehostamaan alaotsikoiden hieman vaaleammalla värityksellä. Aivoriihestä nousseen havainnon mukaan julisteet esitettiin puna-vihervärisokealle henkilölle, jonka lausuman mukaan julisteiden värityys toimii ja erottuu selkeästi myös kyseisen värisokeuden huomioiden.

Aivoriihen myötä havaittiin, että alkuperäinen ajatus alaotsikoksi oli tunteisiin hymyilyttävän "vitsin" kautta vaikuttaminen. Vitsin sisältämä jääkarhu ei kuitenkaan toiminut enää uudella vihreällä taustavärillä, mikä aiheutti uuden vaikuttavan keinon etsinnän julisteeseen. Vaikutavuuteen päätettiin pyrkiä yhdistämällä taustan väritykseen sopiva karhu tekstissä lapsen ikätasoiseen kehitykseen sisältämään "juttuun" ja yhdistämällä tähän tekstiä tukeva ja tunteita herättävä kuva. Näin julisteen otsikoiksi muodostuivat "Tää karhu on 1-2 vuotta ja tahtoo syliin", "Tää karhu on 3-4 vuotta ja tarinoi kokemastaan" ja "Tää karhu on 5-6 vuotta ja etsii ystävää". Ensimmäisessä julisteessa otsikko yhdistyy kuvaan pienen lapsen rutistaessa uninallea. Toisessa julisteessa leikkinalle on mukana lapsen kädessä hänen seikkaillessaan ja kerätessään kokemuksia tarinoitavaksi. Kolmannessa julisteessa leikkinalle on jo selvästi isomman lapsen kädessä turvana tämän etsiessä ystävää.

Yläotsikko kiinnittää katsojan huomion lapsen ikään. Alaotsikko taas viittaa lapsen taitotasoon. Tämä ei välttämättä avaudu jokaiselle katsojalle välittömästi, mutta kiinnittää kiinnostuksen aiheeseen. Taitotasoon liittyvä viittaus avautuu katsojalle QR-koodin takana olevaan materiaaliin tutustuessaan. Otsikoiden kiinnitettyä katsojan huomion, on julisteissa pyritty mahdollistamaan tälle miellyttävä lukukokemus, joka mahdollistaa julisteen teemojen läpi käynnin. Teemat koottiin palloihin kehään otsikoiden ympärille. Alkuperäisen ajatuksen mukaan pallojen oli tarkoitus kuvastaa saippuakuplia, mutta sinisen taustavärin vaihtuessa vihreäksi ajatus ei enää toiminut. Aivoriihessä nousi esiin ehdotus, jonka mukaan palloja harkittiin suurennuslaseina, mutta ajatus hylättiin pian, sillä suurennuslasit veivät asiasisällöltä liikaa huomiota vaikuttaen näin sisällön vaikuttavuuteen negatiivisesti. Pallot päädyttiin pitämään vain pyöreinä muotoina, jotka koettiin rauhoittaviksi ja pehmeiksi ja toimeksiantajan logon pyöreitä muotoja tukeviksi. Pyöreää muotoa pyrittiin jatkamaan myös fontissa, joka valittiin pallojen sisään. Aivoriihen pohjalta tehtyjen muutosten jälkeen julisteet muokattiin muotoon, joka hyväksyttiin toimeksiantajalla.

Jokaiseen julisteeseen tehtiin oma QR-koodi, jonka avaamalla päätyy julisteen asioita käsittelevään Padlettiin. QR-koodi sijoitettiin julisteen alareunaan vaalean pallukan päälle, josta se erottuu selkeästi, mutta ei vie huomiota julisteen keskittämästä kokonaisuudesta. Padletin väri ja kuvamaailma pidettiin yhtenevänä julisteiden kanssa, minkä tarkoituksena oli säilyttää julisteiden aiheuttama tunnetila sähköiselle alustalle siirtyessä. Padlet kirjoitettiin julisteiden pallukoiden jakoa käyttäen lisäämällä perheiden kohtaamiseen oman lokeronsa aiheen

merkityksen korostamiseksi. Jaon käyttö teki materiaalista helpommin luettavaa ja mahdollisti teemojen hahmottamisen asiakohtaisesti. Kaikkiin teemoihin liitettiin asiaa havainnollistava kuva, mikä auttoi hahmottamista ja kevensi asiapitoista tekstiä. Padlettien sisältö kehitettiin tasapainoillen tiedon kattavuuden ja mielekkään lukukokemuksen välillä, jolloin pyrittiin varmistamaan, että tietoa olisi tarjolla mahdollisimman paljon niin, että sen jaksaa lukea loppuun saakka. Tiedon jaottelu tuki osaltaan myös tätä tasapainoilua sekä mahdollisuutta lukea asiasta pala kerrallaan, vaikka kahvitauon yhteydessä.

Ennen lopullisten julisteiden valmistumista raakavedokset lähetettiin Pilkkeen päiväkoteihin koekäyttöön. Koekäytön lopuksi julisteita koskien suoritettiin sijaisille ja henkilökunnalle yhteinen avoin arviointikysely sekä kuusi haastattelua. Kyselyllä haluttiin kartoittaa, kuinka hyvin vaikuttava juliste oli päässyt tavoitteisiinsa. Haastatteluilla taas haluttiin saavuttaa käyttäjän kokemus julisteiden toimivuudesta ja vaikuttavuudesta. Haastattelujen tuotokset avattiin ja niiden perusteella julisteisiin tehtiin vielä viimeiset muutokset. Tämän jälkeen kehitetty materiaali, vaikuttavat julisteet, luovutettiin toimeksiantajalle. Kyselyjen avauksen jälkeen myös niistä saatu tieto julisteiden vaikuttavuudesta välitettiin toimeksiantajalle taulukkomuotoisesti, minkä jälkeen toimeksiantaja antoi opinnäytetyön tekijöille oman palautteensa (liite 8) koskien yhteistyötä ja kehitettyjä julisteita. Kyselyjen tietoa käytettiin myös opinnäytetyön arvioinnissa (luku 9.1).

9 Kehittämistyön arviointi

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää vaikuttava juliste. Kehittämistyössä käytettiin sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä, mikä vaikutti myös työn arviointiin. Opinnäytetyönä tehtävää kehittämistyötä ja siihen liittyvää oppimisprosessia arvioitiin koko prosessin ajan. Arviointia käytettiin työn aikana hyödyksi lopputuotteen ja sitä koskevan tiedonkeruun kehityksessä, oman oppimisen ja työskentelyn kehityksessä sekä opinnäytetyötä koskevan yhteistyön ja vuorovaikutuksen kehittämisessä. Tuomen ja Sarajärven mukaan arvioinnissa on tutkimustyön kehittämisen kannalta tärkeää arvioida sekä vahvuuksia että heikkouksia, joita tutkimuksesta ilmenee (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 7.7). Ojasalo ym. tuo esille lisäksi sen, että arviointia tulee tehdä myös kehittämistyön aikaisemmissakin vaiheissa, jotta se toimisi palautteena kehittämistyössä mukana olleille. Loppuarvioinnissa taas tuodaan esille, kuinka kehittämistyö on lopulta onnistunut. (Ojasalo ym. 2020, 47.) Opinnäytetyö arvioinnin alueita olivat kehittämistyön tarpeellisuus ja sille asetettavien tavoitteiden tärkeys ja saavutettavuus, teoreettisen viitekehyksen rajaaminen sekä vaikuttavien julisteiden kehittäminen ja arviointi. Näitä alueita arvioiden pyrittiin saavuttamaan kehittämistyölle sen tarkoitusta vastaava merkityksellisyys huomioiden sen vahvuudet ja heikkoudet.

Saavuttaakseen täyden merkityksellisyytensä, kehittämistyö vaati tarkoituksensa ja tavoitteidensa selviämiseksi kaksiosaisen arvioinnin. Opinnäytetyön tarkoituksen toteutumisesta tarvittiin aiheen laajuuden vuoksi avointa dataa, jonka keräämisen menetelmäksi valikoitui puolistrukturoitu haastattelu. Työskentelyn alussa opinnäytetyölle tavoitteiksi annetut teemat: tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri -ikäisten lasten kanssa sekä osatavoitteina opinnäytetyöllä ovat henkilöstön jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen, tarvitsivat merkityksellisiä tuloksia varten arviointiin menetelmän, jolla osoittaa numeroin aikaan saatu vaikuttavuus. Tämän vuoksi kehittämistyön tavoitteita päätettiin arvioida kyselyillä, jotka sisälsivät monivalintakysymyksiä aiheesta.

Läpi kehittämistyön kulkenut arviointi huipentui työn valmistuttua itsereflektioon sekä toimeksiantajalta saatuun palautteeseen. Itsereflektio kertoi tuloksia opinnäytetyön oppimisprosessissa, sen onnistumisista ja tämän kautta opituista uusista asioista. Toimeksiantajan palaute taas kertoi opinnäytetyön tuloksista sen tilaajan silmin. Nämä tulokset eivät vaikuttaneet muilla menetelmillä saavutettuun tietoon, mutta täydensivät sitä kertoen toimeksiantajan kokemasta hyödystä kehittämistyön tulosten suhteen.

9.1 Vaikuttavan julisteen arviointi

Kehittämistyön arviointia varten vaikuttavien julisteiden raakavedokset lähetettiin Pilke Päiväkotien varhaiskasvatusryhmiin. Julisteita arvioitaessa oli huomioitava niiden toimivuus tiedon välittäjinä eli niin sanottuina opetuksellisina välineinä sekä taiteena, joka kiinnittää katsojan mielenkiinnon ja herättää tunteita. Julisteiden oltua esillä varhaiskasvatusryhmien seinällä noin kuukauden ajan, suoritettiin niiden vaikuttavuuteen liittyen sekä haastattelu että arviointikysely. Kaksiosaiseen arviointiin päädyttiin, sillä arvioitaessa vaikuttavia julisteita kokonaisuutena, tuli huomioida sekä opinnäytetyön tarkoitus että tavoite. Opinnäytetyön tarkoitus, kehittää vaikuttava juliste, saavutettiin kehittämällä kolmen julisteen sarja, johon sisällytettiin QR-koodin takana toimiva Padlet ja kokoamalla niihin alkukartoituskyselyissä esiin nousseita varhaiskasvatuksessa havaittuja puutteita koskevia asioita. Opinnäytetyön tarkoituksen onnistumista arvioitiin haastattelun keinoin. Haastatteluun saavutettuja tuloksia avataan tarkemmin myöhemmin tässä luvussa (taulukko 7). Samassa yhteydessä analysoidaan tuloksia ja niiden merkityksiä. Myös opinnäytetyön tavoitteet saavutettiin kehittämällä edellä mainittu kokonaisuus. Tavoitteiden saavuttamista mitattiin kyselylomakkeella, jonka tuloksia avataan ja analysoidaan kuvioiden 5-9 yhteydessä.

Australiassa tehdyn tutkimuksen mukaan lehtorit Rowe ja Ilic kertovat julisteiden käytöstä akateemisen tiedonsiirron välineenä. Tutkimuksessa kerättiin tietoa kahdessa Bournemouthin yliopistossa pidetyssä konferenssissa. Tutkimus toteaa julisteen tarkoituksen olevan "visuaalinen esitys, joka ensin herättää huomion ja sitten välittää halutun viestin" ja siksi julisteiden

käyttö opetuksessa on vahvasti sidonnainen niiden suunnitteluun. Julisteen suunnittelu, luetavuuden huomioiminen ja tarjottavien tietojen kehystäminen vaikuttavat tutkimuksen mukaan akateemista viestiä enemmän tehokkaaseen tiedonsiirtoon katsojalle. Tutkimukseen osallistuneista yli kaksi kolmannelle muisti tutkittujen julisteiden kuvamateriaalin ja noin kolme neljäsosaa kertoi keskustelleensa julisteiden sisällöstä. Saatujen tulosten mukaan julisteita voi pitää tehokkaina ja toimivina tiedonsiirron välineinä ja julkaisun keinona akateemisessa ympäristössä. Tällöin tutkimuksen mukaan julisteen visuaalisuus toimi tärkeimpänä tekijänä katsojan huomion kohdentamisessa. (Rowe & Ilic 2009.) Okay taas kertoo taiteen käytettävyydestä työkaluna hakiessa muutosta yhteiskunnallisissa asioissa. Läpi aikojen taide on ollut olennainen viestinnän väline, jolloin julisteilla on ollut rooli muun muassa yhteiskunnallisten liikkeiden muodostumisessa. Kaikelle taiteelle yhteistä on sen taito nostattaa tunteita ja aiheuttaa keskusteluja yhdistäen ja kiihottaen ihmisiä toimintaan. Visuaalinen taide nähdään myös voimakkaana menetelmänä kertoa laajalti yhteiskuntaa puhuttavista asioista ja sitä voidaan käyttää hakiessa sosiaalista muutosta. Taiteen saavutettavuus on kasvanut digitalisaation myötä. Kun taiteella haluaa vaikuttaa, tarvitaan työhön oikea balanssi etsityn vaikutuksen ja estetiikan välille. Vaikuttava työ esiintyy sekä esteettisenä, että ajatuksia herättävänä. Virtuaalisilla alustoilla tasapainon löytäminen saavutetaan muun muassa yhdistämällä rohkeaa visuaalista ilmettä käyttäen lisäksi tekstiä aiheen syventämiseen. (Okay 2023.)

Haastatteluja tehdessä haastateltavat saivat itse määritellä, kuinka käsittivät termin vaikuttavuus, että vastauksia ei ohjailtaisi mihinkään suuntaan, vaan vastaajilla säilyisi mahdollisuus kertoa omasta aidosta kokemuksestaan. Taulukossa 7 avataan haastattelujen seitsemäs alaluokka, joka kertoo haastateltavien havainnoista julisteiden vaikuttavuudessa (taulukko 7). Haastattelujen mukaan julisteet herättivät mielenkiinnon ja kiinnostusta sekä kiinnittivät huomion. Julisteiden herättämiä tunteita olivat luottamus, rauhoittavuus, velvollisuuden tunne sekä suojeluvaisto ja lämpimät tunteet lasta kohtaan. Julisteiden karhu herätti hämentävää tunnetta. Huomiota kiinnitettiin julisteen teksteihin sekä niiden ilmaisumuotoon: ”lapsen kertomana asia herättää lämpimiä tunteita”. Haastattelujen havainnoista nousi esiin oivallus, jonka mukaan julisteiden vaikuttavuus on sidonnainen niiden fyysiseen sijoitukseen sekä käyttäjän taholta tapahtuvaan lanseeraukseen.

Tunteisiin vaikuttamista voidaan toteuttaa myös johtamalla erilaisen ihmisjoukon tunneilmas-toa. Kyseessä voi olla yritys, organisaatio tai työtiimi. Kuinka voidaan kohdata innoton tai pelokas ilmapiiri ja kuinka voidaan herättää innostusta ja inspiraatiota? On myös tärkeää miet-tä, halutaanko kohdata negatiivisia tunteita vai herätellä ihmisiä ajattelemaan positiivisesti. (Rantanen 2013, 60-62.) Haastatteluissa nousi useasti esiin sanoja, jotka tukivat näkemystä julisteen aiheuttamista vaikutuksista katsojaansa kohtaan. Huomion keskittäviä termejä olivat muun muassa mielenkiinnon herättävä, kiinnostava ja huomion kiinnittävä. Kaikkia näitä voi-daan pitää edellytyksinä sille, että juliste herättää muita tunteita ja sen lukemiseen käy-tetään aikaa ja energiaa. Nämä taas ovat edellytyksiä vaikuttavuudelle.

Toisen tunteisiin vaikuttamisen lähtökohtana on empatian tunne. Ymmärretyksi tulemisen tunne toiselle on tärkeä osa tunteiden vaikuttamisessa. Toisen asemaan asettuminen on myös yksi tärkeitä kohtia siinä, kun halutaan vaikuttaa tunteisiin. Oikeiden sanavalintojen löytäminen ja niiden esiin tuominen on huomioitava tunteeseen vaikuttamisessa. Väärillä sanavalinnoilla ja tavalla tuoda oma asia esille, ei saada hyviä tuloksia aikaan, vaan ennemmin karkotettua ihmisen luota. Ihmisille tulee antaa kokemus siitä, että he eivät ole yksin oman kokemuksen ja tunteiden kanssa. (Rantanen 2013, 81-93.) Julisteiden herättämät tunteet luottamus, rauhoittavuus, velvollisuuden tunne ja suojeluvaisto taas voidaan kaikki nähdä syvinä tunteina, jotka saavat ihmisen painamaan kokemiaan asioita pitkäkestoiseen muistiin. Samoin voidaan kokea lämpimät tunteet, joita julisteet saivat kokemaan lapsia kohtaan. Jos haluaa vaikuttaa toisen tunteisiin, on ensin saatava yhteys jollain tapaa muodostettua. Ihminen täytyy saada kokemaan tietynlaista tunnetta, jotta hänen kokemukseensa tunteesta voisi vaikuttaa. (Rantanen 2013, 70-73.) Tämän voi nähdä osana julisteiden onnistunutta vaikuttavuutta. Julisteissa esiintyvä karhu aiheutti hämmentävää tunnetta. Toisaalta voisi miettiä, onko karhu tällöin ollut riittävän selvä elementti julisteessa, mutta toisaalta voi nähdä, että karhu on herättänyt katsojan mielenkiinnon ja tämän on täytynyt jatkaa julisteiden tarkastelua oivaltaakseen asiayhteyden karhun ja käsiteltävien asioiden välillä. Oivallus itsessään luo tunteen, jonka vaikutuksesta ymmärretty asia ja siihen liittyvät elementit siirtyvät pitkäkestoiseen muistiin, jolloin karhua voi pitää perusteltuna ja vaikuttavuuteen positiivisesti vaikuttaneena elementtinä. Rantasen mukaan toisen tunteisiin voidaan vaikuttaa negatiivisella tai positiivisella tavalla. Positiivisten tunteiden herättämisessä pohditaan, kuinka voidaan tuoda esille esimerkiksi hilpeyttä tai myötätuntoa, jotta tunteisiin vaikuttaminen olisi mahdollista. (Rantanen 2013, 53-54.) Julisteissa haluttiin tuoda jo ulkonäön perusteella lukijalle lämmin, hilpeä ja myötätuntoa herättävä tunnelma. Julisteiden sisältö on suunnattu varhaiskasvatuksen sijaisille, mutta siinä on huomioitu myös se, että samassa tilassa julisteiden kanssa viihtyvät lapset sekä huoltajat. Näin ollen julisteiden ulkonäkö ilahduttaa kuvilla, väreillä sekä muodoillaan myös varhaiskasvatuksen asiakkaita.

Haastatteluissa tuotiin esiin, että julisteiden vaikuttavuutta määrittää suuresti niiden fyysinen sijoitus päiväkotien ryhmätiloissa sekä niiden lanseeraus organisaation taholta. Nämä seikat voidaan nähdä sekä uhkana että mahdollisuutena julisteiden vaikuttavuuden suhteen. Päättyessään seinälle lasten askartelujen sekaan, julisteet menettävät niiden mahdollisuutta kiinnittää katsojan huomio. Toisaalta taas hyvin sijoitettuna julisteet tulevat olemaan esteetömästi esillä ja niiden käyttö voi olla jatkuvaa. Julisteiden sijoitus ryhmässä tulee olemaan kunkin ryhmän omalla vastuulla ja tähän taas vaikuttaa ryhmän henkilökunnan ennakkonäkemys julisteen tarpeellisuudesta ja hyödyllisyydestä. Toisaalta julisteet ovat olleet koekäytössä ryhmätiloissa ja koekäytön pohjalta saadut haastattelu ja kyselytulokset ovat olleet lupaavia. Organisaation lanseerauksen osalta voidaan nähdä, että vaikuttavat julisteet tullaan ottamaan käyttöön niin, että jokainen Pilkkeen varhaiskasvattaja tulee olemaan niistä ja niiden

käyttöön liittyvistä eduista tietoinen. Yhteinen ja yhtäaikainen käyttöönotto tukee julisteiden käytön aloitusta, sillä toimeksiantajalla on tällöin mahdollisuus tiedottaa kaikkia varhaiskasvattajiaan yhtenevästi esimerkiksi QR -koodi applikaation lataamisesta työpuhelimiin.

Ensimmäisenä julisteessa kiinnittää huomion ”Tää karhu on 1-2 vuotta...” sekä kuvaan alareunassa. Tämä laittaa miettimään mikä karhu? Mutta julisteen muita tietoja lukiessa saa kiinni mistä ja mihin tarkoitukseen juliste on tehty.	Alaotsikko ja kuva puhuvat keskenään. Herättää mielenkiinnon hämmentävän tunteen myötä	Vaikuttavuuden liittyviä havaintoja
Minuun juliste vaikutti niin, että pakko oli lukea kaikki tekstit.	Herättää mielenkiinnon julisteen teksteihin.	
Kun tuon näkee, tekee mieli tietää mitä siinä kerrotaan.	Herättää mielenkiinnon julisteen teksteihin.	
Vaikuttaa siinä mielessä ainakin, että kiinnittää huomion ja herättää mielenkiinnon lukea enemmän.	Kiinnittää huomion, herättää mielenkiinnon lukea enemmän.	
Tässä julisteessa on vilkettä siinä mielessä, että herättää kiinnostusta, mutta kuitenkin ei liian paljon kaikkea.	Herättää kiinnostusta	
Jos äitinä näkisin tuon päiväkodin seinällä: 'haluaa syliin' yhdessä ihanan kuvan kanssa herättää suoje-luvaistoni ja lämpimän tunteen, että haluan halata lastani.	Herättää suoje-luvaiston ja lämpimän tunteen lasta kohtaan	
Juliste valaa minuun luottamusta, että siellä on ammattitaitoinen työyhteisö ja herättää/kannustaa minua täyttämään oman velvollisuuteni sen asettamien arvojen mukaisesti.	Herättää luottamusta ja avaa silmät työn velvollisuudelle ja arvoille	
Tämä samalla rauhoittaa mieltäni, ettei minun tarvitse muistaa kaikkea ulkoa. Haluan tehdä työni hyvin ja tulla paremmaksi siinä.	Rauhoittaa mieltä, nostaa halun tehdä työn hyvin ja kehittyä siinä	
Tässä on hyvin kerrottu ”lapsen sanoin” (hymyilee)	Asiat lapsen kertomana asia herättää lämpimiä tunteita.	
Vielä sanon, että tällaisen toimivuuteen vaikuttaa hyvin paljon se, että miten työntekijät saa iskostetua esimerkiksi julisteen esittelyyn ja ante-taanko/pystytäänkö sijaiselle antamaan aikaa perehtymiseen. Eli oman kokemuksen perusteella sanoisin, että kun tätä lähdetään ”myymään” niin pitää painottaa paljon siihen talon omien työntekijöiden rooliin tässä. Jos se on ”vaan juliste” siellä jossain muiden julisteiden ja askartelujen seassa niin siihen ei kohta kukaan kiinnitä enää mitään huomiota. Mutta tälleen kun julistetta katsoo ja keskittyy, niin se toimii.	Vaikuttavuus sidonnainen sen fyysiseen sijoitukseen ja lanseeraukseen käyttäjäorganisaation taholta.	

Taulukko 7: Haastattelujen havaintoja julisteiden vaikuttavuudesta

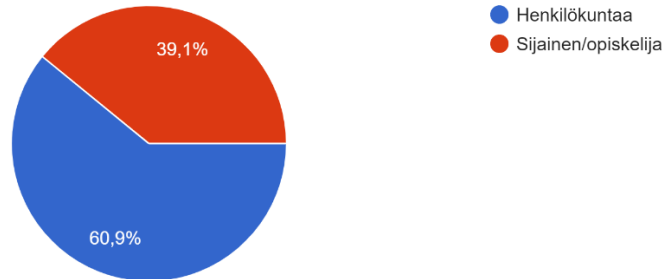
Kehittämistyön arviointia varten muotoiltiin opinnäytetyön kolmas kysely, jonka tarkoitus oli tuoda tietoa opinnäytetyön tavoitteiden saavuttamisesta. Kysely suoritettiin monivalintakyselymyksillä. Vilkan mukaan mielipiteitä mitataan usein Likertin viisi portaisella asteikolla, jossa mielipiteiden neutraali piste on keskellä ja asteikon uloimmat vaihtoehdot kuvaavat mielipiteiden ääripäitä (Vilka 2021a, 70). Arviointikyselyn kysymykset valikoituivat suljetuiksi monivalintakysymyksiksi tutkimuksen analysoinnin ja tiedonkäsittelyn vuoksi, sillä saavutettavan tiedon toivottiin olevan mahdollisimman selkeästi ja yksiselitteisesti tulkittavissa sekä määrällisesti mitattavissa. Kysymykset asetettiin kyselyyn niin, että vaikutuksen oletettiin näkyvän vastausten neutraalissa keskivaihtoehdossa sekä sen ylittävissä vaihtoehdoissa. Neutraalin vaihtoehdon ale jäävien ”en osaa sanoa” ja alemman ääripään vaihtoehdon taas ei nähty kuvaavan vaikuttavuutta. Näin tuloksia voi tarkkailla niin vaikuttavuuden määrällä, kuin vastamalla kysymyksiin opinnäytetyön tavoitteiden toteutumisesta myönteisesti tai kielteisesti.

Kehitetty arviointikysely lähetettiin toimeksiantajan toimesta kaikkiin Pilkkeen päiväkoteihin. Kysely oli avoin kaikille Pilkkeessä työskenteleville varhaiskasvattajille sekä heidän sijaisilleen. Sähköisen kyselyn kysymykset valittiin mittaamaan opinnäytetyön tavoitteiden saavutettavuutta. Tulokset muotoutuivat valitulla kyselyohjelmalla suoraan taulukkomuotoon. Vilkan mukaan taulukoita käytetään laajasti määrällisten tulosten analysoinnissa kuvaamaan muun muassa prosenttien jakautumista (Vilka 2021a, 149). Arviointikyselyssä käytettiin piiraskuvia, jotka visualisoivat kyselyn vastausjakaumaa katsojille.

Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä (kuvio 5) kysyttiin, onko vastaaja sijainen vai henkilökuntaa. 23:sta vastaajasta yhdeksän oli sijaisia. Enemmistö vastaajista koostui henkilökunnasta. Näin henkilökuntaan kuuluvia vastaajia oli yhteensä 14.

Ensimmäisellä kysymyksellä haluttiin kartuttaa tietoa kyselyihin vastanneiden henkilöiden työstatuksesta. Kysymys koettiin tärkeäksi, sillä julisteiden tavoitteet kohdistuivat sekä sijaisiin että henkilökuntaan. Vilkan mukaan määrällisesti tuotetussa tutkimuksessa vastaajajoukon tulisi kuvastaa koko perusjoukon piirteitä siinä suhteessa, missä ne perusjoukossa ilmenevät (Vilka 2021a, 192-193). Mikäli vastausten jakauma olisi ollut liian yksipuolinen, olisi oltu tilanteessa, jossa olisi jouduttu pohtimaan kaikkien opinnäytetyön tavoitteiden täyttymistä. Saavutetun vastaajajakauman myötä katsottiin, että tuloksilla voidaan arvioida kaikkien opinnäytetyön tavoitteiden toteutumista.

Oletko
23 vastausta

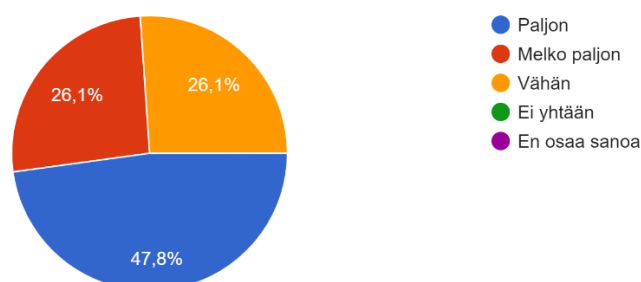

Kuvio 5: Vastaajien jakauma sijaisiin ja henkilökuntaan

Arviointikyselyn toisessa kysymyksessä kysyttiin, kokivatko vastaajat julisteiden vaikuttavan sijaisten toimintaan helpottavasti heidän toimiessaan eri -ikäisten lasten kanssa (kuvio 6). Tulosten mukaan 11 vastaajaa koki julisteiden vaikuttavan sijaisen työskentelyyn helpottavasti paljon. Melko paljon ja vähän sijaisten toimintaa helpottavaksi julisteet arvioi 6 vastaajaa. Ei yhtään tai en osaa sanoa kokemuksia ei noussut kyselyn pohjalta.

Vaikuttavuuden osalta kaikki vastaukset kertoivat julisteiden vaikuttavan sijaisten toimintaa helpottavasti heidän työskennellessään eri -ikäisten lasten kanssa. Lähes puolet vastaajista koki julisteiden vaikuttavan paljon. Kun ei yhtään ja en osaa sanoa vastauksia ei ilmennyt, voidaan tulkita julisteiden vaikuttavuuden näkyvän kaikissa vastauksissa ja olevan näin merkittävä sijaisten toiminnan kannalta. Verratessa saatua tietoa opinnäytetyön tavoitteisiin, voidaan todeta, että päätavoite, tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri -ikäisten lasten kanssa, pystyttiin saavuttamaan vaikuttavilla julisteilla.

Koetko julisteiden vaikuttavan sijaisten toimintaan helpottavasti heidän toimiessaan eri-ikäisten lasten kanssa?
23 vastausta

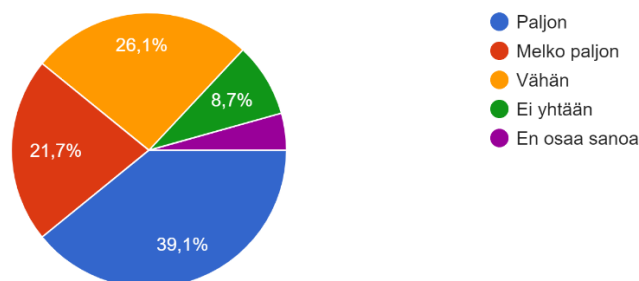
Kuvio 6: Vaikuttavatko julisteen sijaisten toimintaan eri-ikäisten lasten kanssa?

Arviointikyselyn kolmannessa kysymyksessä kysyttiin: “Koetko julisteen vaikuttavan henkilökunnan antaman ohjauksen tarpeeseen ja näin henkilökunnan työssä jaksamiseen” (kuvio 7). Kyselyyn vastanneista suurin osa eli yhdeksän vastaajaa koki julisteiden vaikuttavan ohjauksen tarpeeseen ja henkilökunnan työssä jaksamiseen paljon. Vähän vaikutuksia kokevia vastaajia oli kuusi ja melko paljon viisi. Sen sijaan kaksi vastaajaa ei nähnyt julisteiden vaikutusta ja yksi vastaaja ei osannut arvioida julisteiden vaikutusta kysytyyn aiheeseen.

Opinnäytetyön osatavoitteena oli henkilökunnan jaksamisen tukeminen. Laskiessa yhteen kaikkien vastanneiden kokeman vaikutuksen on tulos huomattava. 20 vastaajaa 23:sta koki julisteiden vaikuttavan jollain asteella henkilökunnan työn tukemiseen. Jo pelkästään neljänneksen vastaajista kokiessa julisteiden vaikuttavan paljon, voi julisteiden vaikuttavuutta kuvata suureksi. Kun tähän yhdistää vähän ja melko paljon vastaukset, voi julisteiden vaikutusta henkilökunnan antamien ohjeiden tarpeesta ja henkilökunnan jaksamisen tukemisestä pitää merkittävänä. Saavutettujen tulosten mukaan opinnäytetyön osatavoite henkilökunnan jaksamisen tukeminen pystyttiin siis saavuttamaan vaikuttavilla julisteilla.

Koetko julisteen vaikuttavan henkilökunnan antaman ohjauksen tarpeeseen ja näin henkilökunnan työssä jaksamiseen?

23 vastausta

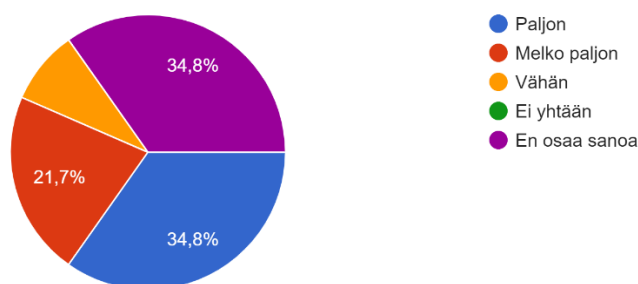
Kuvio 7: Vaikuttavatko julisteet henkilökunnan työssäjaksamiseen?

Arviointikyselyn neljäs kysymys koski QR -koodin takana olevaa tietoa kysyen “Uskotko, että QR -koodin takana oleva tieto kannustaa sijaisia kohtaamaan perheitä varhaiskasvatustyössä” (kuvio 8). Vastaukset jakautuivat aiempia kysymyksiä enemmän. Tässä kahdeksan vastaajaa uskoi tiedon kannustavan sijaisia paljon mutta yhtä moni vastaajista ei osannut sanoa kertoa vastatessa kokemustaan aiheesta. Viisi vastaajaa koki julisteiden kannustavan sijaisia melko paljon ja kaksi vastaajaa koki julisteiden kannustavan sijaisia vähän. Ei yhtään vastauksia kysymyksessä ei koettu.

Kysymyksellä pyrittiin selvittämään, kuinka hyvin julisteet pääsivät opinnäytetyön osatavoitteeseen, varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukemiseen. 15

vastaajaa 23:sta uskoi julisteiden vaikuttavan asiaan jollain asteella. Kun yli puolet vastaajista näki julisteissa vaikutuksia, voi sen katsoa päässeensä tavoitteeseen. Vaikuttavuuden puolesta puhuu myös yli kolmanneksen kokemus, jonka mukaan julisteet vaikuttavat paljon. Vastaukset jättävät kuitenkin arvelujen varaan, miksi yhtä suuri vastaajajoukko ei osannut sanoa kokemustaan julisteiden vaikutuksesta kysymyksen suhteen. Vilkkä toteaa teoksessaan toistuvan ”En osaa sanoa” vastauksen voivan viitata esitetyn kysymyksen muotoiluun tai ymmärrettävyyteen (Vilkkä 2021a, 136). Voikin pohtia, onko osasyynä vastausjakaumaan kysymyksen itsensä sisältämä pulma vai esimerkiksi se, että kaikki vastaajat eivät olleet avanneet QR -koodia ja tutustuneet sen takana olevan Padletin materiaaliin. Kysymys sisältää olettamuksen, että vastaajat ovat tutustuneet kyseiseen materiaaliin. Kysymys ei kuitenkaan suoraan kehota tekemään niin, eikä kyselyyn asetettu kysymystä, jolla kyseinen tieto olisi kartutettu.

Uskotko, että qr-koodin takana oleva tieto kannustaa sijaisia kohtaamaan perheitä varhaiskasvatustyössä?
23 vastausta

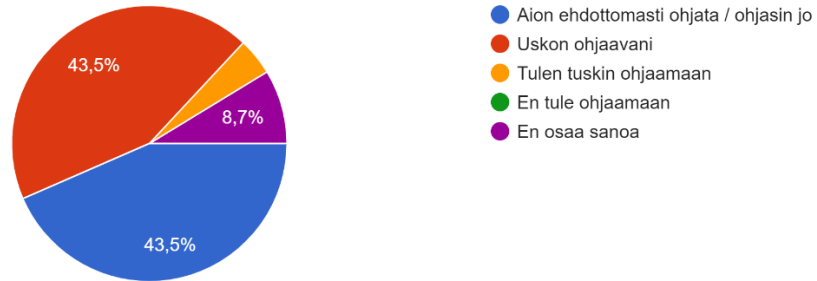
Kuvio 8: Auttaako QR -koodin tieto sijaisia kohtaamaan perheitä?

Kyselyn viimeisessä eli viidennessä kysymyksessä kysyttiin ”ohjaisitko sijaisia käyttämään julisteita” (kuviokuva 9). Vastaajista 10 kertoi joko aikovansa ehdottomasti tai jo ohjanneensa sekä uskovansa ohjaavansa sijaisia käyttämään julisteita. Kaksi vastaajaa ei osannut kertoa kantansa ja yksi vastaaja koki tuskin tulevaisuudessa ohjaamaan sijaisia käyttämään julisteita.

Viimeisellä kysymyksellä haluttiin selvittää julisteiden toimivuutta arjen työkaluna sekä eritoten niiden ajateltua kokonaisvaikuttavuutta. Kysymystä pidettiin tärkeänä kaikkien opinnäytetyön tavoitteiden saavuttamisessa, sillä julisteiden ääreen ohjaaminen on yksi edellytyksiä niiden asiasisällön saavutettavuudelle ja näin ollen vaikuttavuuden mahdollistamiselle. Kun lähes puolet vastanneista aikoo ehdottomasti ohjata tai on jo ohjannut sijaisia julisteiden äärelle ja yhteensä yli neljä viidestä vähintään uskoo ohjaavansa julisteen käyttöä, voi tulosta pitää huomattavana. Näin julisteiden voidaan katsoa vaikuttavan kaikkiin opinnäytetyön tavoitteisiin.

Ohjaisitko sijaisia käyttämään julisteita?

23 vastausta

Kuvio 9: Ohjaisitko sijaisia käyttämään julisteita?

9.2 Kehittämisen prosessin arviointi

Björkqvist & Halonen kertovat jatkuvan arvioinnin kulkevan kehittämissuunnitelmissa mukana onnistumisia löytäen, ratkaisuja kehittäen sekä uusia asioita tunnistuen (Björkqvist & Halonen 2020). Tätä opinnäytetyötä koskevaa kehittämissuunnitelmaa arvioitiin kolmella eri tavalla, että arvioinnista voisi muodostaa yleispätevän kokonaiskuvan. Kehittämisen prosessia arvioitiin itsereflektiolla, toimeksiantajalta saadulla kirjallisella ja suusanallisella palautteella sekä toimeksiantajan kokemilla hyödyillä, joita opinnäytetyö on organisaatiolle mahdollistanut. Lisäksi kehittämissuunnitelmissa huomioitiin opinnäytetyötä ohjaavan opettajan palaute. Björkqvist & Halonen näkevät taidon antaa ja ottaa vastaan kehittävästä palautteesta olevan osa oppimisen prosessia (Björkqvist & Halonen 2020). Saaduilla palautteilla pyrittiin kehittämissuunnitelman aikana löytämään siihen uusia näkökulmia parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen pääsemiseksi.

Itse reflektoidessa työ pysyi koko ajan liikkeessä ja opinnäytetyön suunnitelmaan kirjatussa aikataulussa. Opinnäytetyö tehtiin parityönä, jolloin suoritettiin myös keskinäistä reflektointia. Reflektioiden ja ohjaavalta opettajalta saadun palautteen myötä kehittämissuunnitelma sai osakseen jatkuvaa palautetta, pohdintaa ja arviointia, jotka auttoivat kehitystyössä. Ehkä eniten huomiota saanut asia oli opinnäytetyömme aihe. Vaikuttava juliste osoittautui terminä olevan vielä vakiintumaton, vaikkakin on sisällöltään suoraan rinnastettavissa esimerkiksi vaikuttavaan julkaisuun. Lisäksi pelkkä termi vaikuttavuus sai osakseen palautetta sen haasteellisuudesta. Toisaalta itsereflektioiden kautta päädyttiin säilyttämään opinnäytetyöllä tavoiteltu tunne olla auttamassa tärkeän asian äärellä.

Reflektoidessa ammatillista kehittymistä päädyttiin pohtimaan syitä haluta vaikuttaa, tarkoituksen ja tavoitteiden saavuttamista sekä teoretiedon soveltamista käytäntöön. Matkan varrella työ eli reflektioiden myötä suuresti niin, että alun alkaen pääroolissa ollut

varhaiskasvatuksen haaste sai rinnalleen toisen yhtä suuren kokonaisuuden, vaikuttavuuden, jonka avauduttua opinnäytetyö sai osakseen aivan uuden merkityksellisyyden. Ammatillinen kehittyminen nähdään myös uusina opittuina asioita, joita projektityöskentely sisälsi ja joita kehittämistyö toi mukanaan. Projektityöskentely kehitti paitsi teknisiä, myös sosiaalisia taitoja, jotka kantoivat kehitettävää työtä onnistuneeseen lopputulokseen. Kehittämistyössä itsereflektio nostaa päällimpinä opittuina tai kehittyneinä asioina esiin tiedon tuottamisen ja analysoimisen, jotka itsessään vaativat menetelmäosaamista.

Toimeksiantajan palaute koottiin samalle lomakkeelle, kuin toimeksiantajan hyöty (liite 8). Lisäksi toimeksiantajan edustaja antoi meille suusanallista palautetta työstämme ja työskentelystä. Toimeksiantaja oli tyytyväinen ajankohtaiseen aiheeseen. Pikaperehdytykseen suunnitellut julisteet havaittiin toimeksiantajan puolesta sopiviksi myös muun henkilöstön ja huoltajien informointiin. Pilkkeen varhaiskasvatusjohtajan mukaan julisteiden ulkoasu onnistui hyvin tuomaan esille Pilkkeen omaa brändiä. Toimeksiantajalla on työn alla suurempi projekti, johon kuuluu muun muassa koko konsernille tarkoitettua perehdytysmateriaalin luominen. Materiaali otetaan käyttöön syksyn 2023 aikana ja valmiit julisteet tullaan lisäämään myös osaksi tätä materiaalia. Yhteistyö oli molemmin puolin avointa, sujuvaa ja joustavaa.

9.3 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyö prosessin ajan kehittämistyön tekijät huomioivat olevansa eettisesti vastuussa tutkimuskohdetta, ammattialaa ja yhteiskuntaa kohden. Opinnäytetyön ammattialan eettinen toimielin on Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta (ETENE), jonka eettisiin ohjeistuksiin opinnäytetyön tutkimusta tehdessä sitouduttiin. Opinnäytetyötä tehdessä huomioitiin yksityisyydensuoja sekä tietosuojalaki. Tietosuojalaki täsmentää EU:n tietosuojasetusta ja määrittää neljännessä pykälässään erityisiksi henkilötietoryhmiä, joista ei saa kerätä tietoa muun muassa etnisen alkuperän ja terveyttä koskevat tiedot (Arene ry, 8-9,11). Laillisesti ja eettisesti tuotettua tietoa varten kyselyiden ja haastattelun kysymykset muotoiltiin kunnioittavasti ja keskittyen kehittämistyön kannalta oleelliseen tietoon. Vastauksista ei myöskään voinut tulla ilmi vastaajien henkilökohtaisia tietoja tai mikä Pilkkeen yksiköstä oli vastausten takana.

Hyvän tieteellisen käytännön ohjeita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus sekä vastuunkanto. Tärkeänä ohjeena pidetään myös sitä, että huolehditaan tarvittavista luvista, suostumuksista sekä eettisistä ennakoarvioinneista ennen kuin tutkimusaineiston kerääminen aloitetaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 12-13.) Opinnäytetyötä tehdessä kiinnitettiin huomiota tutkimuksen luotettavuuteen suorittamalla sijaisten työskentelyyn kohdistuva kysely sekä sijaisille, että vakitukselle henkilökunnalle. Myös Julisteen arviointikyselyssä eriteltiin sijaisten ja vakituksien henkilökunnan vastaukset kokonaiskuvan luomiseksi ja tulosten luotettavuuden arvioimiseksi. Kyselyt toteutettiin anonyymeinä, että jokainen vastaaja sai

mahdollisuuden vastata niihin rehellisesti oman näkemyksensä mukaan. Kaikkia opinnäytetyön eri vaiheissa kohdattuja tahoja kohdeltiin arvostavasti. Lisäksi opinnäytetyötä tehdessä kannettiin vastuuta paitsi itse opinnäytetyön valmistumisesta, myös kehittämistyön toivotusta lopputuloksesta ja sen vaikutuksista.

Hyvän tieteellisen käytännön arvojen lisäksi on tärkeää, että tieteellinen toiminta on huolellisesti suunniteltu, toteutettu sekä dokumentoitu. Myös yhteistyökumppaneiden kanssa tulee sopia tavoitteista, oikeuksista ja velvollisuuksista, kun tieteellistä toimintaa aletaan toteuttaa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 13-14.) Kyselyt ja haastattelu suunniteltiin huolellisesti ja ne testattiin koehenkilöillä, että saadut tulokset olivat luotettavia ja eettisesti kestäviä. Opinnäytetyön aikana toimeksiantaja oli mukana kehittämistyön suunnittelussa ja toteutuksessa alusta asti. Tavoitteet, oikeudet ja velvollisuudet sekä toimeksiantajaa, että opinnäytetyön tekijöitä kohtaan kirjoitettiin ylös toimeksiantosopimukseen jo suunnittelutyön alussa. Opinnäytetyön suunnitteluun ja toteutukseen käytettiin paljon aikaa ja oppimiseen sidottuja resursseja. Kaikki tiedonvaihto opinnäytetyön tekijöiden ja toimeksiantajan välillä dokumentoitiin sähköiseen muotoon, jossa se oli tietoturvallisesti tallennettuna koko opinnäytetyöprosessin ajan.

Pro gradu tutkielmassaan Hakala pohtii tutkimusmenetelmää ja sen tarpeellisuutta. Niitä punnitessa opinnäytetyötä varten pohditaan, millainen tieto on tarpeellista, kuka siitä hyötyy ja miten. Hyvä tutkimusetiikka ottaa huomioon työyhteisön sekä rahoittajat ja työtoverit. (Hakala 2016, 6,9). Tämän huomioiden jo opinnäytetyön suunnittelussa otettiin huomioon sen tarpeellisuus alan ajankohtaiseen tilanteeseen ja toimeksiantajan näkemykseen peilaten. Koska kehittämistyö kohdistui organisaatioon, pyydettiin sen toteutusta varten toimeksiantajalta tutkimuslupa. Lupaa pyydettäessä huomioitiin, että organisaation suostuessa kyselyihin ja haastatteluihin, olisi kunkin vastaajan oma eettinen oikeus kieltäytyä vastaamasta niihin. (Arene ry, 21.) Kehittämistyössä käytettävät menetelmät perusteltiin toimeksiantajalle tarvittavan aineiston perusteella niin, että toimeksiantaja näki tutkimuksesta kehittämistyölle aiheutuvan hyödyn vaikuttavan julisteen kehityksessä.

Hakalan mukaan tulisi tutkimuksen laadullisissa kysymyksissä huomioida jo kyselyjä ja haastattelua laadittaessa, että vastaajilla on omakohtaisia kokemuksia aiheesta ja että aihe voi olla vastaajalle tunteita herättävä (Hakala 2016, 9). Tämän vuoksi esimerkiksi haastattelujen ajankohtaan ja paikkaan kiinnitettiin erityistä huomiota. Kyselyjä luodessa pyrittiin huomioimaan jo suunnitteluvaiheessa niille ominaisia haasteita muodostamalla kyselyistä mahdollisimman yksiselitteisiä ja viestimällä niihin vastaamisen merkityksestä vastaajan omalle työlle. Hirsjärven mukaan kyseisiä kyselytutkimuksiin kohdistuvia haasteita ovat muun muassa niihin vastaavien henkilöiden asenne ja huolellisuus kyselyjä täytettäessä (Hirsjärvi, Remes & Saja-vaara 2018, 195).

Myös kehittämistyön aineiston analyysi tuotettiin eettisesti. Analyysin luotettavuutta tukivat kyselyihin ja haastatteluihin osallistuneiden vastaajien määrä sekä vastausten laatu. Hakalan mukaan eettisesti tuotettava aineisto käsitellään kokonaisuudessaan tieteellisesti ja luotettavasti tarkoituksena saada tietoa vastaamaan asetettuun tutkimuskysymykseen. Aineiston analyysiä tehdessä Hakala painottaa kyselyyn vastanneiden anonymiteetin säilymisen tärkeyttä (Hakala 2016,10-11). Pilkkeen henkilökunnalle ja sijaisille luodut kyselyt suoritettiin ja analysoitiin sähköisiä pohjia käyttäen, jolloin vastausten anonymiteetin säilyvyys varmistettiin. Tiedostoista otettiin varmuuskopio ja kappaleet säilytetään toisistaan erillään kahdessa eri pilvipalvelimessa salasanojen takana, että tietoturva täyttyy. Vastaukset tullaan poistamaan palvelimilta opinnäytetyön valmistuttua. Kyselyihin liittyvästä tietosuojasta sekä opinnäytetyön julkaisemisesta Theseuksessa tiedotettiin sekä toimeksiantajaa, että kaikkia kyselyihin ja haastatteluun osallistuneita vastaajia.

Kehittämistyönä syntyneen vaikuttavan julisteen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioitiin käytetyn materiaalin eettisyys ja luotettavuus. Vaikuttavan julisteen suunnittelussa Pilke Päiväkodit Oy:lle huomioitiin erityisesti organisaation positiivinen näkyvyys. Organisaation omaa logoa käytettiin julisteissa toimeksiantajan toivomalla tavalla. Tällöin sen käytössä huomioitiin oikeudenhaltijan lupa materiaalia kohtaan (Arene ry, 12). Myös Canva -ohjelmalla julistetta rakentaessa huomioitiin ohjelman antamat oikeudet sen sisältämää kuvapalvelinta kohtaan. Toimeksiantajalla oli koko kehittämistyön ajan mahdollisuus vaikuttaa niin toimintaan, kuin vaikuttavan julisteen lopulliseen ulkoasuun ja sisältöön.

10 Pohdinta

Varhaiskasvatus elää yhteiskunnallisesti haastavaa aikaa. Viime vuosikymmenet ovat tuoneet varhaiskasvatukseen valtaisan joukon uusia asioita, joista suurimmat pohjautuvat suomalaisen lainsäädäntöön sekä eurooppalaisiin sopimuksiin ja lasten oikeuksien sopimukseen. Päivähoito on muuttunut varhaiskasvatukseksi, jonka toimintaa ohjaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hoitopäivän sisältö on muuttunut pedagogiseksi kokonaisuudeksi, jossa lapsen kehityksen tukeminen on suuressa roolissa. Kaiken tämän keskiössä ovat varhaiskasvatuksen asiakkaat, lapset perheineen, sekä varhaiskasvatushenkilökunta. Henkilökunnalla on jokaista varhaiskasvatuksessa vaikuttavaa ammattinimikettä kohden omat tärkeät vastualueensa. Varhaiskasvatuksen kärsiessä veto- ja pitovoimasta henkilöstö väsyä ja vaihtuu usein. Sijaisia on vaikea saada, mikä johtaa epäpätevien sijaisten palkkaamiseen varhaiskasvatuksessa. Elämme tilanteessa, jossa velvoittavuutensa vuoksi lasten päivähoitoa joudutaan järjestämään ajoittain sen laadusta tinkien. Odotellessa suurempia ja vaikuttavampia ratkaisuja koskien koko varhaiskasvatusalaa ovat päiväkodit heränneet etsimään apukeinoja haastavaan tilanteeseen omaehtoisesti.

Yksi tällaisista edistyksellisistä ja vastuullisista ratkaisuista oli Pilke Päiväkotien päätös lähteä ratkaisemaan ongelmaa tukemalla sijaisensa toimintaa yksiköissään. Osana tätä työtä Pilke lähti yhteistyökumppaniksi opinnäytetyöhömmö, jonka tarkoituksena oli kehittää vaikuttava juliste. Vaikuttavuus oli molemmille osapuolille alusta asti selvä asia. Opinnäytetyötä tehdessämme opimme kuitenkin, kuinka monella tavoin vaikuttavuuden voi ymmärtää ja miten eri asioita siltä voi odottaa. Varhaiskasvatuksen vaikeaa tilannetta lähdettiin auttamaan haastavasti avattavalla keinolla. Tärkeäksi koetun aiheen eteen työskentely koettiin kuitenkin palkitsevaksi, mikä kantoi työtä eteenpäin.

Opinnäytetyön alussa sille asetettiin tavoitteet. Tavoitteena oli tukea sijaisten toimintaa varhaiskasvatuksessa eri -ikäisten lasten kanssa. Osatavoitteina opinnäytetyöllä olivat henkilöstön jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen. Näillä tavoitteilla toivottiin voivan vaikuttaa yhteiskunnallisesti haastavaan tilanteeseen Pilkkeen päiväkodeissa. Tuloksina kehittämistyö tuotti alkukartoitusmateriaalia, joka osoitti kehittämistyön tarpeen. Konkreettisenä tuloksena kehittämistyö tuotti kolme vaikuttavaa julistetta. Lopullisia kehitettyyn työhön ja sen vaikutukseen ja näin opinnäytetyön tavoitteisiin koskevia tuloksia kehittämistyö tuotti arviointihaastattelujen ja arviointikyselyn muodossa. Opinnäytetyön aikaansaamat tulokset olivat kannustavia ja niiden perusteella opinnäytetyö pääsi sekä pää- että osatavoitteisiinsa lyhyellä seurantajaksolla. Haastattelujen mukaan julisteet olivat herättäneet huomiota, kiinnostusta ja mielenkiintoa, jotka kaikki ovat edellytyksiä vaikuttavan julisteen sisällön vaikuttavuudelle. Arviointikyselyt taas kertoivat sijaisten ja henkilökunnan kokemana julisteiden määrällisistä vaikutuksista suhteessa opinnäytetyön tavoitteisiin. Nämä tulokset olivat hyvin positiivisia. Tulosten valossa olisi mielenkiintoista nähdä kehitetty materiaali käytössä vuoden verran ja toistaa arviointikysely tämän jälkeen. Julisteiden vaikuttavuudesta pitkällä aikavälillä ja vastaavan materiaalin kehittämisestä muille varhaiskasvatusta tuottaville tahoille saisi mielenkiintoisen ja merkityksellisen opinnäytetyön aiheen.

Opinnäytetyön edetessä koimme arvokkaan oivalluksen. Marjamäen ja Vuorion mukaan juliste on yksi viestinnän keinoista ja sen tavoitteellisuus määrittää paljon julisteen vaikuttavuutta (Marjamäki & Vuorio 2021, 136). Julisteistamme olisi tullut paljon pienemmällä vaivalla todennäköisesti vielä vaikuttavammat, mikäli ne olisi toteutettu yhteistyössä graafista- tai viestinnän alaa opiskelevien opinnäytetyötä tekevien opiskelijoiden kanssa. Julisteen ulkoasuun liittyen teimme parhaamme, mihin sosionomiopiskelijoina pystymme. Tiedostimme kuitenkin sen, että isolle organisaatiolle menevä juliste tarvitsee ammattilaisen kädenjälkeä, joten sovimme Pilke Päiväkodit Oy:n kanssa, että heille jää oikeus käyttää kehitetty työ omalla graafikollaan. Jätimme julisteen graafisen suunnittelun arvioinnin opinnäytetyön ulkopuolelle, sillä emme ole koulutettuja graafikkoja, joilla olisi tietoa ja osaamista tarpeeksi julisteen ulkoasuun liittyen. Tekemämme juliste avaa meidän näkemystämme siitä, kuinka vaikuttava juliste voidaan kehittää varhaiskasvatuksen käyttöön. Mikäli Pilke ei olisi lähtenyt itse

toteuttamaan julisteen ulkoasun mahdollista viimeistelyä, olisi siinäkin ollut hyvä opinnäytetyö idea graafisen suunnittelun opiskelijalle.

Opinnäytetyötä tehdessä opimme, kuinka haastavaa vaikuttavuuden mittaaminen on. Käsite on lähes abstraktinen, mutta samaan aikaan käsin kosketeltavissa. Jokainen osaa mainita asian, joka on tehnyt häneen vaikutuksen. Usein nämä asiat ovat kuitenkin henkilökohtaisia ja yhteen vaikutuksen tehnyt asia on toiselle yhdentekevä. Opimme, että hakemamme vaikutuksen mittaaminen on rinnastettavissa kokemuksiin ja tunnereaktioihin, joiden pukeminen tieteelliseen tai tilastolliseen muotoon luo eteensä lähes eettisen kysymyksen. Kuinka hakeamme vaikutusta voi mitata tai arvioida, jos se on henkilökohtainen kokemus? Opinnäytetyötä tehdessä ratkaisimme asian mittaamalla, kuinka vaikuttavaksi suunnitellut julisteet pääsevät tavoitteisiinsa koekäytön aikana. Lisäksi vaikuttavuutta seurattiin selvittämällä, millaiseksi julisteita käyttävät ihmiset kokivat niiden toimivuuden ja vaikuttavuuden. Näin vaikuttavista julisteista saatiin mitattua sekä tilastoitavaa vaikuttavuusdataa sekä tunne ja havaintopohjaisia asioita.

Opinnäytetyön kannalta osittaiseksi epäonnistumiseksi voidaan lukea kyselyjen alhainen vastausprosentti, joka vaikutti opinnäytetyön muuten onnistuneiden tulosten uskottavuuteen. Vaikuttavaa työtä tehdessä olisi toivonut voivansa innostaa Pilkkeen sijaisia ja henkilökuntaa enemmän auttamaan itseään vastaamalla kehittämistyötämme koskeviin kyselyihin. Pilkkeellä työskentelee 2 600 henkilöä, joista valtaosa toimii päiväkodeissa varhaiskasvattajina. Toimeksiantajamme postitti kyselymme kaikkiin Pilkkeen päiväkodeihin muistutusviestien kera. Päiväkotien johtajilta pyydettiin heidän käsittelevän kyselymme viikoittaisissa koko päiväkotia koskevissa palaverissa. Tästä huolimatta kuhunkin kolmesta kyselystä vastasi vain parisen kymmentä henkilöä. Johtopäätöksinä tilanteesta voisi todeta vastaajien joko kokevan vastausuupumusta sosiaalisen median vaikuttaessa arjessa tai vastaajien olevan jo niin turhautuneita tilanteeseensa, että eivät jaksakaan enää kiinnostua pienistä arkea auttavista asioista, vaan odottavat haastavaan tilanteeseen ”kerrasta poikki”-ratkaisua hallitukselta.

Mikäli kyselyjen vastausmäärä olisi ollut suurempi, olisi kehittämistyöstä voinut kehittää yhteiskunnallisesti hyvin merkittävän jatkotutkimuksen keräämällä vastaavat tiedot muiltakin suurilta varhaiskasvatuksen järjestäjiltä ja eristämällä vastauksista tietoja, joita Opetus- ja Kulttuuriministeriö olisi voinut käyttää työskentelynsä tukena. Näin sijaisten tietotaito ja sen tukemisen merkitys sekä tuettavat osa-alueet varhaiskasvatustyössä olisivat saaneet mahdollisuuden päästä lainsäädännön kautta vaikuttavien ihmisten käsiin. Mielenkiintoista olisi ollut myös jaotella henkilökunnan ja sijaisten kokema vaikutus erikseen ja tutkia näitä eroavaisuuksia. Alkukartoituskyselyissä sijaisten ja henkilökunnan näkemyksissä oli nähtävissä huolestuttavia eroavaisuuksia, mikä voi kertoa myös koetun vaikutuksen eroavaisuuksista. Kyselyihin vastanneen henkilömäärän jäädessä alhaiseksi, oli opinnäytetyön tavoitteita ajatellen

oleellisempaa saada selvitettyä julisteiden kokonaisvaikutuksia mahdollisimman suurella vastaajajoukolla.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessia voisi kuvata kahdella sanalla: prosessityöskentely ja yhteistyö. Prosessityöskentelyssä kehityimme koko opinnäytetyö prosessin ajan. Olisi mielenkiintoista aloittaa tämän työn jälkeen uusi yhtä laaja projekti ja nähdä, mikä kaikki työskentelyssä on kehittynyt ja miten se vaikuttaisi lopputulokseen. Jo itse kehittämistyötä tehdessä tästä sai pieniä kokemuksia, sillä kyselyjä suoritettiin sekä kehittämistyön alussa että lopussa. Arviointikyselyjä osattiin suunnitella alkukartoituskyselyn vastausten jälkeen paljon tarkemmiksi ja helpommin mitattaviksi ja rinnalle aihetta tukemaan osattiin valita avoimien kyselyvastausten sijaan vuorovaikutteinen haastattelu, jossa haastateltavalta voitiin varmistaa tämän ymmärtäneen kysymyksen oikein. Yhteistyö taas osoittautui opinnäytetyön kantavaksi voimaksi. Ajoittaiset yhteistyökätkökset toimeksiantajan lomien ajan osoittivat osaltaan, kuinka tärkeää yhteistyön jatkuminen prosessin kannalta on. Keskinäinen yhteistyö opinnäytetyötä tehdessä osoittautui hyvin miellyttäväksi kokemukseksi, jossa korostuivat luottamus, joustavuus ja keskinäinen vastuun kanto. Mikäli yhteistyö ei olisi ollut näin aukotonta, ei opinnäytetyön lopputulos voisi kantaa ylpeästi molempien tekijöiden ja yhteistyökumppanin nimiä.

Koemme vaikuttavat julisteet ja koko opinnäytetyöprosessin onnistuneeksi. Olisimme kuitenkin halunneet nähdä suuremman joukon saavan kokea vaikuttaneensa työnsä sisältöön ja laatuun kehittäessä yhteistä työkalua arkensa avuksi. Tämä olisi antanut meille sosionomiopiskelijoina suurta lisäarvoa työtämme kohtaan. Koemme opinnäytetyömme tavoitteiden olevan tärkeitä niin varhaiskasvatuksen asiakkaille kuin henkilökunnallekin sekä yksilö että yhteiskunnan tasolla. Toivoisimme suuresti, että ajatuksemme ruohonjuuritason vaikuttamisesta herättäisi innostusta, jonka myötä joku laittaisi hyvän kiertämään oman opinnäytetyönsä muodossa. Uskomme vahvasti, että pienellä asialla voi saada aikaan suuria vaikutuksia!

Lähteet

Painetut

Aartomaa, A., Savolainen, K. 2013. Julisteita Suomesta. Lahden julistemuseon kokoelma. Lahti: Aldus Oy.

Heiskanen, N., Syrjämäki, M. 2022. Pienet tuetut askeleet. Varhaiskasvatuksen uudistuva tuki ja kehittyvät käytännöt. Keuruu: PS-kustannus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2018. Tutki ja kirjoita. 22. Painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Hurme, H. 2022. Tutkimushaastattelu Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Juholin, E. 2013. Communicare! Kasva viestinnän ammattilaiseksi. 7. Painos. Helsinki: MIF Management Institute of Finland.

Koivula, M., Laakso, M-L. 2022. Lapsen varhainen kommunikaatio, vuorovaikutuksen ja leikin näkökulmasta. Teoksessa Koivula, M., Siippalainen, A., Eerola - Pennanen, P. (toim.) Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Vastapaino.

Koskinen, I., Ruuska, M. & Suni, T. 2018. Tutkimuksesta toimintaan. Tieteentekijän opas viestintään ja vaikuttamiseen. Tallinna: AS Pakett.

Loiri, P., Juholin, E. 1998. HUOM! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Malmelin, N., Hakala, J. 2012. Vetovoima. Kirja inspiroivista yrityksistä, merkitysten johtamisesta ja idealismin voimasta. Helsinki: Talentum.

Malmivaara, A. 2022. Vaikuttavuus sosiaali- ja terveydenhuollossa. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Marjamäki, P. Vuorio, J. 2021. Viestinnän johtaminen. Strategioista tuloksiin. Helsinki: Alma Talent.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2020. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro.

Puusa, A., Juuti, P. & Aaltio, I. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Ranta, S. 2021. Kasvun juuret. Miten tuen lapsen oppimista ja hyvinvointia? Keuruu: PS-kustannus.

Rantanen, J. 2013. Vaikuta tunteisiin! Lisää voimaa tekemiseen. Liettua: Balto print.

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. 2021a. Näin onnistut opinnäytetyössä. Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Vilka, H. 2021b. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Sähköiset

Aamulehti 2023. Miksi päiväkoteihin on niin vaikea saada työvoimaa? Yhä useampi lapsi saa maaliskuusta alkaen maksuttoman varhaiskasvatuksen. Viitattu 30.3.2023. <https://www.aamulehti.fi/perhe/art-2000009355388.html>

Areneri 2020. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 6.2.2023. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>

Björkqvist, L., Halonen, K. Vaikuttava projekti. Jatkuva arviointi. Vipuvoimaa EU:lta. Viitattu 6.7.2023. <https://vaikuttavaprojekti.metropolia.fi/jatkuva-arviointi/>

Dahler-Larsen, P. 2005. Vaikuttavuuden arviointi. Hyvät käytännöt. Menetelmäkäsikirja. Viitattu 8.6.2023. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77071/vaikuttavuuden_arv.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Erkkilä, E. 2018. Kasvatustieteiden pro gradututkielma. Lyhytaikaiset sijaisuudet päiväkohteissa. Päiväkodin johtajien kokemuksia vuokratyön käyttämisestä päiväkodin työyhteisöissä. Viitattu 24.3.2023. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/104670/1543242070.pdf?sequence=1>

Google Forms 2023. Google Formsin avulla saat tärkeät tiedot käyttöösi nopeasti. Viitattu 6.7.2023. <https://www.google.com/forms/about/>

Hakala, T. 2016. Eettisyys laadullisessa tutkimuksessa. Tutkijan näkökulma. Tampereen yliopisto. Terveystieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielman lisäosa. Viitattu 6.2.2023. <https://core.ac.uk/download/pdf/250145453.pdf>

HR bootcamp 2022. Vetovoima: Kyse on ihmisistä ja kohtaamisista. Viitattu 7.6.2023.

<https://otahrhaltuun.fi/pitovoimatekijat-ja-tyontekijaymmarrys/>

Hsu, H. 2019. A critic at large. How posters became art. The New Yorker. Viitattu 13.8.2023.

<https://www.newyorker.com/magazine/2019/07/08/how-posters-became-art>

Innokylä 2023. Työkalu aivoriihi. Viitattu 27.6.2023. <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/aivoriihi>

Jalava, A. 2022. Mitä tarkoitan, kun lupaan vaikuttaa kokonaisvaltaisella hyvinvoinnilla? Viitattu 8.6.2022. <https://jalava.co/blogi/mita-tarkoitan-kun-lupaan-vaikuttavuutta-kokonaisvaltaisella-hyvinvoinnilla/>

Julistekurssi 1999. Kuinka tehdä hyvä juliste? Viitattu 19.3.2023. http://www.idea-port.edu.hel.fi/joge/joge_l/julistekurssi.pdf

JHL 2023. Varhaiskasvatuksen ammattilaisen opas. Viitattu 14.6.2023. <https://aineisto-pankki.jhl.fi/#/category/51/product/2058>

Karila, K. 2016. Opetushallitus. Vaikuttava varhaiskasvatus. Tilannekatsaus toukokuu 2016. Viitattu 8.6.2023. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/vaikuttava_varhaiskasvatus.pdf

Kelo, M., Koski, P. 2019. Masterminds - Maisteriainesta. Ylemmän ammattikorkeakoulutuksen ytimessä. Toimintatutkimus menetelmänä. Viitattu 22.3.2023. <https://blogit.metropolia.fi/masterminds/2019/09/30/toimintatutkimus-menetelmana/>

Kettunen P. 2017. Vaikuttavuuden arviointi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Viitattu 9.4.2023. https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files//tutkimusraportti_2-2017.pdf

Korhonen, A-J. 2019. Kansainvälisen julistekisan yleisöpalkinto Suomeen - Iia Meriläisen juliste syntyi muutamassa tunnissa. Viitattu 20.3.2023 <https://yle.fi/a/3-11082629>

Kymäläinen, S. 2023. Saara pelkää kertoa lasten vanhemmille, että päivä on ollut helvetillinen - kaupunki kannustaa rehellisyyteen. Yle-uutiset. Viitattu 30.3.2023. <https://yle.fi/a/74-20015754>

Lyytinen, M. 2020. OAJ. Vahva vaikuttaminen varhaiskasvatuksessa kantaa hedelmää. Viitattu 9.6.2023. <https://www.oajpohjoissavo.fi/blogit/vahva-vaikuttaminen-varhaiskasvatuksessa-kantaa-hedelmaa/>

Nederström, M. 2019. Psycon. Sitoutumisen viisi tekijää. Viitattu 7.6.2023. <https://psycon.fi/sitouttamisen-viisi-tekijaa/>

Okay, A. 2023. Using art for a cause: How to make a difference through creativity. Viitattu 13.8.2023. <https://andyokay.com/blogs/the-gallerist/using-art-for-a-cause-how-to-make-a-difference-through-creativity>

OmaGraafikko 2019. Kuinka teen hyvän julisteen? Viitattu 19.3.2023. <https://omagraafikko.fi/2019/09/23/kuinka-teen-hyvan-julisteen/>

Opetushallitus 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Määräykset ja ohjeet 2022:2a. Viitattu 12.2.2023. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_1.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023. Usein kysyttyä varhaiskasvatuksesta. Viitattu 8.6.2023. <https://okm.fi/varhaiskasvatuksesta-kysyttya>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023. Oikeus varhaiskasvatukseen. Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen. Viitattu 5.6.2023. <https://okm.fi/varhaiskasvatusoikeus>

Opintokeskus Sivis 2023. Padlet-interaktiivinen virtuaaliseen. Viitattu 14.6.2023. <https://www.ok-sivis.fi/jasenpalvelut/verkkokoulutuspalvelut/verkkokoulutuksen-tyokalut-ja-valineet/virtuaaliseen-padlet.html>

Pilke Päiväkodit Oy 2023. Viitattu 27.3.2023. <https://www.pilkepaivakodit.fi/>

Rautia, P. 2014. Taide 5-14. Taidetta vai käyttötaidetta. http://www.taidelehti.fi/artiklo/taide_5-14/artikkelit/taidetta_vai_kayttotaidetta

Rowe, N. & Ilic, D. 2009. What impact do posters have on academic knowledge transfer? A pilot survey on author attitudes and experiences. BMC Medical Education. Viitattu 13.8.2023. <https://bmcomeduc.biomedcentral.com/articles/10.1186/1472-6920-9-71>

Saarenheimo, M. 2014. Unohamisen taito. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. Viitattu 24.6.2023. <https://www.duodecimlehti.fi/duo11987>

Salonen, K., Eloranta, S., Hautala, T. & Kinos, S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 108. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 22.3.2023. <https://www.turkuamk.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/julkaisuhaku/31/>

Suomen Akatemia 2023. Tutkimuksen vaikuttavuus. Viitattu 8.6.2023. <https://www.aka.fi/suomen-akatemia-toiminta/mita-temme/yhteiskunnallinen-vaikuttavuus/>

SuPer 2021. SuPerin kuntavaaliteesit: Varhaiskasvatuksen henkilöstöpula vaatii kestäviä ratkaisuja. Viitattu 5.2.2023. <https://www.superliitto.fi/viestinta/tiedotteet-ja-kannanotot/superin-kuntavaaliteesit-varhaiskasvatuksen-henkilostopula-vaatii-kestavia-ratkaisuja/>

SuPer 2022. SuPerin varhaiskasvatuksen selvitys 2022. Viitattu 7.6.2023. https://www.superliitto.fi/site/assets/files/4691/superin_varhaiskasvatuksen_selvitys_2022.pdf

Suomisanakirja.fi 2022. Viitattu 24.6.2023. <https://www.suomisanakirja.fi/>

STTK 2023. Henkilöstö tekee laadukkaan varhaiskasvatuksen - työvoimapula vain pahenee. Viitattu 5.2.2023. <https://www.sttk.fi/2023/01/18/sttk-henkilosto-tekee-laadukkaan-varhaiskasvatuksen-tyovoimapula-vain-pahenee/>

Talentia 2023. ”Joka aamu töihin tullessa pitää rakentaa henkilöstöpalapeli uudelleen” - Työtehtävien määrä, henkilöstöpula ja johtamisen puutteet kuormittavat varhaiskasvatuksen henkilöstöä. Viitattu 30.3.2023 <https://www.talentia.fi/uutiset/joka-aamu-toihin-tullessa-pitaa-rakentaa-henkilostopalapeli-uudelleen-tyotehtavien-maara-henkilostopula-ja-johtamisen-puutteet-kuormittavat-varhaiskasvatuksen-henkilostoa/>

THL 2023. Lapset, nuoret ja perheet. Lastenneuvola. Viitattu 6.7.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/aitiys-ja-lastenneuvola/lastenneuvola>

Tiili, M., Palomäki, T. 2019. Varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteutuminen. Helsingin kaupungin tarkastusvirasto. Arviointimuistio. Viitattu 14.6.2023. <https://mobidrive.com/share-link/p/45sa060lf6aUmF4hhMeFuc2Owqkl2NkPTG5xGyy7AO1j>

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. Viitattu 6.6.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540#L6>

QR-koodit 2023. Tietoa QR-koodeista. Viitattu 22.6.2023. <https://www.qr-koodi.net/tietoa-qr-koodeista.html>

Kuviot

Kuvio 1: Kehittämistyön prosessikaavio	17
Kuvio 2: Oletko tutustunut varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin?.....	24
Kuvio 3: Alkukartoituskyselyn kvantifioidut tulokset	26
Kuvio 4: Aivoriihen tuottamia havaintoja	27
Kuvio 5: Vastaaajien jakauma sijaisiin ja henkilökuntaan	45
Kuvio 6: Vaikuttavatko julisteen sijaisten toimintaan eri-ikäisten lasten kanssa?	45
Kuvio 7: Vaikuttavatko julisteet henkilökunnan työssäjaksamiseen?.....	46
Kuvio 8: Auttaako QR -koodin tieto sijaisia kohtaamaan perheitä?	47
Kuvio 9: Ohjaisitko sijaisia käyttämään julisteita?.....	48

Taulukot

Taulukko 1: Haastattelun havaintoja julisteiden ulkoasusta	32
Taulukko 2: Haastattelun havaintoja julisteiden välittämistä asioista	33
Taulukko 3: Haastattelun havaintoja julisteiden kehittämiseksi	34
Taulukko 4: Haastattelun havaintoja Qr-koodista	35
Taulukko 5: Haastattelun havaintoja julisteiden käyttöön liittyen.....	35
Taulukko 6: Haastattelun havaintoja huoltajan näkökulmasta	36
Taulukko 7: Haastattelujen havaintoja julisteiden vaikuttavuudesta.....	43

Liitteet

Liite 1: Alkukartoituskysely Pilke Päiväkodit Oy:n henkilökunnalle	62
Liite 2: Alkukartoituskysely Pilke Päiväkodit Oy:n sijaisille	63
Liite 3: Arviointikysely	64
Liite 4: Arviointikyselyjen vastaukset	65
Liite 5: Vaikuttavien julisteiden sarja	71
Liite 6: Toimeksiantosopimus	74
Liite 7: Tutkimuslupa	76
Liite 8: Palaute toimeksiantajalta	77

Liite 1: Alkukartoituskysely Pilke Päiväkodit Oy:n henkilökunnalle

Kysely henkilökunnalle: Vaikuttava juliste tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa

Olemme Mari Pallari ja Niina Tanskanen, varhaiskasvatuksen sosionomiopiskelijoita Laurea-ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyönä vaikuttavan julisteen tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa Pilke Päiväkodit Oy:lle. Tämä kysely on osa kehittämistyömme alkukartoitusta ja sen tarkoitus on tuoda meille tietoa siitä, kuinka henkilökunta kokee sijaisten osaamisen lasten ohjaamisessa ja tukemisessa päiväkodin arjessa.

Kysely on nimetön ja kokoaa työyhteisönne näkemyksen aiheesta yhdeksi yhteiseksi vastaukseksi. Toivoisimme mahdollisimman konkreettisia ja monipuolisia vastauksia, joita yhdessä henkilökunnan kanssa mietitte tiimipalaverissa.

Kyselyt suoritetaan sähköisesti. Tiedostosta otetaan varmuuskopio ja kappaleet säilytetään toisistaan erillään kahdessa eri pilvipalvelimessa salasanojen takana, että tietoturva täyttyy. Vastaukset tullaan poistamaan palvelimilta opinnäytetyön valmistuttua. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan Theseuksessa.

1. Oletteko havainneet sijaisten osaamisessa varhaiskasvatuksen arjen toimintaan vaikuttavia puutteita/haasteita suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin? Listaa puutteet/haasteet, joita olette havainneet.
2. Oletteko havainneet sijaisten osaamisessa varhaiskasvatuksen arjen toimintaan vaikuttavia puutteita/haasteita suhteessa lasten kehitystasoon? Listaa puutteet/haasteet, joita olette havainneet.
3. Minkälaisissa tilanteissa olette huomanneet sijaisen tarvitsevan ohjeistusta lapsen kehitykseen ja toiminnallisuuteen liittyen?
4. Millaisia asioita vaikuttavassa julisteessa olisi hyvä tuoda esille, jotta sijaisten toimiminen työssä olisi sujuvampaa?

Liite 2: Alkukartoituskysely Pilke Päiväkodit Oy:n sijaisille

Kysely varhaiskasvatuksen sijaisille: Vaikuttava juliste tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa

Olemme Mari Pallari ja Niina Tanskanen, varhaiskasvatuksen sosionomiopiskelijoita Laurea-ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyönä vaikuttavan julisteen tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa Pilke Päiväkodit Oy:lle. Tämä kysely on osa kehittämistyömme alkukartoitusta ja sen tarkoitus on tuoda meille tietoa siitä, kuinka varhaiskasvatuksen sijaiset kokevat osaamisensa lasten ohjaamisessa ja tukemisessa päiväkodin arjessa.

Kysely on nimetön ja kokoaa sijaisten näkemyksen aiheesta yhdeksi yhteiseksi vastaukseksi. Toivoisimme mahdollisimman konkreettisia ja monipuolisia vastauksia, joita yhdessä henkilökunnan kanssa mietitte tiimipalaverissa.

Kyselyt suoritetaan sähköisesti. Tiedostosta otetaan varmuuskopio ja kappaleet säilytetään toisistaan erillään kahdessa eri pilvipalvelimessa salasanojen takana, että tietoturva täyttyy. Vastaukset tullaan poistamaan palvelimilta opinnäytetyön valmistuttua. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan Theseuksessa.

1. Oletko tutustunut varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin? - Kyllä/En
2. Kuinka hyvin tunnet lapsen kasvun ja kehityksen piirteitä suhteessa ikätasoon?
3. Kerro millaisista asioista hyötyisit ryhmätilan seinällä olevassa julisteessa koskien lapsen kasvua ja kehitystä sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteita?

Liite 3: Arviointikysely

Julisteiden vaikuttavuuden arviointi

Olemme Mari Pallari ja Niina Tanskanen, varhaiskasvatuksen sosionomiopiskelijoita Laurea-ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyönä vaikuttavan julisteen tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa Pilke Päiväkodit Oy:lle. Tämä kysely on osa kehittämistyömme arviointia ja sen tarkoitus on tuoda meille tietoa opinnäytteenä syntyneen materiaalin vaikuttavuudesta.

Sähköinen kysely on nimetön ja kokoaa työyhteisönne näkemyksen aiheesta yhdeksi yhteiseksi vastaukseksi. Tiedostosta otetaan varmuuskopio ja kappaleet säilytetään toisistaan erillään kahdessa eri pilvipalvelimessa salasanojen takana, että tietoturva täyttyy. Vastaukset tullaan poistamaan palvelimilta opinnäytetyön valmistuttua. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan Theseuksessa.

1. Oletko vastaajan rooliltasi
 - a. Henkilökuntaa
 - b. Sijainen
2. Koetko julisteiden vaikuttavan sijaisten toimintaan helpottavasti heidän toimiessaan eri ikäisten lasten kanssa?
 - a. Paljon
 - b. Melko paljon
 - c. Vähän
 - d. Ei yhtään
 - e. En osaa sanoa
3. Koetko julisteiden vaikuttavan henkilökunnan antaman ohjauksen tarpeeseen ja näin henkilökunnan työssä jaksamiseen?
 - a. Paljon
 - b. Melko paljon
 - c. Vähän
 - d. Ei yhtään
 - e. En osaa sanoa
4. Uskotko, että qr-koodin takana oleva tieto kannustaa sijaisia kohtaamaan perheitä varhaiskasvatustyössä?
 - a. Kyllä
 - b. En
5. Ohjaisitko sijaista käyttämään julisteita?
 - a. Aion ehdottomasti ohjata / ohjasin jo
 - b. Uskon ohjaavani
 - c. Tulen tuskin ohjaamaan
 - d. En tule ohjaamaan
 - e. En osaa sanoa

Liite 4: Arviointikyselyjen vastaukset

Kuinka hyvin tunnet lapsen kasvun ja kehityksen piirteitä suhteessa ikätasoon?
Todella hyvin.
Hyvin
elämäkokemuksen perusteella oikein hyvin, omat lapset aikuisia ja lapsenlapset mukana arjessa
Ihan hyvin
Hyvin olen lastenohjaaja
Mielestäni hyvin.
Koen tietäväni hyvin. Olen varhaiskasvatuksen opettajan maisterikoulutusta käyvä opiskelija, joten tietoa on karttunut hyvin kandi aikana.
Kokemuksen myötä tietoisuus on kasvanut auuresti
Kutakuinkin hyvin
Melko hyvin
Jokseenkin hyvin. sosionomi opintojen ensimmäisestä harkasta oppinut paljon
Ihan ok Hyvin mutta voisin paremminkin 😊
Opiskelen viimeistä vuotta fysioterapeutiksi, joten sitä kautta tiedän
Suunnilleen, mutta oman muualta saaneen kokemuksen kautta sekä loko opintojen kautta.
sen verran mitä itse huomannut lasten kanssa touhutessa ja mitä nyt lukiossa psykologian opiskelussa käyty läpi.

Kerro millaisista asioista hyötyisit ryhmätilan seinällä olevassa julisteessa koskien lapsen kasvua ja kehitystä sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteita?
x
Itse en ehkä hyötyisi, mutta vanhemmille saattaisi olla apua, erityisesti hahmottamaan mihin kaikkeen lapsi jo kykenee.
En osaa sanoa
Oppimisen alueet muistutuksena...
Oppimisen osa-alueet ja Osaamisen alueet
Esimerkiksi sellaisesta taulukosta, missä luetellaan erilaisia esimerkkejä, miten voidaan toteuttaa ja tukea arjessa esimerkiksi kielenkehitystä tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritettyä kasvan, liikun ja kehityn osiota. Myös kuvat liittyen erilaisiin toimintoihin kuten käsien pesuun, vessaan, syömiseen auttaisivat lasten ohjauksessa.
Hyötyisin eniten lasten omista tiedoista..esim.allergiat..onko vaippaa tai tuttia käytössä..mistä juo..nokalla vai ilman..näitä tietoja ei saa julisteeseen laittaa mutta auttaisi pyörittömyään päivää. Itse osan oppimisen alueet ja laaja-alaisen osaamisen alueet..mutta on niitä jotka eivät niitä osaa. Voisi olla esim.kielen kehitys ja miten sitä tehdään jne.kaikista alueista. Moni pitää päiväkotia yhä tarhana ja ei ymmärrä varhaiskasvatuksen tärkeyttä. Tunnetaidot ja niiden tärkeys juosteeseen. Miniverso sarjakuva kenties..
Kerrottaisiin kuinka toimia haastavissa kasvatustilanteissa
Vasua tiivistettynä.
Perustietoa ikäryhmästä sekä kyseisen ryhmän piirteistä ja esimerkiksi ryhmävasun asioita tiivistettynä
En osaa sanoa varmaankin just eri ikätason kehityksen tms
se voisi auttaa siinä miten eri ikästen lasten kanssa voisi/kannattaisi opetella jotain samaa asiaa, esim. numerot. toki se autaisi itse myös toiminaan eri ikästen lasten kanssa kun sijaisena joutuu usein vaihtelevaan eri ikäisten lasten välillä. tällaisessa julisteessa voisi myös kertoa eri ikästen lasten haasteista ja erityispiirteistä sekä antaa vinkkejä siihen miten toimi tällasiten lasten kanssa kellä niitä on.
Ikätasoisesti esim 8kk-2v 3-4v ja 5-6v ja jokaiseen lokeroon aiheeseen liittyen tärkeimmät perustiedot
Yhteenveto tärkeimmistä asioista. Esim tärkeimmät asiat kustakin kehitysvaiheesta ja sen tukemisesta tai vasusta turvallinen ilmapiiri tms.
Hyötyisin koska juliste olisi tiivistelmä muodossa
Osaisi paremmin tukea lapsen kasvua ja kehitystä, auttaisi juuri sopivan verran sekä antaisi lapsen toimia itsenäisesti
Taito pukea itse, syödä itse
-

Oletteko havainneet sijaisten osaamisessa varhaiskasvatuksen arjen toimintaan vaikuttavia puutteita/haasteita suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin? Listaa puutteet/haasteet, joita olette havainneet
Joskus; Esim. Lapsen osallisuuden tukeminen, laaja-alaisen osaamisen sisäistäminen kaikessa toiminnassa.
Toki sijaiset ovat eritasoisia, ja osaamisen puute heijastuu vahviten lasten kohtaamiseen ja kanssakäymiseen, oma-aloitteisuuden puute
Sijaisten itseohjautuvuus ja oma-aloitteisuus puutteellista. Erityisesti alle 3 vuotiaiden lasten hoito perustoiminnoissa (vaipanvaihto, pukeminen, siirtymissä lasten ohjaaminen) toimiminen tai perustoimintoihin liittyvistä työtehtävistä kieltäytyminen. Lapsiryhmän ohjaus ja toiminnan tukeminen (esim. Jos ryhmän oma aikuinen ohjaa ryhmää ja toimintaa, lasten kanssa keskustellaan sen sijaan, että ohjattaisiin lasta kiinnittämään huomiota toimintaan).
sijaiset ovat usein kouluttamattomia ja toiminta on monelle uutta. Vanhempien ja lapsien rohkea kohtaaminen ja läsnäolo on erittäin tärkeää. Arjen pedagogiikkaan voisi myös mielestäni panostaa enempi esimerkiksi leikeissä läsnäolemiseen pukemisen tukemiseen sekä ruokailukasvatukseen
perus arjessa toimiminen on välillä haaste ja ryhmän hallinta. myöskään ei oteta selvää lasten tavoitteista tai muista huoltajien kanssa sovitusta asioista. paljon sijaisia joilla ei ole alan koulutusta.
Joistakin sijaisista huomaa, ettei ikinä ole ollut päiväkodissa tai edes lasten kanssa töissä. Aikaa menee esim. Vaipanvaihdon opettamiseen ja muiden perusjuttujen neuvomiseen. Sijaisilla harvoin on tarvittakaa auktoriteettia, jolloin lapset hyppivät seinille, ellei itse ole joka hetki tekemässä kaikkea. Jos lapset ei kuuntele sijaista ollenkaan, melutaso kiihtyy ja kaikkien päivästä tulee paljon raskaampi. Jotkut sijaiset eivät myöskään muista/osaa esitellä itseään vanhemmille taikka uskalla kertoa lapsen päivästä.
Osa sijaisista ei ole koskaan ollut päiväkodissa tai lasten kanssa töissä, eivätkä näin ollen ole ollenkaan tietoisia vasun perusteista. Puutteita esim. perus käytöstavoissa (tervehtiminen, esittäytyminen) sekä lasten kanssa toimimisessa (ei uskalleta lähestyä lapsia tai puhua lapsille, ei puututa esim. kiusaamistilanteisiin, lapset jätetään valvomatta)
Hygieniosaaminen (henkilökohtainen ja lasten hygienia, kumihanskojen käyttö wc tilanteissa, ympäristön siisteyden huolehtiminen) hoitotyö (vaipanvaihto, lasten nostaminen/sylissä pitäminen), kysyminen tilanteissa joissa ei ole tiennyt mitä tehdä ollut vähäistä, oma- aloitteisuus, vanhempien kohtaaminen
Meille tulee sijaiset muilta aloilta tai on samalta alalta mutta joutuu neuvomaan kädestä pitäen kun perehdytys puutessa
Kyllä. Kaikilla sijaisilla ei ole koulutusta tai kokemusta lapsista. He eivät tunne varhaiskasvatussuunnitelmaa.
Pätevyys, kokemuksen puute alasta, perehdytystä ei keretä antaa
Osa sijaisista ei ole millään tavalla koulutettuja, ei löydy osaamista auttamaan arjen pyörittämistä. Silloin isoina haasteina on kiire, jolloin pitää samalla myös neuvoa sijaista, turvallisuusriskit, sijainen ei tiedä käytäntöjä päiväkotiarjessa
Työntekijöistä/sijaisista pula. Työskentely materiaalien vähyyys ja puute.
epäpätevyys, vaaratilanteet ja niiden huomiotta jättäminen, kokemattomuus lasten kanssa = sijainen vain seuraa sivusta, ryhmän toiminnan muutokset = lapset käyttäytyvät eri tavalla ja testaavat uutta aikuista = koko ryhmän dynamiikka muuttuu
Välttämättä eivät osaa ihan kaikkea, koska joskus voi olla sijaisena opiskelijoita, jotka eivät ole vielä valmistuneet
Aika ei riitä kunnon perehdyttämiseen, perehdytyskansio pitäisi päivittää. Sijaisille ei aina ehdi kertoa esim lasten vasun tavoitteista.
-kouluttamattomuus -alaikäisiä osa
Osa sijaisista ei ole ollut aikasemmin päiväkodissa tai kokemusta vähän -> vaikuttaa luonnollisesti kun perehdytystä ei ns ole
Osa sijaisista ei ole koskaan ennen ollut päiväkodissa töissä, eivätkä tiedä mitään päiväkodin arjesta tai lapsista, joten he tarvitsevat ohjausta lähes kaikessa. Toisinaan suunniteltua toimintaa on mahdotonta toteuttaa jos sijainen on sellainen, jonka vastuulle ei pysty jättämään edes pientä lapsiryhmää.
-
En.

<p>Oletteko havainneet sijaisten osaamisessa varhaiskasvatuksen arjen toimintaan vaikuttavia puutteita/haasteita suhteessa lasten kehitystasoon? Listaa puutteet/haasteet, joita olette havainneet.</p>
<p>Joskus; Ehkä epävarmuutta omista tiedoista/taidoista, tai sitten sijainen olettaa lapsen osaavan enemmän, kuin ikätasoon nähden osaa. On myös tilanteita, joissa tehdään lapsen puolesta liikaa asioita (omatoimisuutta ei tueta) ja annetaan lapsen sanella kaikessa tekemisen ehdot.</p>
<p>Kouluttamattomat sijaiset saattavat toimia isossa ryhmässä oman turvallisuuden tunteen vuoksi ja siksi lasten yksilöllinen kohtaaminen uupuu ja tulee vaara tilanteita</p>
<p>Ei ymmärretä lapsen kehitystä, eli ei ole tietoa kuinka lapsi kehittyy. Minkä ikäiseltä lapselta voi vaatia tiettyjä asioita.</p>
<p>Paljon tehdään lapsen puolesta esim. puetaan eikä tueta omatoimisuutta</p>
<p>Eryteisesti alle 3 vuotiaiden ryhmässä moni sijainen tarvitsee vahvaa ohjausta ryhmässä toimisessa ja arjen perustoiminnoissa toimimisessa. On myös sijaisia, jotka eivät esim. auta ryhmän työntekijöitä ulos pukeutumisessa, ellei ryhmän työntekijä ohjaa häntä henkilökohtaisesti.</p>
<p>Jos sijaisella ei ole koulutusta vaka alalle, ei sijainen välttämättä osaa tukea lapsen kasvua ja kehitystä, ei ole tietotaitoa esim havainnoida jos lapsella on sos emotionaalisissa taidoissa tuen tarvetta, että mistä ne juurisyyt johtuu ja miten niitä voi tukea tai esim esikouluikäisillä jos on oppimisvaikeuksia niin miten niitä voisi tukea</p>
<p>Sijaiset=keittiössä helpoin ei jaksa neuvoa kädestä pitäen työntekijänä.</p>
<p>Kaikki sijaiset eivät tunne lasten kehitysvaiheita, koska ei ole alan koulutusta.</p>
<p>Samat asiat kuin edellä. Kehityksen huomioiminen vaatii perehdytystä.</p>
<p>Kokemattomuus lasten kanssa näyttäytyy siinä, ettei osaa kohdata lapsia ikätasosta riippuen.</p>
<p>Sijaiset eivät saa mielestäni riittävästi koulutusta tehtäviin ja eivät ole välttämättä vielä ammattitaitoisia.</p>
<p>Jos sijainen ei tiedä mitä tietyn ikätason lapsilta odotetaan, laitettu 3 vuotiaat menemään yksin vessaan, ymmärrys puuttuu, että lapsi kaipaa tuossa iässä tukea enemmän.</p>
<p>Joskus on sijaisina opiskelijoita joilla ei ole vielä tarpeeksi tietoa.</p>
<p>Puutteita esim. lapsen taitojen tukemisessa arjen eri tilanteissa ikätason mukaisesti. Puutteita esim perushoitotilanteissa, sijaiset eivät ole välttämättä koskaan vaihtaneet vaippaa/pukeneet lapsia tai vastaavasti kaikki tehdään isompien lasten puolesta.</p>
<p>Osalla sijaisista ei aina ole tietoa esim. Kuink paljon lapsi tarvitsee apua pukeutumiseen, sanallisia ohjeita ym.</p>
<p>Kyllä, usein kerrottu heti alkuun ettei ole koskaan ollut pienten lasten kanssa jolle ei tietenkään mitään voi mutta työstä tulee vielä raskaampaa kun joutuu samalla perehdyttämään sijaista esimerkiksi hoitotyöhön (vaipanvaihto, alapesut). Vaaditaan lapselta liikaa osaamiseen nähden (itsenäisesti toimiminen esim pukemistilanteissa)</p>
<p>Pienten puolella ainakin sijaiset saatta olettaa että lapset osaavat paljon enemmän, tai sitten he auttavat ihan kaikessa ja tekevät puolesta, eivätkä kannusta esim. Itsenäiseen pukemiseen.</p>
<p>Osa sijaisista ei ole koskaan työskennellyt lasten kanssa, eivätkä he tiedä mitä esim. 5 vuotiaan kuuluisi osata tai mistä asioista lapsi voi päättää. Haasteet näkyvät vieläkin enemmän alle 3 vuotiaiden ryhmässä, jossa lapset eivät itse osaa kertoa tarpeistaan tai osaamisestaan.</p>
<p>Isojen ryhmässä ei, mutta pienten puolella kaikki sijaiset eivät ole osanneet laittaa esimerkiksi vaippaa</p>
<p>En oikeastaan kun sijaiset ei ole vastuussa</p>
<p>En.</p>

Minkälaisissa tilanteissa olette huomanneet sijaisen tarvitsevan ohjeistusta lapsen kehitykseen ja toiminnallisuuteen liittyen?
Ohjatuissa tilanteissa, esim. liikunnallista tekemistä suunniteltaessa tai kädentöitä tehdessä (mitä minkäkin ikäinen lapsi oletettavasti osaa ja kuinka se huomioidaan, avun tarve), pukemis- ja riisumistilanteissa, ruokailuissa.
Pukemisessa, ruokailuissa, motoriikassa. Esim ei anneta lapsen liikkua vapaasti vaan kannellaan sylissä
toiminnallisen tekemisen toteuttamiseksi
Lasten ohjaus ristiriitatilanteissa on vajavaista.
tilanteissa, joissa sijaisella ei kokemusta tai tulee jokin ristiriitatilanne
kaikessa, esim. siirtymätilanteet, pukeutuminen, ruokailu ja lepoaika
Nukutus-, syöttämis- ja vessatilanteissa.
Arjen toiminnot, siirtymät, vessatukset, päiväunet, ruokailutilanteet
Arjen toiminnassa, miten arjessa toimitaan. Miten lapsia ohjataan
Perushoitotilanteet, toimintatuokiot, siirtymätilanteet jne
Itseohjautuvuuden tukemiseen, siirtymätilanteet
Esim että ei tehdä lapsen puolesta asioita vaan kannustetaan itse yrittämään ja autetaan tarvittaessa.
Eryteisesti hoitotyössä: vaipanvaihto, alapesut, syöttäminen, pukemis- ja riisumisapu, lasten hygieniasta huolehtiminen (käsienspesu), tarvittava jäämäkkyys lasten ohjeistamisessa, selkokielen käyttö sekä lapsen osaamisen tason huomiointi
Riitatilanteet, haaste tilanteess
Vaipanvaihdot, auktoriteetin puuttuminen, ohjeiden antaminen, tilanteisiin puuttuminen.
WC-käynnit, pukeutumiseen liittyvät tilanteet esim. Millaisissa vaatteissa ulos lähdetään. Lasten välisten riitatilanteiden selvityksessä. Yleisesti siinä miten lasten kanssa ollaan ja mitä heidän kanssaan voi tehdä.
Vaipan vaihto, pukemisessa avustaminen, ryhmänhallintataidot
Tukea tarvitsevien lasten kanssa toimimisessa tilanteet on suunniteltu niin, että tilanteita ohjaa ryhmän oma aikuinen, jotta turvallisuus ja sovitut tuen tavoitteet ja toimenpiteet toteutuvat. Sijaisen perehdytys vuoron aikana ryhmän tilanteesta äärimmäisen tärkeää. Moni sijainen ei kysy tai pyydä perehdytystä itsenäisesti.
Kaikessa
Kaikissa tilanteissa
En ole kyseisiä tilanteita kohdannut.

Millaisia asioita vaikuttavassa julisteessa olisi hyvä tuoda esille, jotta sijaisten toimiminen työssä olisi sujuvampaa

Miten erilaisilla työ- ja toimintatavoilla tuetaan lasten kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. On tärkeää huomioida vanhemmat ja kuunnella heidän ajatuksiaan --> avoin yhteistyö. Tiimityön tärkeys --> tiimin arvot ja toimintaperiaatteet. Lasten yksilöllisyyden huomioiminen kaikessa toiminnassa. Positiivinen pedagogiikka.
Tietoa lapsen kehityksestä, huoltajien kohtaamisessa.
Tärkeä kohtaaminen ja hymyile asenne. Esittäytyminen vanhemmille ja lapsille. Ole läsnä leikeissä sekä auta lapsia kehittymään ja oppimaan heidän kiinnostuskohteiden kautta
Kysymiseen ohjaaminen ja kannustaminen. Kysyvä ei tieltä eksy. Avarakatseisuus ja jokaisen ikä- ja kehitystason merkityksen näkeminen ja arvostaminen
Kuinka lapsi kohdataan, millaisia kehitystasoja eri ikäisillä lapsilla on
Aikuisen roolit, omatoimisuuteen kannustaminen.
Julisteessa voisi olla merkittynä tehtävät mitä sijaisten on helppo tehdä itsenäisesti. Julisteessa voisi painottaa sitä, että sijaisen tärkein työ on olla läsnä turvallisena aikuisena lapsille ja olla lasten kanssa.
Ehkä päiväkodin rytmit?
Muista lukea heti työn aloittaessasi päiväkodin perehdytyskansio!
Ryhmän toimintatavat ja lasten erityisasiat, jotka vaikuttavat arkeen.
Ohjaustilanteisiin ja oma-aloitteisuuteen enemmän kehoitusta. Ryhmän ja päiväkodin säännöt esille.
Selkeät ryhmäkohtaiset toiminta ohjeet ja lapsesta pieni priiffi sijaisille. omatoimisuus ja tiedon haku omatoimisesti myös. Maalaisjärki toiminnassa
Selkeät toimintatavat siihen, mitä tehdä ristiriitatilanteissa. Neuvoja ja vinkkejä kuinka tulla uuteen päiväkotiin (tervehditään, esittäydytään jne.)
Muistuttelua perus käytöstavoista, esittäydytään ja tervehditään asiakkaita/työntekijöitä. Ollaan oma-aloitteisia ja kysytään tai pyydetään apua, jos ei tiedetä. Tärkeää että jokainen tekee ja yrittää parhaansa, sen sijaan ettei tekisi/kysyisi mitään.
Painottaa oma-aloitteisuutta ja sitä että kysytään jos ei tiedä, tärkeintä on uudella sijaisella muodostaa lapsiin jonkinlainen suhde ja kohdata lapsen ensin, ei työkaverit
Kysy jos et osaa tai tiedä mitä tehdä mutta pyri omatoimisuuteen mahdollisimman paljon.
kysy apua rohkeasti, jos olet epävarma! Mieluummin kysy ohjeita ja neuvoja miten asiat kannattaisi tehdä, kuin että istuu päivän tekemättä mitään.
Korostaa sitä, että sijainen rehellisesti sanoo mikäli tarvitsee jossain apua. Korostaa sitä että uskaltaa kysyä!
En tiedä
Suunnitelmiin pitää keksiä vara suunnitelmat, jos sijainen joka ei osaa tehdä mitään. Julma sanoa mutta fakta. Paljon jää tekemättä sijaisten takia kun osaamisen puute
Haastattelu ennen, kun tulee sijaiseksi.

Liite 5: Vaikuttavien julisteiden sarja

Olen 1-vuotias

- Osaan liikkua kontaten tai kävellen
- Harjoittelen sormiruokailua ja pian lusikan käyttöä
- Tarvitsen aikuista sanoittamaan toimiani

Olen 2-vuotias

- Osaan hyppiä tasajalkaa ja potkaista palloa
- Osaan syödä lusikalla ja juoda lasista
- Opin joka päivä uusia sanoja

Kehitykseni tukeminen

- Yhteistyö perheen kanssa
- Lapsen kehitystä tuetaan yksilönä ja osana yhteisöä
- Motivoitunut lapsi oppii uutta
- Varhaiskasvattajien välinen yhteistyö

**TÄÄ KARHU ON
1-2 VUOTTA
JA TAHTOO SYLIIN**

Varhaiskasvatuslaki

Varhaiskasvatus pohjautuu lainsäädäntöön, jonka tavoitteena on mm. edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Tehtävänä tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä.

Varhaiskasvatussuunnitelmat

Jokaisella lapsella on oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka lähtökohdانا on lapsen etu ja tarpeet.

Lue lisää
1-2-vuotiaasta

Pilke

KOONNUT: PALLARI & TANSKANEN

Olen 3-vuotias

- Osaan jo pukea, mutta se ei aina kiinnosta.
- Osaan tehdä kompromisseja ja ymmärrän perusteluita.
- Opettelen omatoimisuutta
- Opettelen tunnistamaan tunteita

Olen 4-vuotias

- Huomioin muita ihmisiä enenevässä määrin
- Touhujani värittää voimakas mielikuvitus
- Koen pystyväni mihin vain
- Tarvitsen kuitenkin rajoja ja aikuisen läsnäoloa

Kehitykseni tukeminen

- Yhteistyö perheen kanssa
- Lapsen kehitystä tuetaan yksilönä ja osana yhteisöä
- Motivoitunut lapsi oppii uutta
- Varhaiskasvattajien välinen yhteistyö

TÄÄ KARHU ON 3-4 VUOTTA JA TARINOI KOKEMASTAAN

Varhaiskasvatuslaki

Varhaiskasvatus pohjautuu lainsäädäntöön, jonka tavoitteena on mm. edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Tehtävänä tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä.

Varhaiskasvatussuunnitelmat

Jokaisella lapsella on oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka lähtökohtana on lapsen etu ja tarpeet.

KOONNUT: PALLARI & TANSKANEN

Pilke

Lue lisää
3-4-vuotiaasta

Olen 5-vuotias

- Pidän peleistä ja säännöistä, mutta häviäminen voi olla minulle vaikeaa.
- Osaan neuvotella, joustaa ja sanoittaa tunteitani.
- Olen taitava yhteisleikeissä.

Olen 6-vuotias

- Olen itsenäinen jo, mutta tarvitsen aikuisen huolenpitoa.
- Tarvitsen rohkaisua ja kiitosta yrittämisestäni.
- Opin uusia asioita leikin ja kokeilujen kautta

Kehitykseni tukeminen

- Yhteistyö perheen kanssa
- Lapsen kehitystä tuetaan yksilönä ja osana yhteisöä
- Motivoitunut lapsi oppii uutta
- Varhaiskasvattajien välinen yhteistyö

TÄÄ KARHU ON 5-6 VUOTTA JA ETSII YSTÄVÄÄ

Varhaiskasvatustilanne

Varhaiskasvatus pohjautuu lainsäädäntöön, jonka tavoitteena on mm. edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Tehtävänä tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä.

Varhaiskasvatussuunnitelmat

Jokaisella lapsella on oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka lähtökohtana on lapsen etu ja tarpeet.

KOONNUT:
PALLARI & TANSKANEN

Pilke

Lue lisää
5-6-vuotiaasta

Liite 6: Toimeksiantosopimus

Sopimus opinnäytetyön tekemisestä

Yrityksen/organisaation nimi	Pilke Päiväkodit Oy
Opinnäytetyön tekijät	Niina Tanskanen Mari Pallari
Opinnäytetyön alustava nimi	Vaikuttava juliste tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa
Toimeksiannon kuvaus	Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää havainnollistava juliste. Tavoitteena on tukea varhaiskasvatuksen arkea sijaistustilanteissa. Osatavoitteita ovat henkilökunnan jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen ja perheiden yhteistyön tukeminen.
Aikataulu	Tammikuu 2023 - Joulukuu 2023
Organisaation on tarkoitus hyödyntää tehtyä opinnäytetyötä: Lopputuotoksena valmistuva juliste on tarkoitus sijoittaa Pilkkeen päiväkotien ryhmätiloihin vaihtuvan henkilökunnan toiminnan tueksi.	

Lisäksi osapuolet sopivat:

1. Sopimuksen osapuolet

Sopimuksen osapuolia ovat opinnäytteen tekevät opiskelijat sekä opinnäytteen tilaava toimeksiantaja.

2. Sopimuksen tarkoitus

Tällä sopimuksella opiskelija ja toimeksiantaja sopivat opinnäytetyön tekemisestä. Opiskelija sitoutuu tekemään opinnäytetyön huolellisesti noudattaen toimeksiantajan ohjeita. Toimeksiantaja sitoutuu tukemaan opiskelijaa opinnäytteen tekemisessä sekä antamaan riittävät resurssit toimeksiannon suorittamiseksi. Opinnäytetyön tekeminen kuuluu opiskelijan opintoihin eikä tutkimuksen lopputulos välttämättä vastaa ammattimaisen tutkijan työn tasoa.

3. Tutkimusaineiston kerääminen ja käyttö

Opinnäytetyön tekeminen voi perustua toimeksiantajan tarjoamaan tutkimusaineistoon. Toimeksiantaja voi asettaa ehtoja aineiston keräämistä, käsittelyä, jäljentämistä ja säilyttämistä koskien. Opinnäytetyö on julkinen. Siksi opinnäytteen arvosteltavasta osuudesta ei tule käymään ilmi salassa pidettäviä tietoja kuten toimeksiantajan liike- ja ammattisalaisuuksia. Mikäli tutkimusaineisto sisältää henkilötietoja, opiskelija sitoutuu tietojen käsittelyssä ja suojaamisessa noudattamaan henkilötietolain säännöksiä. Tutkielmasta ei ole tunnistettavissa aineistoon kuuluneita henkilöitä. Opiskelijalla on velvollisuus säilyttää tutkimusaineisto huolellisesti ja palauttaa se toimeksiantajalle opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

4. Oikeudet tutkimuksen tuloksiin

Opinnäytetyön tekijänoikeudet ja muut immateriaalioikeudet kuuluvat opiskelijalle. Toimeksiantaja saa tavallisesti rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön. Sopimalla opiskelijan immateriaalioikeuksia voidaan siirtää toimeksiantajalle laajemminkin. Opiskelijalla säilyy oikeus julkaista opinnäytteeseen perustuvia kirjoituksia ja hyödyntää tutkimuksen tuloksia muussa tutkimustoiminnassaan.

5. Palkkio ja tutkimuksesta aiheutuvien kulujen korvaaminen

Opinnäytetyöstä maksettava palkkio määräytyy sopimuksen mukaan.

Toimeksiantaja sitoutuu vastaamaan valmiin tuotoksen valmistuksesta ja jakelusta aiheutuvista kuluista.

6. Toimeksiantosopimuksen päättäminen ja vastuukysymykset

Toimeksiannon ennenaikaisen päättämisen on oltava mahdollista esimerkiksi

opiskelijan vakavan sairastumisen tai muun pakottavan syyn johdosta.

Opiskelijan vastuu mahdollisista vahingoista rajoittuu enintään maksetun palkkion määrään. Sopimussakon käyttämistä ei suositella.

Liite 7: Tutkimuslupa

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Tutkimuslupahakemus

17.4.2023

Nimi: Pilke päiväkodit Oy	
Tehtävä/virka-asema/oppiarvo: Varhaiskasvatuksen asiantuntija	
Työn [tutkimuksen, opinnäytetyön, jatkotutkimuksen] tekijä/t:	Mari Pallari Niina Tanskanen
Koulutusohjelma/ korkeakoulu/ yliopisto:	Sosionomikoulutus, AMK_ tutkinto, Laurea- ammattikorkeakoulu
Työn/tutkimuksen nimi:	Vaikuttava juliste tukemaan varhaiskasvatuksen sijaisten toimintaa
Tavoitteet/ tutkimusongelma:	Opinnäytetyön tavoitteena on tukea sijaisten työskentelyä varhaiskasvatuksessa eri ikäisten lasten kanssa. Osatavoitteina ovat henkilöstön jaksamisen tukeminen sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden välisen yhteistyön tukeminen.
Tarvittavien tietojen / aineistojen määrittely: Tarkka rajaus mitä tietoja tarvitaan, missä tiedostomuodossa ne tarvitaan ja miten tiedot toimitetaan tutkimusluvan hakijoille:	Pilkkeen logot (julistetta varten) jpg-muodossa. Mikäli toimeksiantaja haluaa julisteessa käytettävän muuta Pilkkeen markkinointiin tarkoitettua materiaalia kuten pöllöjä, myös nämä jpg muodossa. Kaksi alkukartoituskyselyä(liitteenä) ja kysely julisteen vaikuttavuudesta (tämä muotoutuu julisteen ulkoasun tarkentuessa). Kyselyt toimitetaan toimeksiantajan edustajalle sähköisenä ja tämän toivotaan välittävän ne päiväkoteihin vastattaviksi. Henkilökunnan haastattelu koskien julisteen arviointia ja vaikuttavuutta.
Aikataulu (noin kahden kuukauden tarkkuudella):	Suunnitelmaseminaari ja tutkimusluvan haku huhtikuu 2023 Julisteen kehittäminen touko-kesäkuu 2023 Opinnäytetyön kirjoittaminen heinä- elokuu 2023 Opinnäytetyö valmis ja julkaisuseminaari elo- syyskuu 2023
Liitteet (edellytetään: tutkimussuunnitelma, kyselylomake, teemahaastattelurunko, tietosuojaseloste, jne.):	https://forms.gle/aG1abcm5EVJyb1AFA Kysely Pilkkeen päiväkotien kasvattajille https://forms.gle/Z77tRL358GemDsnQ8 Kysely Pilkkeen päiväkotien sijaisille Kyselyt ovat anonyymejä, edes päiväkotien nimiä ei kysytä. Tutkimuksessa ei synny henkilötietoja sisältävää rekisteriä, joten tietosuojaselostetta ei tarvita.
Päätöksentekijä täyttää	Tutkimuslupa myönnetään ☒ Tutkimuslupaa ei myönnetä ☐

Liite 8: Palaute toimeksiantajalta

Yrityksen/organisaation nimi	Pilke päiväkodit Oy
Työelämän edustajan/Arvioijan nimi ja tehtävänimike	Varhaiskasvatuksen asiantuntija xxxx
Opinnäytetyön ohjaaja yrityksessä/organisaatiossa	xxxxx
Opinnäytetyön tekijä/t	Mari Pallari, Niina Tanskanen
<p>Miten yrityksenne/organisaationne hyödyntää tehtyä opinnäytetyötä?</p> <p>Opinnäytetyössä valmistuneet julisteet liitetään osaksi "Sijaiselle" ohjeistusta, joka otetaan päiväkodeissa käyttöön kokonaisuudessaan syksyllä 2023.</p>	
<p>Mitä uutta ja/tai odottamatonta tuli esille opinnäytetyöprosessin aikana tai tuloksissa?</p> <p>Opinnäytetyön aihe oli juuri tähän hetkeen sopiva ja se toi kaivattua työkalua yhden päivän sijaisten pikaperehdytykseen. Vaikka opinnäytetyö ja julisteet on tehty sijaisia ajatellen, niin lopputulosta arvioidessani, mielestäni se sopii oikein hyvin kertauksena myös muille työntekijöille ja miksi ei myös vanhemmille, pienillä muutoksilla, voisi tuon tyyppiset infot olla aika mainio.</p>	
<p>Miten kuvailisitte yhteistyötä opinnäytetyöntekijän/-tekijöiden kanssa?</p> <p>Marin ja Niinan kanssa yhteistyö oli avointa, sujuvaa ja joustavaa. He pitivät minut hienosti ajan tasalla missä mennään, olivat selkeästi valmistautuneet tapaamisiin ja tapaamiset olivat sopivan tiiviitä ja niissä käytiin Marin ja Niinan ajattelemat asiat läpi keskustellen.</p>	